LATVIA
Latvian Newspaper
Nr. 74 (518), Nov. 24, 1951
Publisher: Vilis Janums, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Germany; Phone Augustdorf 02.
Editorial and Business Office: (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, Germany.
Printer: Weilheimer Druckerei G. m. b H., (13b) Weilheim, Obb., Germany.
Published once weekly. Circulation 7500 Sponsor — International Refugee Organization. — Membership: Association of the Free Press.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 74 (518)
Sestdien, 1951. g. 24. nov.
Iznāk reizi nedēļā sestdienās
Izdevējs: Latviešu centrālā komiteja Vācijā.
Galv. redaktors: Maksis Cultūs.
Apgāda un redakcijas adrese: (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, Germany
Anglijas redakcijas vadītājs: V. Skultāns, 3, Prospect Place, Child's Hill, London N. W. 2, England; tālr. HAMpstead 9270.
Austrālijas redakcijas vadītājs: A. Šmits, 18, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia

Latvijas valsts dibināšanas atcere brīvajā pasaulē

Vēl plašāk un iespaidīgāk kā iepriekšējos gados latviešu trimdinieki visā pasaulē atzīmēja savas valsts dibināšanas atceres dienu. Kā Vācijas nometnēs, veco ļaužu mītnēs, sanatorijās, sardžu un darba vienībās, tā arī citur Eiropas un aizjūras zemju lielākajos un mazākajos latviešu centros notika svinīgi dievkalpojumi, svētku akti, koncerti vai citi sarīkojumi, kur blakus latviešu trimdiniekiem Latviju godināja arī mūsu kaimiņtautu pārstāvji uc. tautu viesi, likdami plaši izskanēt kā Latvijas patstāvības gadu slavai, tā sekojošo smago pārbaudījumu laika traģēdijai.

Latviešu centrālās padomes Vācijā priekšsēdis mag. iur. Ād. Šilde svētku runu teica Memingenas latviešu nometnes svinīgajā aktā, kamēr Latviešu centrālās komitejas priekšsēdis plkv. V. Janums runāja Kaizerslauternas latviešu darba rotu valsts svētku aktā 17. novembrī. Sekojošā koncertā piedalījās mūsu iecienītie mākslinieki — dziedone Paula Brīvkalne un čellists Atis Teichmanis, kas ar saviem krietnajiem sniegumiem aizrāva svētku noskaņas pacilāto darba vīru saimi. 18. novembrī plkv. V. Janums bija viesis Augsburgas latviešu nometnes sarīkojumā un apmeklēja arī Etlingenas latviešu sardžu rotu

Londonā mūsu sūtniecības rīkoto svētku aktu Vestminsteras katedrāles aulā ievadīja Londonas latviešu koris komp. A. Jēruma vadībā ar J. Vītola Gaismas pili. Sekoja mūsu sūtņa K. Zariņa uzruna angļu valodā angļu viesiem un mūsu kaimiņtautu pārstāvjiem. Sūtnis uzsvēra mūsu piederību rietumu pasaulei. Ar gandarījumu latvieši tagad dzird atbildīgu valstsvīru vārdus, ka Eiropas brīvība ir nedalāma.

Savā uzrunā latviešiem sūtnis aizrādīja, ka šai lielajā dienā atkal esam pulcējušies kopā lielā vienprātībā. Svešās zemēs dzīvojot, šī vienprātība ir pat vairāk nepieciešama nekā dzimtenē, jo šeit novirzīšanās no kopējā ceļa var būt liktenīga. „Valsts svētku gadījumā," uzsvēra sūtnis, „esmu saņēmis apsveikumus no latviešiem visās pasaules malās. Jo īpaši aizkustinošs bija kādas jauniešu grupas solījums: Pasaules tālēs augsim vienoti Latvijai! Savā sirdī visi dosim šādu solījumu. Mūsu uzdevums — neļaut izsīkt tai svētajai tēvijas mīlestības liesmai, kas mūsos deg. Rūpēsimies lai šo liesmu varētu pārnest mājā un nolikt uz tēvijas altāra. Nav šaubu, ka mūsu tautā mīt liels ziedošanās prieks, kā arī uzupurēšanās gatavība. „Paliksim uzticīgi Latvijai un atmetīsim visu, kas varētu kavēt tās atbrīvošanu!"

Pēc sūtņa runas koris ar svinīgā akta dalībniekiem nodziedāja Latvijas un Lielbritānijas himnas. Koncerta daļā dziedāja E. Krūmiņš un G. Trēziņa, nobeidzot ar Beverinas dziedoni koŗa izpildījumā.

Zviedrijā svinību centrs bija Stokholma, kur svētku aktā runāja lietvedis V. Kreicbergs, prof. A. Švābe un prof. D. Nērmans. Koncertā dziedāja Reitera koris un soliste M. Vintere pianistes G. Kurmes pavadījumā. Svētku sarīkojumi notika arī Gēteborgā, Lundā, Burosā uc. Zviedrijas latviešu centros. Dānijas latvieši valsts svētku aktam pulcējās Prāgas bulvāra nometnē, Kopenhagenā, kā arī Ālborgā un Tistedē. Parīzes latvieši svinīgo aktu bija rīkojuši 17. novembrī, un tajā runāja sūtnis Dr. O. Grosvalds. Sarīkojums, ko kuplināja priekšnesumi, bija pulcinājis arī provinces tautiešu pārstāv-

(Turpinājums 10. lpp.)

No padomju joslas uz Silēzijas raktuvēm

Saskaņā ar slepeno nolīgumu starp Poliju un Vācijas padomju joslu par vācu strādnieku pārcelšanu uz Poliju, pirmais transports ar 4500 strādniekiem — galvenokārt bezdarbniekiem no Drezdenes, Leipcigas un Cvikavas rajona — jau jūlijā ieradās Lejassilēzijas ogļraktuvju apgabalā ap Valdenbergu. Strādniekus sūtīšanai uz Poliju komplektēja vācu darba pārvaldes. Jaunajās darba vietās viņi nometināti pastāvīgai dzīvei, jo šim pārvietošanām nav pagaidu raksturs, bet tās īstenībā ir deportācijas un ietilpst Maskavas politikā. Izejvielu trūkuma un nemākulīgas saimniekošanas dēļ bezdarbnieku skaits padomju joslā sasniedzis 1,7 milj., un paredzams, ka ar Poliju parakstītais šāda veida līgums nepaliks vienīgais.

Aizgājušo draugu svētkos

Bet mēs gaidām pēc Viņa apsolīšanas jaunas debesis un jaunu zemi, kur taisnība mājo.
Pētera II vēst. 3, 13.

Māc. ELMĀRS ROZĪTIS

Latvijā bija kas neizsakāmi tuvs un skaists, kad Mirušo piemiņas dienā — vai, kā manā dzimtā pusē, Burtniekos, teica: Aizgājušo draugu svētkos — neskaitāmi ļaužu pulki devās uz kapu kalniņiem, nesot vēlīnos rudens ziedu pušķus vai no zaļiem egļu zariem un baltās ziemeļu sūnas darinātos vainadziņus, lai ar tiem rotātu savu mīļo atdusas vietas. Kāds miers un skaistums reizē tad apņēma dzīvos un mirušos, it īpaši krēslas stundās, kad uz kapiem plīvoja simtiem sveču liesmu, un pāri visam kapu kalnam kā mūžības plīvurs pacēlās viegls, gaišs sārtums. No lauku tēvu un māmuļu mutēm caur asarām un cerībām skanēja spēcīgi dziedāts korālis: „Kā būs mums tad, kad darbu mierā liksim, kad grūtais karš ar pasaul' galā būs? No svešuma mēs atkal mājā tiksim..." Tad ikvienu kapu viesi pārņēma sajūta, ka zudušas robežas starp dzīvajiem un mirušiem, un cilvēku sirdis atvērās paļāvībā Dievam un ticībā mūžīgai dzīvošanai.

Gan šodien neviens no mums trimdiniekiem nespēj noiet dzimtenē un nolikt egles zariņu uz sava aizgājušā drauga dusas vietas, tomēr mēs ceļamies gara spārnos un pāri lieliem tālumiem dodamies uz dzimtenes kluso lauku kapsētu, lai, staigājot daļēji aizaugušos ceļus, uzmeklētu mīļas sāpju vietas, kur Dieva mierā dus tēvs, māmiņa, tuvinieki, draugi... Bet grūti mums viņus atrast, — daudz kas tur kļuvis citāds. Kur pavasarī Dievs vēl licis uz nekopto kapu rindām lauku ziedam plaukt un smilgai zaļot, tur tagad visu sedzis sniega auts... Un tad mēs dodamies pa Aizsaules ielu uz Brāļu kapiem, kur mūžīgā miera sardzē stāv baltie bērzi. Apstaigājuši tēvu zemes sargu varoņu atdusas vietas, ieejam blakus, Meža kapos, gan meklējot savu mīļo kapus, gan apstājoties pie mūsu valstsvīru un sabiedrisko darbinieku atdusas vietām, uzkāpdami arī kalniņā pie mūsu sāpju dziesminieka Poruku Jāņa kapa, kur uz mums runā miers un sirdsšķīstība...

Mums ir tik labi un sāpīgi reizē, jo mūsos atdzimusi pagātne, senās, jaukās dienas, kad vēl dzīvojām savā zemē, kad mums vēl bija mājas. Un mūs neviens netraucē, nedz aizkar, jo tiem, kas šobrīd valda dzimtenē, Dievs nav devis varu pār dvēseli un garu, un arī mēs šodien dzimtenes ciemos esam tikai garā. Tā domās mēs noliekam pateicības ziedus un zaļu egles zariņu pie katra kapa, skumdami, ka tie pāraug ar zāli un aizmirstību.

Jā, — še viss ir iznīcīgs, viss paiet! Tā mēs šodien staigājam arī vācu zemes kapos, it kā ko zudušu atrast meklēdami, un atkal mēs skumstam un raudam savā dvēselē, jo arī še ir tik daudz pamestu un aizmirstu latviešu kapu.

Cik gan ātri atmiņā viss pagaist! Šī mūsu dienu straujā dzīve paņem visu cilvēku, un jaunās zemēs nonākušie vairs neatceras sava tēva, mātes, bērna vai draugu kapu Vāczemē. Un ja tu uzmanīgi ieklausies rudens vēja dziesmā kapsētas kokos un krustu rindās, tu liekas dzirdi kādu dvēseli raudam pie pamesta, aizmirsta un aizaugušа kapa... Vai tiešām tik ātri mēs spējam aizmirst tos, kas dzīvē gāja kopā ar mums, tos, kas piekusa un palika bēgļu ceļa malā?

(Beigas 6. lpp.)

Kas veikts un kas vēl veicams bēgļu labā

PĒDĒJĀ IRO SANĀKSME BRITU JOSLĀ

Šinīs dienās Hamburgā notika IRO britu joslas galvenās mītnes un nacionālo komiteju pēdējā sanāksme, jo pēc Ženēvas instrukcijas IRO savu darbību izbeidz 31. decembrī. Pēdējos mēnešos IRO darbība daļēji jau pārnesta uz brīvprātīgām labdarības organizācijām, kas pārņēmušas individuālās izceļošanas lietas, kamēr bēgļu tiesisko un politisko aizsardzību jau uzņēmies bēgļu augstais komisārs.

Blankenzē transitnometni nodos vācu iestādēm. Ventorfa, domājams, vēl darbosies līdz gada beigām un būs to bēgļu rīcībā, kam jau ir vīzas. Bēgļu transporti ar kuģiem turpināsies līdz š. g. beigām, bet ja būs līdzekļi, tad arī vēl nākošajā gadā. Tādā gadījumā IRO cer galīgi notransportēt bēgļus 1952. g. pirmos divi mēnešos. Ar nākošo gadu Ventorfas nometni pārņems vācieši, un tā būs sadalīta divj daļās — viena vācu izceļotāju vajadzībām, bet otra bēgļiem, kam jau būs vīzas.

26. nov. notiks plašāka apspriede par organizācijas dibināšanu, kuras uzdevums būtu atslogot Rietumvāciju no tās pārliecīgā iedzīvotāju sablīvējuma, radot tiem emigrācijas iespējas. Šī organizācija tad pārņemtu arī ārzemju bēgļu izceļošanas lietas. Ketrā ziņā IRO centīsies panākt, lai kāda organizācija pabeigtu bēgļu emigrācijas kārtošanu. Šinīs dienās izceļojušo bēgļu skaits sasniedzis miljonu. Oktobrī no britu joslas izceļojuši 3048 bēgļi. Vēl ir cerība izceļot ap 7000. ASV vīzas vēl, cerams, saņems 4000 personu.

Ir cerība papildināt bēgļu bankas kapitālu vēl par 1 milj. DM. Dažādās vācu bankās vēl izstāv ap 8000 bēgļu naudas konti. To saraksts ir IRO rīcībā, kur ieinteresētās personas par to var informēties. Līdz šim, saņemot bēgļu bankas aizdevumu, IRO deva pārlieksmi par aizdevuma prasītāja atrašanos zem IRO mandāta. Turpmāk tas būs jāpierāda katrai ieinteresētai personai pašai, un par pierādījumu, domājams, noderēs IRO izdotā kartīte. IRO aprūpes tiesīgie, kam šīs kartītes vēl nav, to var saņemt IRO iestādēs, bet, sākot ar decembri, tikai IRO mītnē Hamburgā. Tas jāievēro arī tiem, kas atguvuši IRO statusu, jo IRO galvenā mītnē jau izlemtas gandrīz visas iesniegtās apelācijas, šinī mēnesī izšķirot arī atlikušās.

Daļu dokumentu, kas atrodas IRO rīcībā, iznīcinās, bet dokumentus par bēgļiem, kas nav izceļojuši, nodos glabāšanā bēgļu augstam komisāram Bonnā. Tāpat Bonnā uzglabās oriģināldokumentus, kas noderīgi civilstāvokļa aktu pierādīšanai, bet aktus par dalītām ģimenēm, kur, piem., bērni izceļojuši, bet vecāki palikuši šeit, nodos starptautiskā sociālā dienesta (International Social Service) iestādēm.

Izbeidzot savu darbību, IRO vēl rūpējusies par zināmą vairuma drēbju piešķiršanu bēgļiem, sadalot tās galvenokārt veco ļaužu mītnēs.

IRO lūgusi bēgļu augsto komisāru nokārtot sekojošus svarīgus jautājumus: 1) izpildnoteikumu izdošanu pie likuma par bēgļu tiesisko stāvokli Vācijā, jo bez šiem noteikumiem minētā likuma iedzīvināšana praktiski nav domājama; 2) kaŗa zaudējumu atlīdzības saņemšanu projektā esošā Lastenausgleichgesetz ietvaros; 3) likuma par īres tiesību aizsardzības piemērošanu bēgļiem, kas novietoti nometnēs; 4) stāvokļa novēršanu, ka vācu iestādes kavē bēgļu izceļošanu pat samērā nenozīmīgu parādu dēļ; 5) braukšanas atvieglošanu pa dzelzceļiem (tarifu pazeminājumi un brīvbiļetes); 6) bezdarba pabalstu izmaksas izkārtošanu, bēgļiem atrodoties transitnometnēs; 7) rentes izmaksu izkārtojumu bēgļiem-izceļotājiem; 8) KZ lietu izkārtošanu, tūlītējās palīdzības likuma (Soforthilfegesetz) piemērošanu ārzemju bēgļiem un viņu tiesisku pielīdzināšanu vācu tautības bēgļiem.

Sanāksmes nobeigumā tās vadītājs Mr. Bartušs uzrunāja nacionālo komiteju pārstāvjus, izteikdams gandarījumu par lielo kopīgo veikumu. Bēgļu nacionālo komiteju vārdā viņam atbildēja ungāru pārstāvis ģen. Sonnijs, pateicoties IRO vadošām personām par bēgļu labā veikto darbu.

K. O.

Mēs šai cīņā nerimsim

MŪSU VALSTS SVĒTKI ĀRZEMJU RAIDĪTĀJOS UN PRESĒ

Latviešu centrālo organizāciju vadītājiem Vācijā bija izdevies noorganizēt divus nozīmīgus radio raidījumus — Ziemeļrietumvācu un Dienvidvācu raidītājos. Valstssvētku ievadījumā 17. novembrī Ķelnes radiofonā, kuŗa programmu pārraidīja arī Hamburgas un Berlīnes raidītāji, pēc 18. nov. veltīta ievada vācu klausītājiem uzrunu tautiešiem trimdā un dzimtenē teica Latviešu centrālās komitejas Vācijā priekšsēdis pulkv. V. Janums.

Runātājs atgādināja prieka un gaviļu pilnās kaŗa beigu dienas, kad rietumsabiedroto karavīri pameta ieročus, lai steigtos mājās pie savējiem. Viņi ticēja, ka turpmāk ieroči vairs nebūs vajadzīgi un naivā ticībā klausījās Kremļa vīru runās par brīvību un demokratiju. Mūsu bēdas un vaimanas neviens tai laikā negribēja dzirdēt. Ejot sūrās darba gaitās kopā ar rietumzemju strādnieku šais gados esam centušies atklāt boļševiku tirannijas nežēlību un propagandas viltību. Šodien tas ir saprasts, un brīvās nācijas apvienojušās, pagaidām gan tikai lai sevi aizstāvētu pret boļševiku uzbrukumu. Uzrunas noslēgumā pulkvedis aicināja brīvo rietumvalstu valdības, presi un sabiedrisko domu apzināties, ka Eiropas tautu liktenkopība ir nedalāma, un nepamest mūs vienus mūsu baigākajā stundā. Diemžēl, pēc uzrunas paredzētais Dievs, svētī Latviju atskaņojums Reitera koŗa izpildījumā izpalika it kā laika trūkuma dēļ.

E. Dārziņa Melancholiskā valša skaņas 18. nov. precīzi 12,55 ievadīja Latviešu centr. padomes Vācijā priekšsēža mag. iur. Ād. Šildes vācu valodā teikto runu Štutgartes raidītājā. Atēlojis laimīgajam neatkarības laikam sekojošo latviešu tautas ciešanu ceļu — 11 okupācijas gadus Hitlera Vācijas un Kremļa slepenā pakta rezultātā, runātājs aicināja šo nežēlīgo latvju tautas iznīcināšanas procesu uzskatīt par brīdinājumu visai brīvajai pasaulei. Austrumu vandālisma skavās ziedošā latvju zeme un strādīgā tauta ar tās pamatu — vidusšķiru — tagad iet pretī iznīcībai. Spēku par spīti visam tam nezaudēt cerības Latvijas augšāmcelšanās stundai dod vienīgi apziņa, ka Latvijai nodarītā pārestība nepaliks bez taisnīga soda.

Runātājs izteica pateicību ASV un Rietumvācijas valdībām, kas Kremļa varas aktu Latvijā nav atzinušas un joprojām uzskata to par neatkarīgu, tikai pagaidām militāri okupētu valsti. Līdzīgi LCKV priekšsēdim iepriekšējā dienā, arī viņš brīdināja rietumu nācijas no padomju miera propagandas meliem un aicināja tās sniegt atbalstu mūsu cīņai, lai aizkavētu latvju tautas iznīcināšanu. — Mēs paši šai cīņā nerimsim, līdz nebūs likvidētas mums nodarītās netaisnības un atjaunota mūsu brīvība un neatkarība. Uzrunai sekoja valsts himna.

ASV nozīmīgākais bija WEVD raidītāja valstssvētku raidījums 17. novembrī, ko bija noorganizējis Amerikas latviešu laikraksts Laiks. Svētku uzrunai sekoja plašs koncerts, kurā piedalījās Elza Žebranska, Marina Kārkliņa, Tonija Kalve, kā arī Nujorkas ev. lut. draudzes koris Bruno Skultes vadībā. Īss raidījums notika arī Spānijā.

Pateicoties latviešu centrālo organizāciju, kā arī atsevišķu personu ierosmei, dažādu valstu presei bija piesūtīti konspektīvi raksti Latvijas neatkarības proklamēšanas atceres gadījumā, kas daudzviet bija arī plaši izmantoti.

Šinī numurā lasiet:

JĀSĀK AR SALMIŅU — mākslinieka gaitas Ņujorkā . . . . 3. lpp.
ULUBELE GAIDA LATVIEŠU JAUNIEŠUS — žurnāls jaunatnei iet pasaulē . . . . . . 5. lpp.
DIŽGARA SVĒTKOS — A. Tamužes raksts par prof. P. Jurēviču 6. lpp.
LABORATORIJAS 20 STĀVUS ZEM ZEMES — jaunās padomju atomfabrikas . . . . . . 10. lpp.
MASKAVA PASTIPRINA MASU MILITARIZĀCIJU — apvienotas armijas, flotes un aviācijas pašgorganizācijas . . . . . . 10. lpp.

KAS VĒL NAV PAGUVIS, LAI NEAIZMIRST
ziedot savu Ārtavu Latvijai.
Šogad visi šai akcijā ziedotie līdzekļi ieplūdīs vienīgi Ārējās informācijas fondā cīņai par Latvijas brīvību.
Ārējās informācijas fonds,
(21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9.

NO NOMETNĒM UZ „ĀRZEMNIEKU CIEMATIEM"

IZVIETOTI ESENES LATVIEŠI

Oktobra beigās beidzās Esenes Kray nometnes iemītnieku, to skaitā ap 60 latviešu, izvietošana pa jauniekārtotajiem ārzemnieku ciematiem (Siedlung). Tajos apmetināja strādājošos un invalidus, kas saņem pabalstu, bet darba nespējīgos un slimos aizsūtīja uz Augustdorfas nometni. Tie latvieši, kas Esenē atraduši pastāvīgu darbu, līdz laikam, kad būs izbūvēts ciemats arī Esenē, pārcelti uz netālo Botropu un Lintorfu. Bija arī latvieši, kas paši sev sameklējuši dzīvokli Esenē.

Ar šo akciju atkal beidzās viens dzīves posms Esenes latviešiem, kas nu visā pilnībā iekļauti vāciešu dzīvē. Šādi ārzemju bēgļu ciemati jau iekārtoti pie Ķelnes, Diseldorfas, Duisburgas, Dortmundā un Bilefeldā. Līdz pavasarim tādus paredzēts izbūvēt arī likvidētās Esenes nometnes tuvumā un Vupertālē. Uz visiem minētajiem ciematiem pārcēlušies Esenes latvieši. Raksturīgi, ka šos ārzemnieku ciematus ceļ pie rūpniecības rajoniem, un darba pārvaldes jo čakli rūpējas, lai iemītniekus pēc iespējas ātrāk novietotu smagā fiziskā darbā, neatļaujot no piedāvātā darba atteikties. Ciematus pārvalda pārvaldnieks, kas iekasē visus maksājumus, kā arī rūpējas, lai parastajos 2 istabu dzīvokļos tiešām būtu noteiktais 4 iemītnieku skaits.

No Esenes latviešu kopas dzīves bez kārtējiem kursiem un vakarēšanām sevišķi jāpiemin tautiešu morālā pienākuma apziņa, kas izpaudusies apzinot un rūpējoties par mirušo latviešu kapu apkopšanu Esenes apkārtnē. Pēdējie latvieši vēl bija ceļā uz savām jaunajām dzīves vietām, kad, vēlīnu rudens saules staru apmirdzētu, tikai dažu tautiešu klātienē, atklāja piemiņas plāksni pie nesen traģiskā nāvē mirušā kaŗa invalida Alfona Mača kapa. Veltīgi lūdzot dažādo organizāciju palīdzību, latviešu kopas pārstāvis inž. Alberts Āboliņš ierosināja iegūt līdzekļus kapa zīmei no pašu tautiešu ziedojumiem. Vēl pēdējā brīdī izdevās saņemt arī noteiktā parauga kapu zīmes metu. Savu ārtavu atsūtīja arī tautieši, kas jau agrāk bija pārcēlušies uz Vesthovenu pie Ķelnes.

Esenes latvieši arī turpmāk labprāt gribētu veikt morālo pienākumu — rūpēties par mirušo atdusas vietām, bet trūkst līdzekļu. Šī iemesla dēļ bez piemiņas zīmēm pagaidām palikuši trīs citu kaŗavīru kapi, kuŗus uzgāja inž. A. Āboliņš, šķirstot kapu grāmatas un taujājot pēc šeit varbūt apbedītiem latviešiem. Tā izdevās uzzināt, ka Esenes Kray kapos apglabāti kaŗa laikā kritušie latviešu kaŗavīri: Jānis (Johannes) Kļava — 34 g. v., kaps Nr. 20; Jezups Kudirs — 32 g. v., kaps Nr. 16 un Herberts Rokss — 32 g. v., kaps Nr. 18. Visi trīs miruši no bumbas sprādziena 1945. g. 13. aprīlī. Lai sagādātu nepieciešamos līdzekļus arī šo tautiešu piemiņas saglabāšanai, nepieciešama kopdarbība. Tikai tā panāksim, ka neaizaugs un nepazudīs takas, kas ved pie trimdas ceļu nebeigušo latviešu atdusas vietām.

Dr. Jānis Skrundēns

Aicinājums nosodīt un pārtraukt deportācijas

Sūtnis K. Zariņš iesniedzis Anglijas ārlietu ministrijai memorandu par padomju okupācijas varas izdarītajām deportācijām Latvijā ar lūgumu aizstāvēt UN Viduseiropas tautu iesniegumu, kas prasa, lai UN pievērš deportācijām uzmanību un nosoda tās, uzaicinot valdības, kas praktizē deportācijas, pārtraukt šo akciju. Šī memoranda norakstu sūtnis J. Feldmans iesniedzis ASV ārlietu ministrijai līdz ar atsevišķu iesniegumu par deportācijām Latvijā. Līdzīgu demaršu sūtnis O. Grosvalds izdara arī Parīzē.

Jaunatnes darbu sacensībā godalgotie

Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā jaunatnes darbu sacensībā godalgas izpelnījušies šādi dalībnieki: līdz 10 g. v. grupā Maija Ozoliņa, iegūstot DVF balvu, Maija Vilciņa (LKBL balva) un Jānis Gravenieks (LNPL); 10—14 g. v. grupā Aivars Tauriņš (sūtņa K. Zariņa balva), Baiba Ozoliņa (DVF), Kārlis Apsītis (LNPL), bet LNPL atzinības balvas ieguvuši Irēne Tomsone un Valdis Liepiņš; 14—17 g. v. grupā sūtņa K. Zariņa balvas ieguvuši Andrejs Ozoliņš un Ziedonis Liepiņš, bet LBL balvu Jēkabs Gravenieks; 17—20 g. v. grupā laikraksta Latvija balvu izpelnījušies Skaidrīte Eberšteine, Daugavas un Mantnieka apgādu balvu Izolde Silkovska, bet Jānis Ozoliņš LNPL balvu. Bez tam Maijai, Baibai, Andrejam un Jānim Ozoliņiem par atsaucīgo piedalīšanos sacensībā kopīgi piešķirts viens eksemplārs jaunatnes žurnāla abonementa. Līdzdalība sacensībā bijusi ļoti rosīga. Balvas izsniedza valsts svētku aktos.

Lielbritānijas ziņas

Dievkalpojumi

Dievkalpojumi Londonā, prāv. E. Bergs, Kristus baznīcā, Montpelier Place, 2. dec. pl. 11.

Latviešu Miera draudze Londonā, prāv. E. Bergs, bībeles stunda 5. dec. pl. 20, 10 Fairfax Rd., N. W. 6.

Mančesteras draudze, māc. P. Namgauds. Mančesterā, Sv. Annas baznīcā, Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu 25. nov.. — Pl. 15 draudzes vakars.

Ziemeļanglijas-Bradfordas draudze, māc. R. Āboliņš, Lukas baznīcā, Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu 25. nov. pl. 15. — Skiptonā, Parish Church, 1. dec. pl. 16. — Keighley, Parish Church, 2. dec. pl. 16. — Kristīta: Ilona Karina Krūmiņa.

Vidusanglijas draudze, māc. E. Sarkanbārdis, Lesterā, Kristīgās jaunatnes pulciņa vakars ar priekšlasījumu 24. nov. (tuvāk īpašā ziņojumā). — Birminghamā, bīsk. Raidera baznīcā, Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu 25. nov. pl. 16. Dziesmu grāmatas. Pēc tam draudzes zālē priekšlasījums „Kas ir garīgā dzīve". Woolfox Lodge nometnē, 2. dec. pl. 10,30.

Skotijas draudze, māc. J. Sapiets, Edinburgā, Lochend baznīcā, sestdien, 1. dec. pl. 17. Pēc tam draudzes vakars; runās ev. lut. padomes Lielbritānijā eksekutīvsekretārs māc. D. Ostergrēns. — Karlailē, St. Cuthberts baznīcā, 2. dec. pl. 15. Pēc tām draudzes vakars. Viesis māc. D. Ostergrēns.

Citi sarīkojumi

Bradfordas sporta kopas Trimda Ziemeļanglijas apgabala meistarsacīkstes galda tenisā, Green Lane skolā, 1. dec. pl. 12. Deja pl. 18,30.

DVF Bradfordas nod. biedru sapulce St. Chads skolas vingrotavā, 25. nov. pl. 17.

DVF Lesteras nod. valde izziņo DV globālās valdes priekšnieka vēlēšanas Holy Trinity Draudzes telpās, 24. nov. no pl. 17—19.

Bradfordas latviešu organizācijas Ziemsvētkos apdāvinās Vācijā esošos vecos tautiešus, slimos un invalidus. Ziedojumus vāks ar īpašiem sarakstiem. Tautieši lūgti pasākumu atbalstīt.

DVF Bedfordas nodaļa sasauc 25. nov. pl. 10,30 Kempston Hardwick hostelī biedru kopsapūlci ar šādu darba kārtību: sapulces amatpersonu vēlēšanas, globālās valdes pr-ža vēlēšanas, dažādi jautājumi.

LBL Derby nod. valde sasauc biedru kopsapulci 24. nov. pl. 18, Brunswick viesnīcā (pie L. M. S. Stacijas), ar galveno darba kārtības punktu — jaunas valdes un revīzijas komisijas vēlēšanām. Ja noteiktajā laikā nebūs ieradies vajadzīgais biedru skaits, pēc pusstundas tai pat vietā notiks otra sapulce, kas būs pilntiesīga pie katra ieradušos biedru skaita. Sekos saviesīga dzīve.

LSCS paskaidrojums

Latviešu studentu centrālās savienības prezidijs mūs lūdz paskaidrot, ka mūsu laikraksta š. g. 66. numurā *publicētajā sarakstā* to personu vidū, kas nav atsūtījušas atpakaļ LSCS stipendiju fonda ziedojumu vākšanas listes, kļūdas dēļ minēts arī 7566 Labor Serv. Co. komandieris V. Reineke. *LSCS prezidijs paziņo*, ka no minētās latviešu darba vīru rotas visas tai nosūtītās ziedojumu listes saņemtas atpakaļ kopā ar ievērojamu ziedojumu — 235 DM, kas ir viens no lielākajiem *pag. ziedojumu vākšanas akcijā*. LSCS prezidijs par notikušo kļūdu ļoti atvainojas.

VĀCIJAS BRITU JOSLAS IRO

galvenā mītne kopš šīs nedēļas sākuma pārcēlusies uz Berry House, Sophienstarrestrasse, Hamburgā, tālr. 341006. Organizācijas telegrammu un militārā pasta adrese paliek līdzšinējā.

Kļūdas labojums

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, A. Šildes rakstā Latvju tautas ceļš uz Vakareiropu, 2. slejā 18. rindiņā no augšas, izkrītot vienai salikuma rindai, ieviesusies nepatīkama kļūda. Teikums pareizi skan: „Mēs negājām no savu neatkarības cīņu pirmā cēliena kopā ar sabiedrotiem tādēļ, ka tie bija uzvarētāji, bet tādēļ, ka latviešu tautas pólitiskā jutoņa un dzīves griba atrada pilnu apmierinājumu sabiedroto paustajās tautu un cilvēku tiesībās."

SEVERĪNS DŪMS

Es meklēju pazudušo dēlu (3)

MĒS BIJĀM LATVIJĀ

Rīts bija spirgts un man labs ceļa gabals ejams. Laukos redzēja ļaudis, zemei četrrāpus pieknupušus, kartupeļu maisus starp brūngani violetām vagām un zirgus ar rāmi noliektām galvām. Augstu gaisā riņķoja vanags, dažbrīd pavisam izzuzdams saulē, un gar visu debesi neredzēja neviena mākoņa. Šī ainava man likās ārkārtīgi pazīstama, lēnīga vēsma nēsāja pār tīrumiem gaŗas, vizošas stīgas, un staigāšana bija kā sapnī, kur iespējams notikties, ka visi cilvēki un pat lietas sarunājas latviski.

Bet tā nenotika. Ceļā es sastapu puisi tukšā divzirgu pajūgā un jautāju pēc pazudušā dēla. Viņš pietupēja, pārlikdams nolūkojās manī no augšas un tad uzreiz teica: „Ā, jūs domājat to, kas..."

„Jā, to pašu, kas..."

Bet protams! — Viņš ir tepat laukā! Un ja man šī kartupeļu ore ir pa prātam, lai sēžu vien iekšā, iznāks taisni uz to pusi.

Mēs iegriezāmies lauku ceļā, koka asis grabēja, mēs drusku līgojāmies, drusku drebinājām galvas un skatījāmies, kā zirgi gorīja krustus. Kad pēdējo reizi bija tā braukts? Rau', vai tas jau nebija Skurstenmuižas sils? Un Vāveriški? Un uzbērums ar bānīti uz Bausku? — Pa slaidu potētu apšu gatvi mēs nokļuvām līdz biešu laukam, kur aiz spoži zaļajām lapām izraknātā zemē līkājās ļaudis.

„Te," sacīja vedējs. Es nolēcu no ratiem un devos tieši klāt.

Tur bija trīs, četri cilvēki. Pa gabalu es pazinu viņu, pazudušo dēlu. Tur bija gan saimnieks, kas stāvēja kājās un pīpēja, no tālienes jau sāniski nolūkodamies manī. Tur bija gan saimniece, kas svešinieku pamanījusi, atlieca muguru. Tur bija gan arī kalpa zēns, kas ziņkāri pastiepa kaklu, kad padevu labdienu. Bet tas, kas neko nebija ne redzējis, ne dzirdējis, bija pazudušais dēls.

Viņam bija kailas, drusku kaulainas un bālas rokas, ko atsedza līdz elkoņiem atrotītās piedurknes, un ielīkusi mugura zaļā, noplukušas krāsas kreklā — tādā, ko nēsā padomju armijā. Un galvā žokeja cepure — tik rakstur̄īga veida, tik zināma, ka elpa aizrāvās. Es redzēju tikai plecus un saliektos ceļus, kuŗos viņš tupēja. Un vājās rokas, kas izplestiem, kalseniem pirkstiem bija iekērušās vagā. Un kādu brīdi nespēju atrauties no šiem pirkstiem. Viņš bija ieracies dzimtenes zemē un tupēja, tai cieši klāt pieknupis kā nobiedēts putns.

„Labdien!" es teicu latviski.

„Sveiki!" viņš tāpat atsaucās un gausi pagrieza galvu.

Tie bija kalsni vaigi ar bālām lūpām un biklām, neuzticīgām acīm. Šais vaibstos nebija ne pašapziņas, ne garīga lieluma, ne spīts. Viņš tupēja kā sermulis, ik mirkli grasīdamies aizmukt. Un tajā pašā reizē kā suns, kas bieži ticis dauzīts. Ko viņi bija nodarījuši cilvēka bērnam? Man nebija neviena vārda, ar ko uzmundrināt viņu.

„Kā patīk dzimtenē?" es mechaniski jautāju.

„Labi," viņš vienkārši atteica, paceldams roku. Viņa pirksti no mitrās *zemes bija kļuvuši koši melni, it kā* darvā iemērkti. Ar plaukstas virspusi viņš noslaucīja sviedrus no pieres. *Un man ienāca prātā, ka tie varbūt* nav tik sūri kā svešumā, manā dzimtenē, kur viņš bija vergojis. Vergs *no Latvijas... Kā lai aptver, ka ga*leru tikums kļuvis par likumu zemē, kur neko tā nemīlēja kā brīvību?

Es piedāvāju cigareti, viņš pasmaidīja un parādīja uztūkušas smaganas bez zobiem.

„Kur jūs tos pazaudējāt?"

„Tur," viņš pameta pār plecu, „izsita."

Viņš sacīja to tik vienkārši, ka bija jānodreb. It kā runa būtu par kartupeļiem, ko izrok no zemes un sabeŗ maisos. It kā tā būtu saprotama dzīves sastāvdaļa, ka kādam ietriec dūri sejā.

Un nu mūsu sarunas ritēja. Pazudušais dēls ieņēma mani savā viekāršajā valodā, kuŗā bija tikai priekšstati, notikumi, fakti un dati, — bez nevienas nopūtas, bez draudsmām un sacelšanās dusmām — un aizveda mani Latvijā. Mēs iegājām zemnieka sētā, un abi kopā lūdzām maizi un pajumti, un mums to neliedza. Mēs reizē gājām ganos un citreiz rakām grāvi, vai ecējām uz lauka. Mēs nokļuvām Minskā un vienu gadu raudzījāmies pāri dzeloņstieplēm, kur starp četriem sargu torņiem un NKVD šauteņu apsardzībā mita trīs vai četri simti baltiešu — zemnieki no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Mēs strādājām mežā un laukā, saņēmām sitienus un lamas un vakaros kritām savās divstāvu koka gultās, lai no rīta ieraudzītu sasalušu ūdeni spaiņos un badā mirušo liktenbiedru ķēmīgās sejas. Mēs aprakām dažus pašnāvniekus, kas bija pārgriezuši sev rīkles vai pakārušies, un ar pateicību pieņēmām formulāru, kuŗā parakstījamies, ka no brīvas gribas vēlamies iestāties komjaunatnē. Tad pavērās šausmu nometnes vārti, mēs atkal bijām Zemgalē, mācījāmies šofeŗa amatu kādā MTS stacijā un vaļas brīžos cildinājām Staļinu, kas mūs tik brīnišķīgi bija izglābis. Tad mēs braucām darbos Svētes, Dobeles un Auces apkārtnes kolhozos un redzējām, kā tur noārda vecās lauksaimniecības un noposta dārzus un visu pielīdzina ar zemi, lai celtu centrus jauniem milzu kolhoziem.

Šim numuram 10 lappuses

Mēs iegriezāmies arī 1949. g. pavasarī, kad viss modās dzīvībai, un pieredzējām, kā latviešu zemniekus aizveda pretim nāvei. Mēs piedalījāmies kolhozu sapulcēs un paslepenās draugu satiksmēs un dzirdējām tautas murmināšanu, lāstus un nevarīgu dusmu zaimus. Mēs bijām pilsētu tirgos, krogos un braucām vilcienā un redzējām, kā kaimiņš bijās un rāvās no kaimiņa, vārdu pasacīt neuzdrīkstēdamies. Mēs redzējām, kā vergu darbā izdzina Latvijas ļaudis, kā viņus aplaupīja un atmeta pa saujai graudu kā senajā Ēģiptē. Mēs pieredzējām Latvijas agoniju — mēmu, izmisuma pilnu, saistītām rokām un aizsietu muti.

„Bet latviešu zemniekam ir labs sirds," pazudušais dēls teica, „bez viņa es būtu aizgājis postā."

Tad viņš izņēma no bikšu kabatas saburzītu, gauži notrieptu piezīmju grāmatiņu un deva man lasīt. Tur viņš bija pierakstījis latviešu tautas dziesmas mūsu pašu valodā, — Pūt', vējiņi un Kas tie tādi, kas dziedāja. Tur bija arī Dievs, svētī Latviju un Svēts mantojums, un arī tādas dziesmas, kas apdzied bālu meiteni augstā Lielup's krastā, un asaras, kas rit pār viņas bālajiem vaigiem, un par zēnu, kam gaišās matu cirtās rotājas vējš. Pazudušais dēls teica, ka viņam šīs dziesmas patīk un viņš daudzkārt tās dziedājis kopā ar saviem latviešu draugiem, kaut pats ir vācietis un mūsu „r" izrunāja, dīvaini mēli piespiezdams.

Bikls, it kā drusku nokaunējies, viņš saņēma grāmatiņu atpakaļ un tupēja, vagas rakumos vērdamies. Un tad uzreiz no jauna pacēla seju un piebilda: „Man tur gluži labi patika, pie jums. Es labprāt kādreiz atgrieztos — kādu citu reizi..."

Jā, šo citu reizi mēs visi gaidām. Bet es nezinu, vai mums ir daudz *tādu tik jaunu ļaužu kā pazudušais* dēls, kas glabā piezīmju grāmatiņu ar latviešu dziesmām un kas tā gribētu *tur atgriezties.*

Tad saimnieks sakratīja kartupeļu maisu, un tā bija zīme, ka saruna beigusies.

„Laba raža?" es pieklājības pēc apvaicājos.

„Jā, jā, iztikt var," viņi atsaucās visi reizē. Un vecā saimniece, tukla un mīlīga kā pati kartupeļu māte, sešas reizes pamāja savu sirmo galvu: „Esam mierā ar savu dzīvi. Dzimtenē," *viņa piebilda, uz pazudušo dēlu nolūkodamās, „dzimtenē tomēr ir vis*jaukāk."

Tad man bija jāiet.

Tā, protams, nebija nekāda paradīze, kuŗā brīvie rietumi uzņēma pārnācēju. Lūk, viņš, kas bija izcietis visas iespējamās elles mocības, tagad kvernēja, rokām zemi kašādams. Bet tā bija dzimtenes zeme, pie kuŗas viņš tagad bija piespiests.

Kad es atskatījos, viņi visi atkal bija nolikuši pār vagām, un saņēma no tām rudens augļus, un pazudušais dēls kūņājās visiem pa priekšu, savā boļševiku krekla piedurknē sviedrus slaucīdams.

Prof. A. Spekke

ATBILDE

15. DIVĪZIJAS VIRSNIEKIEM UZ VIŅU ATKLĀTO VĒSTULI, IESPIESTU LATVIJAS 1951. GADA 3. NOVEMBRA NUMURĀ

Ļoti cienījamie kungi! Nodoms par Latviešu leģiona cīņu pieminējumu, kā arī daudzu citu grozījumu ievietošanu projektējamā Latvijas vēstures angļu izdevumā radās īsi pēc latviešu izdevuma iznākšanas 1948. g. sākumā. Trimdas apstākļos sevišķi grūtie ziņu ievākšanas, tulkošanas un izdošanas darbi ievilkās negaidīti ilgi, un minētais angļu izdevums ieraudzīja dienas gaismu tikai š. g. vasarā. 1948.—1949. g. — kā visiem, jādomā, vēl labā atmiņā — vēl zināms skaits augsti stāvošu personu un iestāžu starptautiskajā laukā bija ļoti nelabvēlīgi, lai neteiktu vairāk, noskaņotas pret latviešu kaŗavīriem, kādēļ pirmajam plašākajam mēģinājumam „rehabilitēt" apšaubāmo un nereti nīsto — ir man no manas bēgļu aprūpes prakses *zināmi* arī šādi *gadījumi* — latviešu leģionāru nelatviešu lasītāja priekšā bija vajadzīga ļoti uzmanīga *pieeja*, un *katrā* zinā bija jācenšas viņa asins upuŗus dzimtās zemes labā pēc iespējas atraisīt no vācu *nacionālsociālistiskās iekaŗošanas politikas*, ar kuŗu to saistīja un, diemžēl, pa daļai vēl šodien saista šis nelatviešu *lasītājs, kam Austrumeiropas notikumi* allaž bijuši neskaidri un tumši. Saprotams, ka tādā kārtā uzsvars bija *jāliek uz notikumiem, no kuŗiem redzams*, kā Latvijas dēli, vienalga ar kādiem numuriem un uzplečiem, tieši aizstāv savu zemi. Tam, protams, nebūtu jānozīmē, ka „apzināti jānoklusē" citu leģionāru cīņas citās vietās. Ja nu šo pēdējo faktu atspoguļojums *manā grāmatā*, tai vietā, lai izceltu *dažus šo pēdējo cīņu* spilgtākos momentus, ir iznācis tāds, ka daudzi cīņu dalībnieki jūtas apieti un aizvainoti, tad tas man ir ļoti žēl dzirdēt, it sevišķi vēl tādēļ, ka attiecīgās nodaļas mērķis visumā bija bijis taisni pretējais.

Ziņas un dati par leģionāru cīņām vēl nav atraduši savu kārtotāju un apcerētāju, atskaitot plkv. Plensnera kunga brošūru, un būtu ļoti vēlams, lai daudzie vēsturiskie cīņu dalībnieki par visu to drīzumā izdotu pēc iespējas vispusīgu apcerējumu, lai tad arī kaŗa lietu nezinātāji spētu pienācīgi informēties un atrast vislabāk piemērotos veidus, kā visu to celt priekšā lasītājam nelatvietim visā plašajā pasaulē.

Iepazīties ar atklātajā vēstulē minēto leģionāru archīvu man nav bijis iespējas materiālo līdzekļu trūkuma dēļ.

Plkv. Silgaiļa kungs par grāmatā izdarīto faktu izlasi nav atbildīgs.

Skaidrības labad atļaujos vēl atkārtot to, kas jau vairākkārt izteikts atklātībai, ka manas spalvas līdzdalība H. o. L. tekstā visjaunākajos laikos progresīvi mazinājās, jo vairāk tuvojamies mūsu dienu notikumiem. Tas ir arī dabīgi, ievērojot manu dzīves vietu un tiešās saskares trūkumu ar notikumiem, sākot ar *1940. g. Bet* par visu tomēr atbildu es kā grāmatas autors, un daru to ar vislabāko pārliecību, jo zinu, ar kādu retu pašaizliedzību mani daudzie līdzstrādnieki — kas attiecas uz viņu daļu — ir pūlējušies, lai darītu iespējamo *Latvijas lietas labā.*

Ar augstu cieņu

A. Spekke

Romā, 1951. g. 6. novembrī.

Mūsu Anglijas lasītāju IEVĒRĪBAI

Pārpratumu novēršanai atgādinām, ka mūsu *Anglijas redakcijas vadītājam red. V. Skul*tānam (3, Prospect Place, Child's Hill, London N. W. 2) *piesūtāmi* vienīgi *iespiešanai domāti* manuskripti, uzņēmumi, vēlējumi par avīzes saturu un tml. redakcionāli materiāli, **bet visas laikraksta pasūtināšanas resp. abonēšanas, sludinājumu ievietošanas un naudas maksājumu lietas kārtojamas, kā arī adrešu maiņas paziņojamas mūsu saimnieciskajiem pārstāvjiem Anglijā:**

galv. pārstāvim **A. Veinbergam, 41**, Carysfort Rd., London N. 16,

vai

pārstāvim **E. Rirdānam, 10**, Winchester Rd., London N. W. 3.

Latvijas apgāds un redakcija

JĀSĀK AR SALMIŅU...

VĒSTULE LATVIJAI NO NUJORKAS

Vācijā biju lasījis un dzirdējis diezgan aģģārnus priekšstatus par Nujorku. Vispirms jau šai debesskrāpju pilsētā ir vairāk apstādījumu nekā dažā labā Vācijas pilsētā. Eiropā bieži dzirdēju jūsmīgus jauniešus savu ārkārtīgo uzvedību saucam par „amerikāņu stilu", bet šeit to sauc par piedauzību. Piemēram, dejotājus, kādus redzēju Eiropā, še no solidas dejas zāles izraida policija. Modes, īpaši vīriešiem, laikam gan nekur citur nav tik noteiktas kā Nujorkā. Ar tādiem virskrekļiem, kādus savā laikā mums deva IRO, tikai retais strādnieks brauc uz darbu. Pat ubagam, ja tā krekls nav balts kā sniegs, neviena roka nesniegsies ar centu. Viskarstākajās dienās nevienu vīrieti pilsētā neesmu redzējis īsās sporta biksēs, kamēr dāmas bieži iegērbušās vieglā, gandrīz peldkostīmam līdzīgā tērpā.

Grūti iedomāties, kā man ar tik skopām angļu valodas zināšanām būtu klājies, ja nebūtu galvotāja padoma un palīdzības. Lai daudzmaz atlīdzinātu viņa gādību, izkrāsoju viņa mājā kādas istabas. Garām braukdams, manas izkrāsotās istabas redzēja kāds amerikāņu krāsotāju meistars un piedāvāja darbu. Ko gan labāku sākumā varēju gaidīt? Nākošajā nedēļā mani ietērpa Nujorkas krāsotāju uniformā, un es sāku savu darbu nevis kā citi — no lejas, bet no augšas — krāsoju daudzstāvu namam balkona margas. Jau pirmajā dienā karstā saule noplaucēja kaklu un elkoņus tulznās. Apakšā auto slīdēja mazi kā vaboles, un cilvēki tekāja kā skudras. Aiz pelēkiem namu jumtiem un trokšņainām ielām zilēja Atlantijas okeans.

Taču ne jau pilsētu skatīties biju uzkāpis augšā. Tajos dažos mirkļos, kad mans skatiens bija aizklīdis pilsētā, no otras bija nopilējusi apakšējā balkonā melnā krāsa. Tur rotaļājās visu rašu patversmes bērni. Īpaši baltajiem patika melnie mirdzošie lakas pilieni. Tie mērcēja krāsā pirkstus un zīmēja uz vaigiem. Drīz vien visi baltie pārvērtās nēģerēnos. Lai gan sadzīvē rašu atšķirības tikpat kā nejūt, tomēr audzinātājai šī balto bērnu pāriešana melnā rasē gaužī nepatika. Labi vēl, ka arī pats meistars strādāja tai pašā vietā, kur es, un arī no viņa otas bija pilējusi krāsa . . .

Kādu dienu manam darba biedram, pārāk tālu ar otu sniedzoties, sāka slīdēt kāpnes. Puisis tikko paspēja ar brīvo roku aizķerties aiz margām. Es iedomājos, ka būtu briesmīgs posts, ja ne vien krāsa, bet kādreiz arī es pats nogāztos lejā. Var jau būt, ka visā pasaulē cits neviens to neturētu par postu, bet cilvēkam dažreiz iepatīkas spītīgi domāt to, ko neviens cits nedomā. Kaut gan meistars mani bija slavējis un apsolījis algas pielikumu, es tomēr nolēmu pa vakariem cītīgi mācīties angļu valodu, lai varētu atrast citu darbu.

Taču viss notika pēkšņāk un straujāk nekā biju iedomājies un sagatavojies. Kādu ceturtdienu meistars izmaksāja algu, un es biju atlaists. Pirmajā mirklī noskaitos par meistara izrīcību, bet vēlāk, kad redzēju, ka jāaiziet arī citiem, jo jaunu darbu nebija izdevies saņemt, samierinājos. Nauda bija iekrāta tikai pāris nedēļām, tādēļ darbu vajadzēja meklēt steidzīgi.

Avīzes bija pilnas ar darba piedāvājumiem, tālab vispirms raudzījos pēc piemērotāka darba, kur man ir zināšanas un prakse. Vaļēju jau pateikt, ko vēlos, ko protu, bet nevarēju saprast, ko man atbild, tādēļ visi pirmie braucieni bija nesekmīgi.

Kādu dienu ieraudzīju sludinājumu, ka meklē gleznotāju uz zīda drēbes. Uz kādiem materiāliem gan savā laikā nav gleznots, — uz smalkiem un rupjiem audekļiem, uz sviesta papīra, pat uz papes kastu vākiem! Tādēļ nolēmu pamēģināt arī uz zīda. Atalgojumu solīja loti augstu, un darba vieta bija neparasti grezns sieviešu modes veikals. Visās telpās gaiss bija mākslīgi atvēsināts. Es atvainojos par savu kļūdaino izrunu, stāstīju, ko gribu un protu. To visu es biju jau mājā iemācījies. Runāju bez pārtraukumiem, lai darba devēju nelaistu pie vārda, jo no iepriekšējiem pieredzējumiem zināju, kādu atbildi dabūšu, ja viņš sāks mani izvaicāt, bet es nekā nesapratīšu.

Bija visdzīvākā darba laiks, un, tikko biju beidzis, priekšnieku iesauca veikalā. Brīdi vēlāk pēc manis ieradās kāda dāma, lai vestu pie darba, jo gleznotājs bija vajadzīgs steidzīgi.

Priekšā jau gleznoja kāds amerikāņu mākslinieks. Viņš gleznoja divainu puķi uz dāmu zīda apakšbiksēm. Īsu mirkli uzmetu skatienu — vilcieni diezgan neveikli. Darbs likās būt pa spēkam. Man iedeva oranžas zīda bikšeles, bet tās bija jāapgleznо tā, kā vēlējās bagātā pircēja. Katrā ziņā viņa bija loti bagāta. Viņa ienāca, piecirzdama vienu kāju, un uzmeta man nervozu, nepacietīgu skatienu.

Paklanījos viņai tā, kā Eiropā mēdz paklanīties kavalieri, un biju ar mieru izpildīt katru viņas vēlēšanos. Protams, viņa nekā cita no manis nevēlējās kā oriģinālu zīmējumu uz savām apakšbiksēm. Bet tieši ko viņa gribēja lai zīmēju — to es nesapratu. Pārvaicāju vēlreiz — atkal nesapratu. Tādu vārdu es laikam nezināju. Slepus atšķiru vārdnīcu un mēģināju to iztulkot, bet izrunas atšķirība bija tik liela, ka vārdnīca nekā nepalīdzēja. Dāma šķita pārāk nevaļīga un sanervozējusi, lai es vēlreiz to izvaicātu, un diez vai tas arī ko palīdzētu, tālab nolēmu krāsot to, kas ienāk prātā. Otrs gleznotājs, blakus strādādams, jūsmoja par manu darbu, un arī es pats biju apmierināts. Bet, kad zīmējums bija gatavs — dāma plaši iepleta savas melnās, niknās acis, iesvieda bikses kaktā un aizgāja. Protams, arī man bija jāaiziet.

Tā es iznācu viens un pilnīgi bezcerīgs milzīgo debesskrāpju aizvēja svelmē un puteklos. Mute bija sausa un galva satraukuma pilna. Iegriezos pirmās atvērtās durvīs un pasūtināju glāzi kokakolas. Slāpēs un sakarsumā lieliem malkiem dzēru brūno sulu un grauzu ledu, bet tad vienbrīd pamanīju, ka neviens tā nedara. Citi kokakolu sūca lēnām caur salmiņu, un arī man blakus glāzei bija nolikts salmiņš. Satraukumā nebiju to pamanījis. Es laikam biju pārāk karstgalvīgs, gribēdams dzīvi sākt pilniem malkiem. Būs tomēr jāsāk ar salmiņu . . .

Egils Kalme

Nujorkā, novembrī

Dzīve, darbs un nedarbi Venecuēlā

VĒSTULE LATVIJAI

Izlasot V. Zirnīša rakstu Latvijas-Brīvās Balss 16. numurā, jākonstatē, ka autora saņemtās un atstāstītās vēstules par šejienes dzīvi visumā neatbilst īstenībai. Vispirms neviens ārzemnieks še vēl nav pieņemts flotes skolā, ne arī karaskolā, kaut gan to izmēģinājušies vairāki mani pazīstami tautieši. Arī sludinājumi laikrakstos liecina to pašu. Par darba apstākļiem jāsaka, ka viss atkarīgs no pašā uzņēmības un arī laimes; bet kā jau agrāk rakstīju, ievērojot itaļu un vāciešu masveida iecelošanu, arī melnais darbs jau grūtāk dabūjams.

Taču dzīvot vēl var, kaut nav vairs to izredžu un izpelņas kā pirms 3—4 gadiem. Labi klājas tiem, kas jau laikus sākuši likt lietā savu amata prasmi, kā, piemēram, mechaniskām un galdnieku darbnīcām, foto studijām utt., kur darba netrūkst. Laba tiesa tautiešu gatavojas izceļot uz Kanadu vai ASV, jo šejienes karstais klimats ar gadiem nogurdina. Viens no latviešiem jau ieguvis Venecuēlas pavalstniecību.

Valensijas latviešu palīdzības biedrība ievēlējusi pastāvīgu valdi, kaut pasivitātes dēļ sanāksmē bija ieradušies tikai trešā daļa biedru. 18. novembra atzīmēšanā mums solīts arī vietējās preses un radiofona atbalsts; pēdējam nodotas latviešu skaņu plates. Ceram arī sagaidīt mūsu mākslinieku no Karakasas, kas viesosies bez atlīdzības. Gan gribējām reprezentēties venecuēliešiem ar mūsu izcilo vijolmākslinieku, bet tā augstais honorārs neatstāja citas iespējas, kā atteikties no viņa, jo mūsu valsts svētku sarīkojums nav domāts peļņai.

Vēl jāpieskaras dažām dzīves īpatībām šejienes tautiešu vidū. Laika ritējumā esam piesavinājušies dažu labu netikumu: smēķējot jau mēdzam pa roku galam palaist pelnus un cigaresu galus pat vislepnākajos dzīvokļos, un arī nospļaušanās uz ielas kļuvusi par diezgan parastu lietu. Galvaspilsētas laikraksti arī sūdzas, ka ārzemnieki staigājot sporta biksītēs bez krekla, kas graujot venecuēliešu morāli, kādēļ attiecīgās iestādes lūgtas to novērst. Šo „morāli" gan vairāk izskaidro sargāšanās no insektu kodieniem, kaut gan bērni rotaļājas uz ielām gluži kaili.

Jau nopietnāki ir vairāki latviešu ģimeņu sairšanas gadījumi, kur savas ģimenes pamet sievas, kas nodzīvojušas laulībā turpat 20 gadu. Par šīm „izsalkušajām dvēselēm" varētu arī pasmīnēt, ja vien mājās nepaliktu bērni, kas viriem jākopj ārpus 12 stundu darba dienas. Šai ģimeņu ārdīšanā palīdzīgi ne vien vietējie donhuani, bet dažkārt arī mūsu tautieši — vieninieki, kas, uzmetušies par mājas draugiem, beidzot izposta laulības dzīvi.

J—ns

Valensijā, novembra sākumā.

Latviešu biedrībai Lielbritānijā 10 gadu

Tieši šī gada valsts svētkos Latviešu biedrība Lielbritānijā varēja atzīmēt 10 gadu pastāvēšanu. Ja neskaita Amerikas „veclatviešu" organizācijas, tad šī ir pati vecākā mūsu trimdas biedrība. Tā nodibināta pēdējā kara laikā, kad zināmam skaitam latviešu ceļš uz dzimteni bija slēgts, tāpat kā daudz lielākam skaitam šobrīd. Tikai ap 25 cilvēki toreiz pirms 10 gadiem stāvēja pie biedrības šūpuļa Londonā.

Tas bija drūms laiks, Hitlera vara bija savā zenītā. Visa Eiropa bija paklauta vācu diktātoram, kas nepārprotami bija licis saprast, ka nekāda tautu brīvība jaunajā vācu kārtībā nav paredzēta. No otras puses, bija sācies rietumvalstu flirts ar padomiju, tas flirts, kura rūgtos augļus Austrumeiropas tautas nāvējoši izjūt vēl šodien, un ne tikai šīs tautas vien . . .

Un tomēr šie nedaudzie latvieši Londonā ticēja lietu labākam nokārtojumam, tāpat kā tādam ticam arī mēs šodien, pēc 10 gadiem, būdami svešumā ievērojami lielākā skaitā. Tā blakus oficiālajai Latvijas valsts pārstāvei — sūtniecībai bija radies latviešu sabiedrisks centrs ar uzdevumu organizēt, apzināt latviešus, veicināt kultūras dzīvi, sniegt morālu un, iespēju robežās, arī materiālu atbalstu. Savu nacionālo stāju biedrība parādīja jau pašā sākumā, ievēlot sūtni K. Zariņu par goda priekšsēdi.

Desmit gadu laikā biedrībai ir bijuši 4 priekšsēži: 1941.—1946. g. K. Venters, 1946.—1949. g. K. Valdmanis, 1949.—1950. g. A. Jērums un no 1950. g. līdz šai dienai — P. Reinhards. Jaunu impulsu biedrības dzīvē deva daudzo latviešu tūkstošu ieplūšana Lielbritānijā 1947. g. Reizē ar to sazarojusies un kļuvusi daudzpusīgāka biedrības dzīve. Sevišķa vērība veltīta izglītības, kultūras un mākslas lietām. Biedrība rīkojusi vairākus ievērojamus latviešu mākslinieku koncertu ciklus, kā arī daudz referātu, ko nolasījuši mūsu redzamākie kultūras darbinieki.

Arī turpmāk LBL savu darbu cer virzīt tai garā, kā to Latvijā veikusi lielā vārda māsa, Latviešu biedrība — „Māmuļa". Kaut arī esam daudz grūtākos apstākļos, cerēsim, ka tas izdosies. Bez priekšsēža P. Reinharda LBL valdē patlaban darbojas A. Jērums, J. Andrups, O. Rozītis, L. Tālnora, kā arī prāv. E. Bergs un māc. R. Slokenbergs.

Valsts svētku ievadījumā 17. novembra vakarā notika LLB jubilejas sanāksme. Biedrības priekšnieks P. Reinhards garākā runa pakavējās pie organizācijas tapšanas vēstures un tālākas izveidošanās. Biedrības lielais uzdevums — kopt nacionālo mākslu un zinātni. Personīgi jubilāri apsveica sūtnis K. Zariņš, kā arī īgaunu un lietuvju biedrību pārstāvji. Sekoja koncerts ar Gaidas Treimas, Edvīna Krūmiņa un Mariannas Zarinas piedalīšanos.

—ns.

Daži britu laikraksta komentāri par bēgļu problēmu

Londonas Daily Telegraph speciālkorespondents Antonijs Manns plašākā korespondencē no Minchenes ar virsrakstu Eiropas pamestie sniedz pārskatu par DP un bēgļu problēmas pašreizējo stāvokli Rietumvācijā. Atzīmējis, ka IRO, par spīti birokratijas džungļiem un lielai publikas indiferencei, 50 darbības mēnešos tomēr izvietojusi 1 milj. personu resp. 21.000 mēnesī, autors uzsver, ka, IRO darbībai izbeidzoties, vēl paliks ap 100.000 personu, no kurām apmēram pusei jau būs ārzemju vīzas. Atliks galvenā problēma — transporta jautājums, ar kuru tagad jau nodarbojoties arī vācu iestādes. Runājot par grūti izvietojamiem, Manns atzīst, ka dažādu valstu imigrācijas noteikumi dažkārt liekoties ārkārtīgi neelastīgi.

Veltījis plašākus aprakstus apstākļiem Šleishelmas un Valkas nometnē, autors citē kāda Bavārijas iekšlietu ministrijas augstāka ierēdņa vērtējumu par bēgļu problēmu. Šis vācu ierēdnis izteicies, ka, blakus ap 2 milj. austrumvācu bēgļiem Bavārijā, vēl daži desmiti tūkstošu IRO bēgļu nespējot jūtami pārslogot jau tā smago bēgļu problēmu. „Pārāk maz vāciešu apzinās," izteicies ministrijas darbinieks, „cik daudz labuma esam guvuši no IRO. Bez šīs organizācijas mūsu DP nasta būtu savas 10 vai 20 reizes smagāka." Vācieši cerot arī uz turpmāku brīvprātīgo organizāciju atbalstu ārzemju bēgļu problēmas izkārtošanā.

Tālāk Antonijs Manns norāda, ka vajadzība pēc starptautiskas piepūles Eiropas bēgļu problēmas kārtošanai gada beigās nebūs mazāka, bet pat lielāka. Autors zīmīgā kārtā izceļ apstākli, ka Amerikas Balss, Brīvās Eiropas un BBC raidītāja informācija un „radio karš" liek bēgļu skaitam ik mēnesi vēl pieaugt par apmēram 1500. Šie raidītāji salīdzina austrumu verdzības apstākļus ar brīvo rietumu demokratiju, tā dodot pamudinājumu cilvēkiem bēgt uz rietumiem. Šo jauno bēgļu labā IRO nespēj nekā darīt, un pēc pārbēgšanas tie bieži vien jūtas smagi vīlušies, kad viņu gaitas nobeidzas kaut kur Valkas nometnē. Tāpēc būtu laiks, raksta Manns, izbeigt šķirošanu starp „bijušo ienaidnieku" tautībām un pārējām, jo visi šie bēgļi bēguši no kopējā rietumu ienaidnieka.

Nobeigumā Daily Telegraph korespondents atgādina, ka valstis, kas „nokrējojušas" jaunos, neprecētos, apmācītos un pusmācītos arodniekus uz ledzas pieņemt mazāk vēlamās bēgļu kategorijas, nevar cerēt uz lielem cilvēcīgumiem par „cilvēcību".

5000 dolaru „sīkajiem izdevumiem"

Vēstule Latvijai no ASV

„Vai tu atceries Pāvulu?" draugs nesen rakstīja no Kalifornijas, „to rāmo, bet humora pilno goda vīru, kas, kad dzīvojām nometnē, nekad nekandidēja uz amatiem, sapulcēs neiekarsa un nelamājās, tikai reti sodījās par kungiem un nebūšanām un visas tā saucamās trimdas dzīves grūtības panesa bez kurnēšanas. Vienādien viņu satiku, gan tikai uz dažām minūtēm, bet tūlīņ i no paskata, i runas varēja atskārst, ka vīram klājas lepni. Viņš ir kāda bagātnieka izšķērdēšanas farmas — nu tāds kā pārvaldnieks. Pats pieņemot un atlaižot personālu, iepērkot produktus strādniekiem un rīkojoties pēc savas zināšanas ar 5000 dolariem, kas šim izsniegti ‚uz rokas' saimniecības sīkajiem izdevumiem.

Tas vēl nav viss: Pāvuls ar lidmašīnu devies uz citu štatu iekopt kādu puķkopības saimniecību, tad dzīvojis lepnā kalnu apgabalā utt. Šaujot un makšķerējot pēc sirds patikas, un pēdējo izdarību labākai izkārtošanai viņa rīcībā nodots jāmzirgs. Protams, ka ēdot, dzerot un pīpējot to labāko. Apdāvināts ar pāris uzvalkiem un lielisku pulksteni.

Kad redzēju abus blakus — to kungu un Pāvulu — tad man šķita, ka, ja nepazītu Pāvula, un man vajadzētu runāt ar pašu kungu, es noteikti ietu pie Pāvula. Vecais zēns no paskata likās varen cēls, — ne vēsts vairs no tā, ko pazinām nometnē. Vēl par materiālām lietām runājot, — ja atmiņa nevil, viņam esot divi simti dāliderū skaidrā ar visu brīvu.

Kungs Pāvulu bieži vien vadā visur līdzi savās darīšanās un savukārt viņa labā pats ierodas latviešu sarīkojumos. Lūk, cieniba pret krietnu un uzticamu darbinieku."

Protams, es atcerējos šo vīru, nopriecājos par viņa veiksmi un pāri pusotra tūkstoš jūdzēm uzsaucu: Bravo, Pāvul!

ASV, novembrī. —ol—

LATVIEŠI EIROPĀ...

★ Priekšdarbus Francijas klosteros novietoto veco laužu apdāvināšanai Ziemsvētkos uzsākusi Francijas latviešu biedrība. Pag. g. šī akcija sagādāja vecajiem laudīm daudz prieka un materiālā atbalsta. FLB vadība lūdz tautiešus ziedot pārtikas vielas, drēbes un latviešu grāmatas. Ziedojumu sainīšu nosūtīšanai veco laužu adreses pieprasāmas: Association Lettonne en France, 4a, Route de Schoeneck, Forbach Mos., France.

★ Mūsu laikr. līdzstrādnieks māc. A. Liepiņš ar kundzi brīvmākslinieci Elvīru Liepiņu un bērniem šinīs dienās izceļoja uz Argentīnu, lai vadītu turienes ev. lut. latviešu draudzi. Latvijā A. Liepiņš bija armijas mācītāja P. Apkalna palīgs, bet trimdas sākumā rosīgi darbojās mūsu karavīru aprūpes laukā. Strādādams Eslingenas, Svābu Gmindes, Grafenašavas uc. draudzēs, L. daudz darījis arī izceļošanas galvojumu sagādē.

★ Sakarā ar Beļģijas latviešu emigrāciju uz Kanadu, likvidējies latviešu sporta klubs Rīga Šapellā. Savu vērtīgo bibliotēku, kā arī 1160 franku naudā klubs nodevis LSKB. Šī nauda izlietota vecās un vientuļīgās tautietes E. Kalniņas atbalstīšanai, pagaidām novietojot viņu Pestīšanas armijas patversmē, pēc kam viņu pārceļs uz Beļģijas protestantu veco laužu mītni Elūžā, pie Monsas.

★ DVF Bradfordas nodaļas biedru skaits samazinājies uz 333, jo Līdsā un Halifaksā nodibinājušās jaunas nodaļas. Pabalstos nodala izmaksājusi 200 mārc. vietējā aprūpē, uz Vāciju nosūtot 27 mārc. Latviešu skolas uzturēšanai prasījusi 54 ārmrc. Nodaļas jaunajā valdē ievēlēti A. Ozols, Lauris, A. Vēveris, Bencons, Bušēvics, A. Vijups un Mežģirts; revīzijas komisijā — Tožs, Lāsums un Kurzemnieks. LNPL pārstāvniecībai izraudzīts T. Strēlerts.

★ Kopenhagenas Prāgas bulvāra nometnes vadītājs Rors stājies paidagoga darbā, un par jauno nometnes vadītāju iecelts Hansens no Tīstedes.

★ Dānijā, Gentoftes slimnīcā mirusi Zelma Hamane. Nelaikē apbedīta Vestres kapos.

★ Rakstnieks Valdemārs Dambergs atgriezies no Anglijas apmeklējuma Dānijā. Trīs nedēļu laikā viņš lasījis daudz priekšlasījumu Anglijas latviešu centros un apmeklējis arī sūtni K. Zariņu.

★ Hamburgā ar sirdstrieku miris Latviešu kuģniecības darbinieks Viktors Veidemanis, kas pēdējā laikā vadīja G. Freimaņa kuģniecības uzņēmumu.

... UN AIZJŪRA

★ DV Toronto nodaļa atzīmēja pirmo pastāvēšanas gadu ar svinīgu aktu un koncertu. Tajā piedalījās dziedoņi Ksenija Brante ar Pēteri Geistautu un brīvmāksliniece M. Tūtere.

★ Dr. inž. E. Dravnieks ieradies Montrealā un devies tālāk uz Labradoru (Seven Islans), kur strādās savā speciālitātē pie dzelzceļa būves.

★ Dekorātors J. Sukurs Kanadā cietis autokatastrofā, smagi satriecot abas kājas. Pēc pirmās palīdzības slimnīcā, S. ārstējas mājās.

★ Kanadas sinode atlaidusi no darba mācītāju Ed. Ķerģi, kas aprūpēja ev. lut. latviešus Kičenerā. Oficiālais atlaišanas iemesls — līdzekļu trūkums mācītāja algošanai, taču domājams, ka vaina meklējama māc. Ķerģa stingrajā nacionālajā nostājā.

★ Toronto sācis darbu pirmais latviešu pārtikas un gaļas preču veikals, ko nodibinājis bij. Bekona eksporta darbinieks A. Maurītis.

★ Nujorkā, Longailendā 62 g. vecumā miris kapteinis Viktors Balodis. Viņš dzimis Rīgas apriņķī, beidzis Mangaļu jūrskolu un ilgāku laiku braucis uz Grauda rēderejas kuģiem. Boļševikiem okupējot Latviju, B. bijis ASV un otrā pasaules karā braucis transportos un konvojos.

★ Milvokijā (Viskonsinā) Vijas un Kārļa Rūķa ģimenē piedzimuši trīnīši — Ansis, Andrējs un Ilze. Mazie ir spirgti, kaut zem normālā svara, un tiem ap 3 mēneši būs jāpavada slimnīcā īpašā kopšanā. Viņu tēvs ir invalīds, precējies Vācijas trimdā. Bez daudziem apsveikumiem laimīgajai ģimenei jau uzdāvāti īpaši trinīšu ratiņi, un kāda pienotava apsolījusi veselu gadu mazajiem dot pienu par brīvu.

★ Kvēkertaunai, Filadelfijas apkaimei un Bakskauntijai nodibināta Rietumpensilvēnijas latviešu draudze. To apkops māc. E. Reinsons, ko algos Misūri sinode; draudzes priekšnieks ir ģāls.

Ko dzirdam Latvijā

Sociālistiskais reālisms

PARĀDE UN ISTENĪBA

Oktobra revolūcijas svētkos Rīgas Uzvaras laukumā, kur bija uzstādīti milzīgi panno ar lielajām komūnisma celtnēm, sarkanarmijas parādi komandēja ģenerālmajors Ciganovs, bet pieņēma ģenerālis Bagramjans. Pēdējais savā stereotipiskajā runā starp citu žēlojās, ka „amerikāņi nekaunīgi norauj sarunas par pamieru Korejā. Amerikas miljardieriem un miljonāriem vajadzīgs jauns karš, lai aplaupītu un paklautu verdzībai tautas..." Pad. savienība, turpretī, cīnoties par mieru. „Aug mūsu dzimtenes garīgā bagātība, palielinās padomju tautu materiālā labklājība..." (Kā jau visās svētku un darbdienu runās!) Staļina prēmijas laureāts komponists Ādolfs Skulte savukārt apliecināja, ka „padomju tautai vajadzīgs miers, lai uzceltu komūnismu (protams, — ja jau pašas tautas cīnās tam pretim, no uzcelšanas nekas neiznāk). Tagad latviešu tauta ir pilntiesīgs lielās padomju daudznāciju saimes loceklis, un mēs varam justies droši, stipri, brīvi un laimīgi... Nekad latviešu darba ļaudis nav varējuši aizstāvēt savu zemi pret ienaidniekiem ar saviem spēkiem..." (A. Skulte aizmirsis 1919.—1920. g.!).

Demonstrācijā piedalījušies 380.000 cilvēku. Proletāriešu rajona demonstrantu priekšgalā nests liels zemes lodes attēls ar uzrakstu „Pasaulei mieru", bet Hidrometeopribora kolektīvam virs galvām lidinājušies baloni ar tiem piestiprinātiem baltiem miera balodīšiem. Liepājā demonstrācijās piedalījušies tikai 30.000 cilvēku.

Īsi pirms svētkiem rūpniecības kooperātīvu republikāniskās padomes priekšsēža vietnieks J. Renters dižojās ar 9 mēnešu laikā iedzīvotājiem pārdotajām precēm 77 milj. rubļu vērtībā. Ja nu pārrēķinām šo summu uz galviņām, tad iznāk, ka katrs Latvijas iedzīvotājs dienā iepircies rūpniecības kooperātīvu preču par veselām 14 kapeikām!

ORDEŅI PAR „ILGU UN NEVAINOJAMU DARBU"

Uz oktobra revolūcijas svētkiem par ilgu un nevainojamu darbu ar Ļeņina ordeni apbalvoti pad. Latvijas zinātņu akadēmijas zinātnieki Kirčenšteins un Šmits; ar Darba sarkanā karoga ordeni apbalvoti lauksaimniecības ministra vietnieks Bērziņš, bioloģe Daņilova, Dr. med. Zajeva, prof. Zutis, ekonomijas doktors Kovaļevskis, mežu problēmu instruktors Odincovs, akadēmijas prezidents Peive, medicīnisko zinātņu kandidāts Tutkevičs; goda zīmes ordenis piešķirts akadēmijas sekretāram Vāleskalnam, filoloģijas doktoram Pelšem, lauksaimniecības ministra vietniekam Peremikinam, bet medaļas par darba varonību — bij. izglītības ministram Strazdiņam un meliorācijas instruktoram Eichem.

ARĪ „PĒC PLĀNA"

Fabrikas Rīgas Ģipss cecha priekšnieks P. Krjakovs Sovjetskaja Latvija raksta: Rīgas Ģipss jau nosūtījis Kuibiševas elektrostacijas būvētājiem 175.000 m sausā apmetuma. Taču darba sekmes kavē Jaunciema papīra fabrikas vadītāji, kas pienācīgi neapgādā mūsu fabriku ar kartonu, jo — viņiem tā nav. Lūk, jau otro nedēļu mūsu fabrika pārtraukusi sausā apmetuma ražošanu tikai šī iemesla dēļ, un goda pilnā pasūtinājuma piegāde Kuibiševai ir pārtraukta...

Andrējostas priekšnieks N. Zicharevs savukārt sūdzas: Daudzas organizācijas nesteidzas izvest savu kravu. Gaļas un piena rūpniecības ministrijas būvniecības-montāžas pārvalde jau no 14. augusta līdz šim laikam vēl nav izvedusi 140 t kieģeļu. Pārvaldes vadītāji atrunājas, ka patlaban tiem neesot līdzekļu transporta izdevumiem. Taču līdzekļi viņiem ir, bet tos izlieto neracionāli: pa šo laiku pārvalde jau nomaksājusi Andrējostai 13.842 rubļus — par kieģeļu glabāšanu... Savas kravas izvešanu vilcina arī šokolādes fabrika Laima, velosipedu rūpniecība Sarkanā Zvaigzne un virkne citu uzņēmumu.

SŪDZĪBAS, SŪDZĪBAS, SŪDZĪBAS...

Ar Darba sarkanā karoga ordeni apbalvotā deputāte Alvīne Baumane izpelnījusies savu vēlētāju sūdzības, ka ne reizi neesot sastapusies ar tiem, lai informētu par apgabala padomes darbu un tās lēmumiem. Baumane savukārt stāsta, ka parasti tā braucot uz padomes sesiju nesagatavota tur izlemjamos jautājumos, jo darba kārtību tai paziņojot tikai sesijas sākumā...

Architektūras students Priede raksta: Es jau piektajā kursā, bet vēl neesmu dzirdējis lekcijas par latviešu tautas nacionālo mākslu un vēsturiskiem architektūras pieminekļiem, kaut gan nacionālo tradiciju radoša un kritiska pētīšana ļoti vajadzīga nākamajiem architektiem.

Tai pašā Sovjetskaja Latvija lasām: Jau vairāk nekā divi nedēļas Daugavpils vietējā radioreportāžā runā spīkers, kas nemaz nav sagatavots šim darbam. Klausītājus pārsteidz viņa analfabētisms...

Rīgas tabakas fabrikas Nr. 2 ražotie papīrosi Belomorkanal pēdējā laikā sliktas kvalitātes. Piecās nopirktajās kārbiņās atrasti 4 papīrosi ar saplīsušām čaulītēm, 3 tikai pa pusei piepildīti ar tabaku, kamēr pārējais piepildījums nepietiekami blīvs. Arī kārbiņas slikti aizlīmētas...

Invalids G. Jamnickis raksta: Pirti Jersikas ielā 20 nesen kapitāli izremontēja. Bet ja pirms remonta dušas tur darbojās kārtīgi, tad tagad tās bieži vien nestrādā...

PARTIJAS INSTRUKTORS NOSTROSTĒ MĀKSLINIEKUS

Kirova rajona partijas komitejas instruktors Javnošans Sovjetskaja Latvija raksta: Latvijas padomju mākslinieku apvienības darbā ir daudz trūkumu. Partijas organizācija neievēro buržuāziskās mākslas cildināšanas faktus. Neviens nav pamanījis, ka nopelniem bagātais mākslinieks Valdmanis gatavo plakātus, izmantojot par „modeļiem" vācu fašistu žurnālu fotouzņēmumus un zīmējumus. Kāda šī mākslinieka gatavotā plakāta prototips ir fašistisko filmu aktieris Luijs Trenkers. Mākslinieks Pauluks savos darbos ievelk dažāda veida formālistiskas idejiņas... Sienas avīze Padomju mākslinieks iznāk reti un ievieto idejiski zemas kvalitātes materiālus. Šai avīzē nav arī neviena zīmējuma, un negribas ticēt, ka tā iznāk padomju mākslinieku apvienībā... Komūnistu priekšlikumus nerealizē. Daudzi mākslinieki, piem., L. Svemps, K. Ubāns, J. Liepiņš un Stārosts atpaliek dzīvei. Aizraušanās ar krāsām un dekorātīvo efektu novedusi formālismā, un viņu radītie darbi ir tālu no sociālistiskā reālisma...

Kremlis grib muhamedāņu pasauli iekarot no Tiranas

Kremļa oportūnistisko politiku labi raksturo atšķirīgā nostāja pret Albānijas trim reliģiju grupām. Ap 10 proc. iedzīvotāju zemes ziemeļos, gar Jugoslavijas pierobežu, ir katoļi; dienvidos, uz Grieķijas pusi, mīt ap 20 proc. pareizticīgo, bet pārējie ir muhamedāņi. Kamēr katoļus visādi apspiež un vajā, pareizticīgos Kremlis cieš, ievērojot panākto kompromisu ar Krievijas pareizticīgo baznīcu, bet muhamedāņus atklāti atbalsta. Kamēr abu reliģiju kristiešiem Ziemsvētku egle aizliegta un atļauta tikai „Jaungada egle", muhamedāņu sievietes drīkst joprojām nēsāt plīvurus, fanātiskie muhamedāņu derviši pat galvaspilsētā var atklātībā izdarīt savus fanātiskos reliģijas vingrinājumus, rijot stikla šķembas un durot sev vaigos garas adatas. Muhamedāņu reliģiskās organizācijas, it īpaši varenais un bagātais „Baktaši ordenis" var turpināt darboties un patur arī savus plašos zemju īpašumus.

Arī pareizticīgiem atļauti dievkalpojumi un draudzes sapulces, jo nacionāli slaviskā ortodoksā baznīca Kremlim politiski šķiet daudz mazāk bīstama par internacionāli organizēto Romas katoļu baznīcu. Katoļu garīdzniekiem un mūķenēm pēdējos gados bijis jāpiedzīvo apcietināšanas, pratināšanas, notiesāšanas, baznīcas slēgšanas un klosteru apķīlāšanas. Mošeju durvis tai pašā laikā plaši atvērtas, jo Maskava zina, ka savu mērķu sasniegšanai Tuvējos un Vidējos austrumos tā nedrīkst muhamedāņus aizkaitināt. Un tādēļ Maskava tagad muhamedāņa Envera Hodžas valdīto Albāniju veido par pirmo komūnistisko muhamedāņu valsti pasaulē. Padomju techniķi Tiranā jau sākuši izbūvēt spēcīgu raidītāju, kas drīz izplatīs Staļina „prieca mācību" marokāņiem, alžīriešiem, tunisiešiem, ēģiptiešiem, arabiem un pārējiem muhamedāņiem. Tur tad, droši vien, Albānijas muhamedāņu vadoņi stāstīs par „lielo izpratni", kādu islama reliģijai parāda Maskava.

Atkal pārtaisa čechu skolas grāmatas

Pēc Brīvās Eiropas raidītāja informācijas, Čechoslovakijā atkal pārtaisītas skolas grāmatas, kuras jau pirms diviem gadiem pārrakstīja no jauna, lai no tām „iztīrītu buržuāzisko ideoloģiju". Agrākās grāmatu revīzijas tomēr atzītas par nepietiekamām, un visām izstrādāti jauni teksti. Ģeografijas grāmatās Rietumeiropas un ASV fabriku uzņēmumus aizstās ar Čikagas streikotāju posteņu, Ņujorkas nabadzības iecirkņu un līdzīgiem attēliem. Vēstures grāmatas sāksies apm. no 1917. g. boļševiku revolūcijas, un čechu nacionālos varoņus tur attēlos kā „antidemokratiskās vidusšķiras pārstāvjus". Attiecīgi pārtaisīs arī faktus par otro pasaules karu un Čechoslovakijas „atbrīvošanu". Jauno komūnistisko skolas grāmatu iespiešanu nodos 31 stingri kontrolētam grāmatrūpniecības kollektīvam. Šajos kollektīvos ietilpināti visi atlikušie, nenolikvidētie apgādi, kādu agrāk bija 371.

Padomju kaleidoskops

RĪKOJUMI UŅ INSTRUKCIJAS

VESELĀM PAKĀM

Sūdzoties par birokratisma negalu, Izvestija 5. sept. numurā ziņojumā no Kirova apgabala sūdzējās, ka augstākās iestādes rajoniem katrā piemērotā un nepiemērotā gadījumā nosūta bez rīkojumiem arī vēl simtiem vēstuļu un direktīvu, tā ka esot jābrīnās, kur iestādes ņem laiku visa tā uzrakstīšanai. Pašā karstākajā ražas novākšanas laikā, 5. augustā Orichevas rajona lauksaimniecības nodaļa saņēmusi no apgabala sainīti ar 27 orderiem, instrukcijām un direktīvām. Pēc divām dienām pienācis jauns sainītis ar 14 direktīvām. Līdzīgus sainīšus saņēmuši arī apgabala visi pārējie rajoni. — Tos, kas pieredzējuši padomju birokratijas džungļus, nevar arī pārsteigt Izvestijas konstatējums, ka cilvēki rajonos jau tā pieraduši pie šiem papīru plūdiem, ka saņemtās direktīvas bieži vien nemaz nepūlas lasīt.

„ZEMNIEKU ĶĒRĀJI" UNGĀRIJĀ

Gjulā zemnieki, kas nodevuši ražojumu normas, tagad kinoteātros drīkst kopā ar citiem „pirmrindniekiem" sēdēt goda ložās un teātrī izvēlēties sev vietu rezervētajās divās pirmajās rindās. Lentu sādžas padome nolēmusi godināt priekšzīmīgos zemniekus, „appušķojot" viņu māju vārtus ar skaitļi, kas izsaka normas pārsniegumu procentos. Vēl citā vietā labākā nodevu pildītāja ģīmetni izkāra kāda veikala skatlogā, apkārt novietojot priekšmetus, kuŗus viņš drīkst iegādāties sakarā ar normas pārsniegšanu. Pēc tam, kad spiediens un draudi maz līdzējuši un pusotra gada laikā kollektīvizēti tikai 8 proc. no visas Ungārijas aramzemes, komūnistiskā valdība mēģina to panākt ar šādu „ogumaizes politiku", ko mierīgi varētu nosaukt arī par „zemnieku ķeršanu".

JA GRIBI MIERU, — MĪLI STAĻINU

Dažādajās „miera kampaņās" komūnisti — parakstu vācēji mēģina rietumu ļaudīm iegalvot, ka parakstīt šīs deklarācijas nozīmē aizstāvēt un pakalpot mieram. Uz to arī daudzi cilvēki iekrīt vienkāršas nezināšanas dēļ. Citādi komūnistu propaganda šai lietā pieiet pašu mājās. Padomju kooperātīvu apvienības Centrosojuz padomes priekšsēža vietnieks A. Ļimovs 9. sept. Izvestijā rakstīja: „Vienprātībā parakstot manifestu par miera paktu, padomju kooperātori no jauna pauž savu karsto mīlestību un neierobežoto padevību komūnistu partijai, visas progresivās cilvēces lielajam vadonim un skolotājam biedram Staļinam." Tātad, lieta skaidra: parakstīdami šīs Kremļa organizētās deklarācijas un manifestus, cilvēki izpauž mīlestību un padevību komūnismam un Staļinam. Tā ir sava veida viltota tautas nobalsošana par labu „tautas tēvam", un prasība pēc miera ir tikai ēsma uz pārāk kaila āķa. Lai pārbaudītu ļaužu lētticību, ASV nesen izmēģinājuma kārtā vāca parakstus kādam iesniegumam, kuŗā savītās frazēs bija ieslēpta prasība, lai deklarācijas parakstītājus nekavējoties nošautu. Daudzi arī vieglprātīgā muļķībā parakstīja šo savu nāves spriedumu. Būtībā to pašu dara arī komūnistu „miera akciju" parakstītāji.

Konservātīvo uzvara un bēgļu cerības

VAI ANGLIJA ZAUDĒJUSI INTERESI PAR AUSTRUMEIROPU?

Kāds anglis, kas pirms pēdējām vēlēšanām apmeklējis Austriju un dažas citas Eiropas valstis, vēstulē Daily Telegraph redakcijai pastāsta, ka šinīs valstīs novērojis Austrumeiropas bēgļu vidū arvien pieaugošu tieksmi izceļot uz aizjūru. Rakstītājs gan pats atzīst, ka šāda tieksme būtu gluži normāla un labi saprotama, bet viņam licies dīvaini, ka šo tieksmi visasākā veidā varot novērot tieši pie tiem bēgļiem, kas paspējuši saimnieciski iekārtoties, strādā labi samaksātos posteņos, atjaunojuši praksi savās profesijās utt. Jautājot pēc iemesliem, šie cilvēki angļu viesim paskaidrojuši, ka, pēc viņu domām, Rietumeiropa un it īpaši Anglija zaudējusi jebkādu interesi par Austrumeiropas likteni un pat netic, ka tur atkal varētu sākt valdīt taisnība.

Anglim toreiz arī neesot izdevies bēgļus pārliecināt, ka šāds uzskats, vismaz attieksmē uz Angliju, ir nedibināts, bet tagad, pēc Lielbritānijā notikušajām vēlēšanām, viņš gribētu bēgļu uzmanību vērst uz to, ko deklarējusi uzvarējušā konservātīvo partija. „Mēs nevaram pieņemt par permanentu Centrālās un Austrumeiropas valstīm ar varu uzspiesto politiskās brīvības zaudējumu," teikts partijas politiskajā deklarācijā. „Šīm tautām jādod cerība, ka tās sagaida viņām pienācīgā vieta brīvo nāciju vidū." Citā vietā deklarācijā teikts: „Uz šiem stingrajiem pamatiem mums jāturpina darbs vienotas Eiropas labā, laika tecējumā ieklaujot tanī arī nelaimīgās zemes, kas tagad vēl ir aiz dzelzs priekškara."

Tai pašā Daily Telegraph numurā iespiesta vēl otra lasītāja vēstule, kuŗas autors ir ungāru bēglis, kas lūdz savu vārdu neizpaust. Viņš no saviem agrākajiem biedriem nacionālo ungāru pretestības kustībā tikko saņēmis vēstījumu, ko tie lūguši darīt zināmu britu atklātībai. Ungāru pretestībnieku vēstulē teikts, ka viņi, slepeni klausoties BBC raidījumus, ātri uzzinājuši Lielbritānijas vēlēšanu rezultātus, un šie rezultāti devuši viņiem jaunas, lielas cerības. „Mēs, ungāri, ceram," teikts vēstulē no Budapeštas, „ka jaunievēlētā konservātīvo valdība Čerčila gudrā vadībā atradīs ceļu mūsu izvešanai no ārkārtīgajām gaidagajām un fiziskajām ciešanām, kādas mums sagādā komūnistu bandīti. Mēs ticam, ka Čerčila lielā pieredze diplomātijas laukā nodrošinās brīvību no vien Lielbritānijai, bet visām nācijām, kam tagad ir nelaime uz laiku atrasties aiz noļādētā dzelzs priekškara."

Kā pārsniegt grafiku parakstu vākšanā

Pirms divi mēnešiem itaļu komūnistu avīze L' Unita publicēja apsveikuma vēstījumu „Pasaules miera komitejas" prezidentam Zolido-Kirī, ar daudzu slaveno riteņbraucēju sacīkšu Giro d'Italia aktīvo sporta dalībnieku parakstiem. Tos bija savācis Sestais „miera partizāns" Pjeri un par apbalvojumu saņēma ielūgumu uz komūnistiskās jaunatnes festivalu Austrumberlīnē.

Tagad noskaidrojies, ka Pjeri gandrīz visus šos parakstus izkrāpis, izlodams autogrammu medņieku. Daudzi vēstījuma parakstītāji protestējuši savus parakstus atsaukuši. Arī agrākie meistarbraucēji Learko Gera un Gaetano Beleoni paskaidrojuši, ka nekad nav domājuši tamlīdzīgus „vēstījumus" parakstīt, un tas pats esot sakāms arī par pārējo viņu vadīto riteņbraucēju vienību dalībniekiem. Pret šīm komūnistu krāpšanas metodēm asi nostājās arī sporta laikraksts Gazetta dello Sport.

Kā Padomija taisa profesorus

Boļševiku pirmajā okupācijā 1940. g. Latvijas universitātē Rīgā no Pad. savienības kopā ar citiem „speciem" un komisāriem ieradās arī kāds latviešu tautības „profesors" vārdā Loja, ko komūnisti iecēla par slavu nodaļas vadītāju filoloģijas fakultātē. Kā jau pie kumūnistiem parasts, visiem mācības spēkiem bija jāizpilda garu garās aptaujas lapas par izcelšanos, darbību pagātnē un tā joprojām. Ailē par izglītību un zinātniskām publikācijām Loja ierakstīja šādus teikumus kroplā latviešu valodā: „Apmeklēju pamatskolu Latgalē. Beidzu Marksa-Engelsa sabiedrisko zinātņu institūtu Maskavā. Sarakstīju ābeci latgaļu valodā."

Šis Maskavā izceptais „profesors" vēl šobrīd darbojas Latvijas universitātē. Z. V.

Kliedzoši apstākļi pad. Lietuvas lopkopībā

Lietuvas komūnistu partijas laikraksta Tiesa nesen publicētie skaitļi par 1955. g. nobeidzamās piecgades plānu lopkopībā liecina, ka desmit gados pēc kara beigām sasniedzamais lopu skaits vēl paliek jo tālu aiz neatkarīgās Lietuvas lopkopības sasniegumiem. Plāns paredz līdz piecgades beigām palielināt liellopu skaitu līdz 800.000 (pirmskara stāvoklis 1,2 milj.), piena govju — līdz 390.000 (0,8 milj.), cūku — līdz 500.000 (1,5 milj.) un aitu — līdz 260.000 (1,3 milj.). Turklāt ļoti jāšaubās, vai arī šos plāna skaitļus sasniegs, jo, kā ziņo tā pati Tiesa, lopi slikti apkopti, trūkst lopbarības, veterinārās uzraudzības, lopu sērgas netiek laikā pamanītas, ne apkarotas, lopu mirstība ļoti liela, un nelietpratīgas kopšanas dēļ daudz jaunlopu nobeidzas jau, tikko piedzimuši. Kārtīgas, siltas kūtis pietiek tikai apmēram pusei visu lopu, un pārējiem jāpārziemo brīvā dabā. Tā arī pagājušā ziemā nosala 60 proc. visu laukā pamesto lopu.

Satelītu anekdoti

MUŠU ĢIMENES TRAĢĒDIJA

Berlīne. Rietumu sektors. No austrumu sektora atlidojusi muša. Žurnālisti to intervē. Muša stāsta:

„Man bija divas meitas. Viena ielidoja Konzuma preču veikalā nogaršot vaļēji izliktus saldumus. Jau pēc stundas meita nobeidzās, jo saldumi bija Pad. savienības ražojums — indīgi. Otra meita ielidoja HO veikalā nogaršot desas. Tā nobeidzās pēc divām stundām, jo arī desas bija padomju ražojums. Bēdās nolēmu izdarīt pašnāvību. Veikali jau bija slēgti, tāpēc pie saldumiem vai desām vairs netiku. Ielidoju kādā dzīvoklī un sāku ēst no mušu indes trauciņa. Paliku dzīva, pat vēdera graizes nedabūju, jo arī mušu inde bija Pad. savienības ražojums.

To pastāstījusi, muša ielidoja kādā rietumu sektora dzīvoklī, iemērca snukīti mušu indes trauciņa saturā un bija uz vietas beigta, jo tas vairs nebija padomju ražojums.

„TURPINIET TĀDĀ GARĀ..."

Vilhelms Pīks apmeklē Leipcigas universitāti, kur viņam stāda priekšā kādu ķīniešu „apmaiņas studentu". Norisinās sekojošais dialogs. Pīks: „Ā, biedri, jūs esat ķīnietis?" — „Jā, biedri prezident." — „Braši, braši, turpiniet tādā garā..."

Karlshorstā notiek lepns dižvīru rauts. Ēdot zivi, ģenerālis Čuikovs piesauc viesmīli: „Devuš dzert, zivgribējuš peldēt." Ulbrichtam šī atprātība ļoti imponē, un cepeša laikā, kad viņam pietrūkst vīna, viņš biedāri galdam: „Viesmīl, vērsis grib dzert!"

Leunas degvielu fabrikā sarunājas divi partijas vecbiedri: „Ek, kā gribētos atkal reiz vecajam Pīka Viļumam kārtīgi iegāzt pa purnu." — „Kā, vai tad tu kādreiz jau esi iegāzis?" — „Nē—ē, bet gribējis bieži."

Par Grotevolu nesen stāstīja, ka viņam piedzimis dēls, kas nosaukts par Cahariju, vāciski — Zacharias, jo saīsinātu viņu varot saukt par Rias un to tauta labprāt dzirdot (Rias — amerikāņu raidītājs Berlīnē).

„Tautas policijas" instruktors apmācībās: „Biedri Šulce, sasodītais teļš, ja tu tik stulbi uzvedīsies pie lozmetēja, dabūsi tādu spērienu pa vēderu, ka tu aizlidosi līdz Frankfurtei! (Domīga pauze.) — „Es, protams, domāju Frankfurti pie Oderas..."

Slaveno stachanovieti Henneki un padomju superbotāniķi Micūrinu anekdoti tagad piemin mazāk, jo Henneko ar savu motocikla pakaļējo riteni iedrāzies priekšējā ritenī, ciezdams avāriju, bet Micūrins nogāzies no pašu izaudzētas zemenes un lauzis kaklu.

PĀVILS KLĀNS

Ulubele gaida latviešu jauniešus

CILDENS ZIEDOJUMS LIEK PAMATUS JAUNATNES ŽURNĀLAM

Beidzot tas ir klāt — jaunatnes žurnāls. Visus šos gadus ir spriests, ka tāds būtu nepieciešams, un visvairāk par to diskutējuši paši jaunieši, vislabāk sajuzdami, kur sāp. Un jaunieši arī paši bijuši tie, kas šajā virzienā, nesagaidījuši nekādu oficiālu palīdzību, visvairāk darījuši. Pazīstamāko jaunatnes izdevumu titulu vidū ir Klabatas, Neiemītā teka, Ugunskurs. Vecos laikos tur atspīdēja arī Lāpa. Bet, protams, nekas jau nav mūžīgs, un šie izdevumi būtu varējuši vai nu ilgāk pastiept savu dzīvību, vai uzlabot savu ārējo ietērpu, ja nebūtu daži trūkumi — vai nu nesanāca pietiekami līdzekļu, vai arī redakcijās, īpaši vēl senākos laikos Latvijā, sēdēja „vecie", kas „taisīja žurnālu jaunatnei". Pirmajā gadījumā motors dažreiz sāka šķaudīt tāpēc, ka pietrūka degvielas, otrā gadījumā tas nevilka tāpēc, ka jaunatnei labāk patika braukt pašai, nevis vizināties vien. Un nu? Vai nu ir labāk? Jā, — kas attiecas uz pašu jauno pasākumu, tad tas radikāli atšķiras no visa, kas līdz šim darīts šajā virzienā.

Ir jāšķiro divi jaunatnes žurnālu veidi. Viens — arī derīgs un labs — ir „žurnāls jaunatnei", kurā dažkārt cauri rindām duras skolmeistarīgi un morālizējoši pacelts pirksts, un nosūtītāja adresē lasāms cildenais vārds: Didaktika Pamācība. Un otrs ir „jauniešu žurnāls", kurā jaunieši raksta paši sev, negribēdami nevienam neko „ierīvēt degunā" un vēlēdamies ne tikai lasīt jau pazīstamo un iecienīto autoru jaunatnei domātos darbus, bet vēl jo vairāk atspoguļot savas domas un pārdzīvojumus, savas attieksmes pret laiku un vidi, redzēt melnu uz balta savus, pašiem savus literāros darbus un zīmējumus.

Nu viņš, šāda veida „pašu jauniešu žurnāls" ir klāt. Un viņa tapšana un saturs pierāda, ka ir iespējama arī vēl trešā, vispilnīgākā variācija — žurnāls, kurā ne tikai raksta paši jaunieši, bet žurnāls, ko arī veido viņi paši — sākot ar līdzekļu sagādi, papīra un spiestuves sameklēšanu, kalkulācijām, saraksti un techniskiem aplēsumiem, līdz manuskriptu sagādei, rediģēšanai, korrektūrām, iespiešanai un izsūtīšanai. Tas ir ļoti sarežģīts process, un nezinātājam, kas vērtē tikai rezultātu — gatavo žurnālu, nemaz nevar ne prātā ienākt, cik daudz pūļu, līdzekļu un zināšanu tas prasa.

Kā visur, kur veicami milzu darbi, svarīgs ir pats sākums — pirmais impulss, sēkla, no kuras sākt dīgt asnam, un tā parasti nerodas no disputiem un vēlējumiem vien. Pati zeme, kurā sēklai augt, visus šos gadus bija un ir gatava, pašu jauniešu mutēm brēkdama — mums vajag savu žurnālu! Un sēkla radās.

Sējējs pats bija jaunietis, smagu dzelzceļa darbu strādnieks ASV — Kristaps Valters, prāvesta Valtera dēls. Šai pavasarī viņš atrakstīja uz Vāciju, ka ziedo savus pirmos iekrātos 200 dolaru jaunizdodamam jaunatnes žurnālam. Visi tie, kas nopelnījuši savus pirmos dolarus ASV, zinās, ko nozīmē šī summa. Un visi tie, kas bijuši gan skeptiskās domās par mūsu jaunatni, gan ticējuši un tic tai — visi sapratīs, ko nozīmē šāds neikdienišķs solis. — Kristapam Valteram pievienojās Henrijs Nordens, ko daudzi pazīst no viņa atjautīgajām humoreskām un stāstiem, arī jaunietis, un viņam ar lielākām naudas summām līdz šim jau sekojuši Modris Mednis un Alfrēds Kalniņš. Šiem ideālistiskajiem un uzņēmīgajiem jauniešiem pievienojās Daugavas Vanagu Saules nodaļa, Grafenašavas JKS, Latvijas apgāda un redakcijas darbinieki, Literas dalībnieki un daži atsevišķi labvēļi. Archibīskaps Dr. T. Grīnbergs deva jaunajam pasākumam savu svētību, un tai pievienojās viņa vadītā trimdas mācītāju sanāksme. Sākās drudžains darbs, kurā bez atlīdzības un ilūzijām par peļņu saistījās daži labs draugs un svešinieks, un visu smagumu iznesa paši jaunieši, dāvinādami gan manuskriptus, gan zīmējumus, gan bezmiega naktis.

Šinīs dienās Jauniešu apgāda kopas — adrese Murnau, Obb., Postfach 19 — izdotais žurnāls izgājis pasaulē. Tiem, kas viņu veidojuši un stāvējuši kūmās tā tapšanai, nav citu vēlēšanos, kā redzēt to apskrienam pasauli un saaicinot kopā visus latviešu jauniešus bez organizāciju, reliģijas un uzskatu atšķirības. Lai tas būtu reizē kā karogs, ap kuru pulcēties, un kā senlatviešu pārbaudījuma šķēps, pār kuru kāpt zilnieka zirgam — vai latviešu jaunatne būs apziņīga, vai tā spēj un grib pati savā labā ko darīt? Žurnāla izauklētājiem bija skaidrs, ka visu 3 pārrunu rezultātā, kas ilgušas sešus gadus, reiz jārāda mēģinājums, reiz jālaiž pasaulē, kaut šaurākā pulkā veidots, pirmais numurs, reiz jākonkrētizē žurnāla nepieciešamības ideja, lai dotu iespēju ne tikai spriest par tā labāko veidu un saturu, bet arī — iespēju pārbaudīt, par cik sauciens pēc jaunatnes žurnāla ir dibināts. Pirmo reizi latviešu iespiestā vārda vēsturē šīs lemšanas iespējas ir liktas pašu jauniešu rokās.

Labu ceļa vēju jaunajam izdevumam, darba prieku līdzstrādniekiem un redaktoriem, atsaucību atbalstītājos un lasītājos, uzņēmību izplatītājos, un cieņu un godu krietnajiem celmlaužiem! Lai jauniešu žurnāls, kā ar viņu pašu, tā arī vecās paaudzes atbalstu, kļūtu par tādu Ulubeli, kurā sastopas, īstenojas un veidojas mūsu jaunatnes ideāli, talanti un pašierosme!

Latviešu jaunatne!

Beidzot Tev pašai ir savs žurnāls! Beidzot Tu esi paveikusi to, kas ilgus trimdas gadus likās neiespējams. No Tevis atkarīgs, vai Tu gribi, vai Tev vajag un vai Tu vēlies paturēt pati savu žurnālu — tas ir izdevums, kura īpašniece un veidotāja esi Tu pati.

Uz Tevi lūkojas visi tie, kas apšaubīja Tavu ideālismu, visi tie, kas ticēja un tic Tavam latviskajam krietnumam. Un uz Tevi raugās latviskā gara dzīve, kas gaida jaunus spēkus, jaunas sirdis un jaunas smadzenes.

Tavi centi un peniņi, Tavs darbs, Tavi manuskripti, Tavi zīmējumi, Tavi draugi un pazīšanās — viss ir vajadzīgs, lai Tavs pašas žurnāls paliktu Tev pašai un turpinātu iznākt jo skaistāks, plašāks, vispusīgāks.

Lasi! Abonē! Izplati!

Mazo latviešu Ārtava Latvijai

Atsaucoties Ārējā informācijas fonda aicinājumam, vieni no pirmajiem savu Ārtavu Latvijai ziedojuši latviešu bēgļu bērni Arno un Gita Rožēvici (Vācijā, (20b) Stadtoldendorf, Amtstr. 10), savā pavadvēstulē rakstot:

„Svešu zemi staigājot, mēs svinam mūsu valsts dibināšanas dienu cerībā,

Mazie ziedotāji ar Tapiņu

ka reiz pienāks brīdis, kad būs rimis pēdējais viesulis, un mēs visi 18. novembri svinēsim atbrīvotajā dzimtenē. Mēs abi ar māsiņu sūtām vissirsnīgākās labdienas visiem mūsu tautas bērniņiem, kādā svešā pasaules malā tie arī atrastos. Lai sirmais latviešu Dieviņš un mīļā Laima būtu visiem tuva skolā un dzīvē. Tā kā jūtamies šai mazā pilsētiņā vientuļi, mēs ļoti priecātos saņemt kādu vēstuli no kādas latviešu meitenītes vai zēna. Klāt pielikto Ārtavu Latvijai DM 5 mēs abi ar māsiņu esam sakrājuši un lūdzam to izlietot pēc Jūsu ieskata. Kaut arī šis mazumiņš ir niecīgs, tas nāk no sirds."

Vēstulei pievienots arī šeit iespiestais fotouzņēmums, kur mazo ziedotāju vidū redzams viņu rotaļbiedrs. Par pēdējo Arno un Gita raksta:

„Šis ir mūsu dzimtenes sunītis Tapiņš. Kad 1944. g. bija jāatstāj dārgā dzimtene, jāatstāj viss, kas mīļš, labs un skaists, mūsu sirdsmīļā vecmāmiņa, kas tagad jau trešo gadu dus svešajā Vācijas kapu kalniņā, šo savu iemīloto kustoņīti bija slepus paņēmusi līdzi koferī. Tā Tapiņš kopā ar mums pārdzīvojis visas briesmas, badu un grūtības un tagad ir atkal dzīvot priecīgs un kopā ar mums gaida atgriešanos tēvu zemē."

Latviešu meitene rāda cildenu piemēru

Čikagas Daugavas vanagu apvienībai nodots 20 dol. ziedojums ar novēlējumu — nosūtīt to kādam latviešu karavīram, kas zaudējis veselību un spiests pavadīt valsts svētkus kādā sanatorijā. Ziedotāja ir 16 g. v. Astrīda Polīte, kuras tēvs 1941. g. aizvests uz Sibiriju. A. Polīte tagad dzīvo Čikagā, kopā ar māti un mazāku brālīti, un šīs vasaras skolas brīvlaikā strādājusi kādā fabrikā. Dziļi pārdzīvodama tēva un dzimtenes zaudēšanu un saprazdama tos karavīrus, kas slimības un vientulības mākti, paklauti svešuma bardzībai, viņa vēlējusies savus pirmos pašas pelnītos dolarus nodot kādam no tiem, kas tik daudz zaudējuši, cīnīdamies par savu tautu un valsti.

DV Rietumvācijas (centrālā) valde šo ziedojumu izmaksājusi tbc slimajam invalidam M. Naudušēvicam (Kurhaus, Bad-Zwischenahn i. O.). M. Naudušēvics jau 1945. g. no gūstekņu nometnes smagi slims ievietots Bad Minderes sanatorijā, kur ārstēja mugurkaula tuberkulozi. Starplaikā viņš pārvietots uz tagadējo slimnīcu un visus šos gadus pavadījis gultā. Tikai šogad ārsti tam atļāvuši staigāt. Naudušēvica četri brāļi arī bijuši legionāri un visi krituši pag. karā, bet citu piederīgo viņam nav.

Krustvārdu mīkla

Uzdevis Z. Zaigums

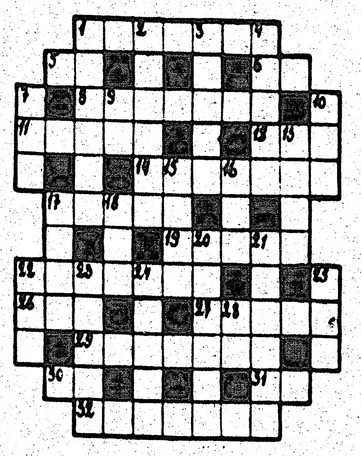

Līmeniski: 1. Govs; 5. Vācu organizācijas iniciāļi pēdējā kara laikā; 6. Naudas vienība (saīsinājums); 8. Pilsēta Latvijā; 11. Dižciltīgie; 12. Satiksmes vārds; 14. Apģērba gabals; 17. Karst; 19. Glazūra; 22. Svārstīšanās starp diviem viedokļiem; 26. Darba rīks; 27. Mūzikas instruments; 29. Franču zinātnieks; 30. Satiksmes vārds; 31. Svara vienība (saīsinājums). 32. Vāra.

Stateniski: 1. Apledojums ziemā; 2. Pazīstams latviešu sportists. 3. Vingrinājums mūzikā; 4. Igauņu sveiciens. 7. Rezervuārs. 9. Satiksmes vārds; 10. Mēra vienība; 13. Mūzikas instruments; 15. Ber tam — latīņu valodā; 16. Rāpulis; 17. Gāzas; 18. Noma; 20. Latviešu sabiedriska darbiniece; 21. Šķemba; 22. Sniegt; 23. Plaukt; 24. Kino Rīgā; 25. Vācu politiska partija; 28. Strādā.

Iepriekšējās balsienu miklas atrisinājums

1. Elki; 2. Slānis; 3. Misa; 4. Etamīns; 5. Izrakumi; 6. Taka; 7. Ikars; 8. Nina; 9. Ananass; 10. Kamašas; 11. Ādamābols; 12. Rīga; 13. Ozolzīle; 14. Zina; 15. Īvīte; 16. Tita; 17. Ezerrieksti. — Es meitiņa kā rozīte, kā sarkana magonīte.

ANNIJA BERGA

Mātei

No tava vaiga, māt, vēl staro tāla gaisma,
To kapa velenām un smiltīm neapbērt.
Tā nāk man līdz kā dzīva saules kaisma,
Es raugu pateicīgs ik stundai viņu svērt.

Spēj jaunu piedot sirds, dzīst dzīves cirstās vainas,
Rimst lūpās rūgtuma un sāpju tumšais vaids,
Kad viņas mirdzumā plaukst seno dienu ainas,
Kur atviz pagātne kā sapnī bērna smaids.

Kas lielā grūtumā man mierinātājs bija,
Kas, briesmas atvairot, kā glābējs blakus stāj?
— Māt, tava svētība kā balta acalija,
Šķiet, tālā aizsaulē vēl ziedēt nenostāj.

K. AUGSTKALNS

CILVĒCES TRAĢĒDIJA

II

Nežēlībai pret cilvēku un terrora sistēmai austrumu bloka valstīs ir arī savas neizdevīgās puses. Nežēlīgā cilvēku dzīšana nāvē otrā pasaules kara laikā Pad. savienībai maksāja 12—15 milj. cilvēku, kas visi bija darba un cīņas spējīgo gados. Tāpat arī spaidu darbu nometnēs visvairāk iet bojā šī vecuma cilvēki. Šo iemeslu dēļ Pad. savienībā pašreiz ļoti smags ir darba spēka jautājums. Ķīniešu masu iesaistīšana ražošanas procesā vēl nav atrisināta un vienīgo atvieglojumu dod komūnistu rokās nonākušā Austrumu un Vidus-eiropas valstu rūpniecība ar priekšzīmīgiem strādnieku kadriem. Pad. savienība gan pašreiz uztur vislielākos bruņotos spēkus pasaulē, bet to rezervju lielums ierobežots minēto zaudējumu dēļ. Jāpieņem, ka normāls iesaukums sācies tikai ap 1949. g. un gadā dod 1,5—2 milj. karavīru, bet, satelītus ieskaitot, ap 3 milj. Ķīna pagaidām ir atsevišķa problēma. Rūpniecības ražotspēja Pad. savienībā zemāka nekā rietumos un sākusi samazināties arī satelītvalstīs. Ražošanas pārkārtošana prasa daudz laika un saistīta ar materiāliem zaudējumiem, jo visam jābūt sīki izplānotam, saskaņotam. Baiļu ietekmē neviens nedara nekā, kas nav pavēlēts no augšas, par ko nav attaisnojošu dokumentu.

Visas minētās īpatības neļaujas izteikties skaitļos vai procentos, bet tās noteikti jāievēro, izdarot salīdzinājumus. Piemēram, pašreizējo naftas produkciju rietumnieku pusē vērtē uz 400 milj. t gadā, bet austrumu pusē — 41 milj. t. Attiecība 10:1 rietumnieku labā; bet noteikti var apgalvot, ka kara vajadzībām uzkrātas un karam izlietojamās naftas attiecības būs pavisam citādas.

Karaspēka vadība austrumu bloka valstīs rūpīgi trenēta un, iespējams, arī labāk sagatavota darbībai kaujas apstākļos nekā rietumu vadība. Arī zemes karaspēka sagatavotība kaujas darbībai austrumu bloka valstīs noteikti augstākā līmenī nekā rietumu, sevišķi darbībai sliktos laika un apvidus apstākļos. Rietumu cilvēks ir izlutināts, austrumnieks pieradis panest visādas grūtības, pats daudz tuvāks dabai, turklāt vēl stingri trenēts. Citādi ir ar jūras un sevišķi gaisa spēkiem. Zemā caurmēra izglītības līmeņa un cilvēku primitīvisma dēļ grūti atrast un sagatavot labu personālu techniski augsti attīstītu aparātu un ierīču apkalpošanai. Mēra laikā ilgstošā apmācībā šo problēmu izdodas atrisināt kaut cik apmierinoši, bet kara laikā tā rada lielas grūtības. Otrā pasaules karā Pad. savienības aviācija cieta tik smagus zaudējumus, ka nespēja cīnīties ar vācu aviāciju nevis lidmašīnu trūkuma vai slikstuma dēļ, bet gan galvenokārt lidojošā sastāva nepiemērotības dēļ.

Salīdzināt ieročus miera laikā grūti, jo katra valsts cenšas turēt slepenībā savus militāros jaunizgudrojumus. Principā gan var teikt, ka austrumnieku ieroči ir rupjāki, pēc iespējas vienkāršoti, taču piemērotāki darbībai sliktos laika un apvidus apstākļos. Arī lidmašīnas veidotas iespējami primitīvi, kas atvieglo ražošanu un apkalpes sagatavošanu, bet apgrūtina sarežģītāku uzdevumu veikšanu.

Pad. savienība ir virtuoza pārējo valstu bruņošanās izspiegošanā, jaunizgudrojumu atdarināšanā, tos vienkāršojot un pielāgojot savām īpatībām. Jaunizgudrojumu tai tikpat kā nebija, bet vācu un čechu zinātnieku izmantošana varbūt radījusi pārmaiņas.

Pasaules bruņošanās degpunktā pašreiz ir atomenerģijas izmantošana. Atombumbas ir abām pusēm; pieņem, ka Amerikai daudz vairāk un labākas nekā Pad. savienībai, un to atzīst par lielu priekšrocību, pat par iemeslu, kas pagaidām attur Pad. savienību no agresīvākas rīcības. Var jau būt, ka tā ir, bet vismaz daļēji to var apšaubīt. Pad. savienība ar savu milzīgo platību, reto apdzīvotību un svarīgākās rūpniecības izkliedētību ir daudz nejūtīgāka pret atombumbu uzbrukumiem nekā rietumu valstis. Te nenoliedzama loma arī tam, ka Pad. savienības vadība nerēķinās ar to, cik cilvēku ies bojā; rietumnieki to nevar atļauties. Neapšaubāma priekšrocība atombumbai bija tikai tik ilgi, kamēr Pad. savienībai tās nebija nemaz. Bet tagad šī priekšrocība jau zaudēta. Ja tiesa, ka Sav. valstīm izdevies atrisināt atomenerģijas izmantošanu artilērijas šāviņos, tad tā ir milziga priekšrocība, sevišķi cīņā pret Pad. savienību, kas kara bāzējas galvenokārt uz masām. Bet šī priekšrocība paliek tikai tik ilgi, kamēr arī Pad. savienība nav šo problēmu atrisinājusi.

Beidzot šo salīdzinājumu, nav iespējams dot noteiktu atzinumu. Var tikai teikt, ka visumā pārākums gan rietumnieku pusē, bet lielais nezināmais ir prasme un griba šo pārākumu izmantot īstā laikā. Kā zuda atombumbas absolūtais pārākums, tā var zust kurš katrs cits, ja to savlaicīgi neizmanto.

AUSTRUMU BLOKA ĪPATĪBAS KARA VADĪBĀ

Vadība, kas plāno, sagatavo un vada karu tīri materiālā plāksnē, pielaiž rupju kļūdu, ko samaksā ar daudz cilvēku dzīvībām un materiālajiem līdzekļiem. Turpretī, kas prot atrast, izvērtēt un izmantot pretinieka īpatās un vājās vietas, gūst sekmes ar daudz mazākiem upuriem. Tādēļ šim jautājumam jāpievērš visnopietnākā uzmanība.

Austrumu bloka īpatības lielos vilcienos ir šādas: politiskā iekārta, teritorijas plašums un iespējamā kara darbības rajonu atšķirība. Politisko iekārtu austrumu bloka valstīs no militārā viedokļa raksturo blokā ietilpstošo valstu savstarpējās attieksmes, iekšējais politiskais stāvoklis katrā valstī (it sevišķi pašā Pad. savienībā) un militārās vadības īpatais stāvoklis terrora sistēmā.

Visas Eiropas valstis, kas ietilpst austrumu blokā, ieklautas tajā ar varu, sarkanai armijai okupējot tās otrā pasaules kara norisē. Tās visas gaida brīdi, kad varēs atbrīvoties no okupanta, neatkarīgi no tā, ko pauž pašreizējās valdības. Īpatāks stāvoklis Ķīnā, kur Mao ieguva varu daļēji tautas atbalstīts un bez sarkanarmijas tiešas piedalīšanās.

Iekšējo politisko stāvokli visās satelītvalstīs raksturo terrora sistēma. Neviena no pašreizējām valdībām nav ievēlēta tiešās demokratiskās vēlēšanās, kādēļ savās pozicijās var noturēties tikai ar terrora palīdzību, balstoties uz Pad. savienības bruņotajiem spēkiem. Patiesībā visas satelītu valdības ir tikai Maskavas pavēļu izpildītājas. Maskava iecel un atcel resp. iznīcina katru valsts dzīvē svarīgāku personu pilnīgi pēc saviem ieskatiem. Un tā pie varas nākušie strādā ne savas tautas, bet gan komūnisma mērķu labā. Starp vadošām personām un tautu ir dziļas plaisas. To ļoti apzinās kā vietējie varasvīri, tā arī politbirojs Maskavā un, lai nelautu sākties aktīvai pretdarbībai, pakāpeniski, bet sistemātiski iznīcina visus, kas varētu veidot un vadīt aktīvu pretestību.

Cilvēku tieksme pēc brīvības un tautu tieksme pēc patstāvības Pad. savienības okupētajās valstīs ir milzīgs spēks varbūtēja kara gadījumā, ko vajag tikai prast izmantot. Šie cilvēki un tautas vēl ļoti labi atceras brīvību un patstāvību, ļoti skaidri redz starpību starp bijušo un pašreizējo politisko iekārtu un dzīves apstākļiem. Katrai no šīm tautām ir desmitiem, pat simtiem tūkstošu pašreizējās iekārtas nīdēju brīvajā pasaulē. Rietumu valdībām atliek tikai izmantot šo komūnismam naidīgo masu un veikt vajadzīgos sagatavošanas darbus, kas varētu būt šādi: pagaidu valdību izveidošana, atstājot galīgo valsts iekārtas noformēšanu pašām tautām pēc atbrīvošanas; nacionālo bruņoto spēku izveidošana, kas iekšējās iekārtas ziņā paklauti savām pagaidu valdībām, bet kaujas uzdevuma pildīšanā — kopīgai rietumu virspavēlniecībai.

Šis darbs būtu veicams nekavējoties, lai līdz ar pirmā šāviena atskaņēšanu vismaz daļu no nacionālajām vienībām varētu izsēdināt savās zemēs. Tur tās spēs organizēt plašu partizānu darbību, varbūt pat vispārīgu sacelšanos, ja vien tiem varēs piegādāt ieročus pietiekamā daudzumā. Tas iespējams sevišķi tad, ja sarkanarmija frontē cietīs nopietnāku neveiksmi. Pagaidu valdību un nacionālo vienību organizēšana pēc kara darbības sākšanās prasīs daudz laika un liekus zaudējumus rietumu cīnītājiem. Bez tam šī darba veikšana miera laikā dos milzīgu spēku pasīvai pretestībai: apspiestajās tautās radīt tādu ticību nākotnei un gatavību upurēties, kā ja tās zinātu, ka brīvajā pasaulē ir viņu pašu karavīri, kas reiz nāks tos atbrīvot, ka ir viņu pašu valdības, kas simbolizē brīvību un patstāvību.

(Turpinājums sekos)

Dižgara svētkos / PROF. DR. P. JURĒVIČA 60 GADU JUBILEJA

Ja mēs uz brīdi spētu pārcelties brīvā dzimtenē, tad šī gada vēju mēnesī Latvijas universitātes filoloģijas un filozofijas fakultāte svinētu svētkus. Viens no brīvvalsts laika jaunākajiem profesoriem Dr. Pauls Jurēvičs kļuva 60 gadu vecs.

Vecās aulas ieeju greznotu zaļi lauru koki, gaidot šīs dienas gavilnieku. Viņš nāktu cēlā, vingrā gaitā, kā izkāpis no kāda Atēnu templa, kāds tas studentiem šķita, klausoties grieķu valodas un filoloģijas lekcijās. Kad viņš ienāktu zālē un atsēstos savā goda vietā, vienīgā starpība starp tagadējiem un viņiem laikiem būtu saskatāma jau iesirmajos matos un gandrīz baltajā bārdā. Citādi tā pati seja ar augsto pieri — materiālizējies gars, kur pat vecuma grumbām nav vietas.

Svinīgi un cieņas pilni ap viņu pulcētos kolēģas — fakultātes mācības spēki. Tur nāktu prof. Endzelīns, kas aiznākošā pavasarī skaitīs savu 80. dzimšanas dienu, prof. Ludis Bērziņš, kas to aizvadīja jau pagājušā rudenī, profesori Blese, Ķikauka, Straubergs, Švābe, Kārkliņš, Jansons, Pētersons.

Vecajiem universitātes mācības spēkiem būtu piepulcējušies arī jauni. Tur redzētu prof. Endzelīna darba turpinātājas Edīti Hauzenbergu-Šturmu un Veltu Rūķi; pēdējā jau vairākus gadus ir mācības spēks Lundas universitātē Zviedrijā. Ar viņu būtu Kārlis Draviņš, kura pētījumu pūrs jau itin smags, arī psihologs Kārlis Osis, kas tagad plašu zinātniskās darbības lauku atradis Djukes universitātē Ziemeļkarolainā, ASV.

Neredzami un nedzirdami dzīvo vidū pulcētos veļi — kā jau veļu mēnesī. Tur nāktu bijušie mācības spēki prof. Dauge, kas jau četrpadsmito gadu aizmūža dusā, Zālīte, Francis Balodis, Jirgens, Kauliņš, Nusbergers, Augstkalns un no Sibirijas nāves laukiem atlidotu arī Juris Plāķis, Ausējs un Adamovičs. Pavisam īpašā priekā iedzirkstītos jubilāra acis, ja viņš uz mirkli spētu redzēt neredzamos un ieraudzītu savus skolotājus profesorus J. Osi, E. Felsbergu, Kudrjavcevu, Grušku, kurus viņš atminas kā īstus akadēmiskā gara pārstāvjus.

Zināšanu alkstošām acīm no vecās aulas kreisās malas uz gavilnieku nolūkotos jaunie studenti un lūgtu — māci mūs... Viņš domās tiem atbildētu: Jūs būsit īsti akadēmiskā gara nesēji tā labākajā nozīmē, ja jums būs Platona sauktā zelta daba — zināšanu kāre tās pilnīgākā veidā; ja jūs, tāpat kā Platons, tieksmi pēc patiesas atziņas, kas viņam nozīmē ideju aptveršanu, izjutīsit kā augstāko cilvēka dzīves sasniegumu un aplaimojumu; ja jums būs uzticības un pacietības gars un spēku dos iekšējā degsme; ja jums būs respekts pret patiesību, kas veidos zinātnisko sirdsapziņu; ja jūs ar kritiku aplūkosit ne vien citus, bet arī paši sevi, katru vārdu, ko sacīsit, lai jūs apzinātos ne tikai savu zināšanu, bet arī savas nezināšanas robežas. Savā dzīvē rīkojoties pēc Kanta kategoriskā imperatīva: lai jūsu rīcības motīvi varētu kļūt par vispārēju likumu, ziniet, ka akadēmiskais darbs nes sevī arī nomaldīšanās briesmas, īpaši eksakto zinātņu pārstāvjiem, jo tie, pieraduši visu svērt un mērīt, grib pasludināt par neesošām reālitātes, kas nav ne sveramas, ne mērījamas. Šī teorētiskā un arī praktiskā materiālisma mācība novedusi visu mūsu kultūru seklības un tukšības briesmās. Tādēļ ar vienu aci redzošo akadēmiķu analizēs tiek aizanalizētas projām gandrīz visas ētiskās un citas intelektuālās vērtības. Arī jūs būsit vairāk atbildīgi par savas tautas gara pareizu vai nepareizu ievirzieni nekā citi.

Jūsu alkstošā dvēsele negrib apmierināties vienīgi ar to, ka esat labi paēduši un apģērbušies, jo tā jau ir labi barota un siltā kūtī turēta dzīvnieka laime. Labi izkoptas gara dzīves cilvēka nelaime ir augstāka par tumša cilvēka laimi, un pirmais nekad nemainīs to pret savu nelaimi. Turiet skatienu pievērstu tām vērtībām, kas mūžīgas, atgādiniet un modiniet tās cilvēkos. Esiet sabiedrības sirdsapziņa. Dzīvojiet ar siltām, atsaucīgām un atvērtām sirdīm, jo svētumu, skaistumu, mākslu un citas netveramās un nesveramās vērtības — kā tautas kopību, godīgumu un uzticību — jūs varēsit izprast tikai tad, ja jūsu apziņa kādreiz bijusi tai atvērta. Patiesības atrašana nav iespējama bez atvēršanās tām dotībām, kurām pievēršas. Vadīet savu laiku, lai jūs atvērtu un augstas morāles pilnu sirdi dabūjat, kas jūt siltumu un atsaucību ne vien pret sev līdzīgiem, gudriem un pārgudriem, bet arī pret tiem, kas ir mazi, kas ir nospiesti, kas ir tumsā un neredz ceļa. Nepazaudējiet ticību Latvijai. — Tā mana mācība.

Tad mazajā aulā iestātos klusums, kāds ir dažas minūtes pirms svinību sākuma. Katedrī kāptu kāds no kolēģām — varbūt tas būtu prof. Ludis Bērziņš, ar kuru kopā vadītas trimdas gaitas Dienvidvācijā. Balts kā ābele ziedos, bet možām un jaunekļīgi dzirkstošām acīm sirmais profesors sāktu curriculum vitae.

„Mums šodien ir divkārša jubileja," viņš teiktu, „gavilnieks atskatās arī uz 35 gadiem jaunatnes audzinātāja darbā, jo savu paidagoģisko aktīvitāti sācis 1916. g. Maskavā. Daudzi, īpaši jaunie gaužas, ka trimda tiem nesusi mantiskus zaudējumus. Mūsu gavilnieks bēgot un pārbraucot ir septiņas reizes savā mūžā zaudējis laicīgo mantību; lai pieminam tikai, ka 1914. gada rudenī Rīgas dzīvoklī palika 4000 grāmatu. Mantiskās vērtības nav tās, kas saista šīs dienas jubilāra vērību, bet gan garīgo dzīvi viņš uzskata par cilvēka vērtības un laimes noteicēju. Viņš izjūt sevi kā mandāta nesēju, kā uzdevuma pildītāju un līdzstrādātāju pasaules un cilvēces tuvināšanā lielākai pilnībai un tur rod savai dzīvei jēgu un attaisnojumu. Kultūras dzīves kopšana prasa ļoti smalkus pirkstus, un katra darbinieka rokās ir atbildība to celt vai nogremdēt.

Palūkosimies, ko gavilnieks darījis tās celšanai. Līdz izbraukšanai no Latvijas viņš bija sarakstījis trīs grāmatas: par Platonu, par Bergsona atziņas mācību un Nacionālās dzīves problēmas. Bez tam sarakstīti ap 150 garāku vai īsāku apcerējumu franču, vācu, krievu (1916. g.), angļu, bet visvairāk, protams, latviešu valodā, kas iespiesti gan dažādos zinātniskos, gan arī citādos izdevumos, daudzi arī trimdas laikā; bez tam ap 400 rakstu Latv. konversācijas vārdnīcai. Trimdas laikā Vācijā izdotas divi grāmatas: Idejas un īstenība un H. Bergson — Eine Einführung in seine Philosophie. Ir arī sagatavota grāmata Pamatatziņas.

Gandarījums jubilejas svinībās var būt tas, ka par Bergsona grāmatu, par ko latviešu presē nav atzīmēts ne vārds, gan vācu dienas presē, gan radiofona priekšlasījumos, gan svarīgos zinātniskos žurnālos ir vairāk par desmit recenzijām, daža pat 4—5 lpp. gara. Tās visas bez izņēmuma ļoti labvēlīgas. Visi atzīst grāmatu par ievērojamu darbu. Tas esot koncentrāls, sarakstīts ar meistarīgu metodi un skaidrību, to varot ņemt par paraugu. Grāmata esot patstāvīga, oriģināli un kritiski domājoša filozofa darbs, kas turpina Bergsonu."

Klusums būtu mazajā aulā, kad noskanētu sirmā profesora beidzamais vārds. Kāju švīkoņa nošalktu cauri zālei kā atbalsis mežā. Rokas spiedieni, laimes vēlējumi, un svinības būtu beigušās. Vecās aulas lauru kokiem greznotās durvis laistu mūs visus atkal ārā. Kāpnes līdz vestibilam un Raiņa bulvārim būtu svinību ziņā. Tur viņi atvadītos — esošie un bijušie studenti, mācības spēki un viņu skolotāji. Kā vēja pūsma aiznestu vienu pēc otra, un mēs visi būtu atkal katrs savā trimdā. Tikai sarmas pārslas, kas, vakaram nākot, birtu uz kāpnēm un paaugstinājuma universitātes durvju priekšā, nokustu tais vietās, kur akmens klonu bija skārušas tālo zemju ciemiņu kājas.

Austra Tamuža

ZENTA MAURIŅA

LATVJU MĀTEI

Gara acīm redzu monumentālo sērojošās Mātes tēlu Brāļu kapos. Pārdabīgā lielumā viņa tur stāv, kā pirmā sveicinādama Brāļu kapu svētceļotāju, lai tas nāktu no kuras puses nākdams. Saulainās dienās pelēkais smilšakmens šķiet balts un asi atdalās no zilajām debesīm un melnā priežu galotņu sēru vainaga. Apmākušās dienās pelēkais akmens tēls saplūst ar mūsu pelēkajām debesīm un miglaino gaisu, kurā priedes vienmuļi šalc savu mierinātāju dziesmu. Viņa neraud, mūsu latviešu mater dolorosa. Viņas nolaistie plaksti ir smagi, kā tas mēdz būt, kad asaras izraudātas. Viņas sejā tas skumjais miers, kas saņem mūs līdz ar apziņu, ka lielāku sāpju vairs nevar būt. Pie viņas kājām guļ divi krituši karavīri. Vai tie ir viņas dēli? Visi ir viņas

dēli, visi, kas tur guļ aiz vienkārša koka un lepniem marmora krustiem, jo viņi visi ir cietuši, un par viņiem visiem ir asiņojusi viņas sirds. Un vai viņa nav vairāk mocījusies nekā tie, kas krituši karā un dzīves kaujā? Jo grūtāk nekā pašam ciest ir noskatīties mīļota cilvēka ciešanās.

Brāļu kapos Zāle atturīgā skarbumā apvienojis ticību ar sāpēm, mātišķīgumu ar jaunavīgumu, sāpes ar dziļu mieru, latvisko ar vispārcilvēcīgo.

Aizgājušo draugu svētkos

(Turpinājums no 1. lpp.)

Šī ev. lut. baznīcas gada pēdējā svētdiena, kas ievesta kopš apm. 140 gadiem, nav dota tādēļ, lai mūs sāpinātu un uzplēstu vecās rētas; tā dota, lai mēs kaut reizi gadā uz brīdi apstātos laika straujajā plūsmā un pārdomātu šo dzīvi, kas ātri aizskrien, pārdomātu par mīļiem cilvēkiem, kas aizgājuši Dieva mierā, un vēlreiz izjustu to mīlestību un gādību, ko esam saņēmuši no tēva un mātes vai mīļiem draugiem, apdomājot, ka arī mūsu dzīves saule ar katru dienu iet uz vakara pusi un ka mums visiem reiz jāstājas mūžības priekšā. Šī diena ir dota arī pateicībai un mūsu dzīves cerības un ticības apliecināšanai. Katrs vainags, ko liekam uz kapa, ir pateicība un reizē arī lieciniek mūžīgās dzīvības vainagam, ar ko pats Dievs reiz kronēs šīs zemes ceļiniekus.

Un, staigājot kapsētās, apstājoties pie kapiem un pušķojot tos, mēs apliecinām arī, ka neticam nāves nakts varenībai, bet redzam jau sārtojamies jaunas dienas rītausmu tanī apsolīšanā, ko Kristus reiz teica pie kāda šķirsta: „Šis bērns nav miris, viņš ir tikai aizmidzis." Vēl tālāk — vissīkākā pateicības vai piemiņas zīme uz aizgājušo draugu kapiem ir mūsu liecība, ka „Mēs gaidām!" — kā to apliecina arī apustulis Pēteris, — ka tā ir vienība starp dzīvajiem un mirušajiem. Vienalga, vai tie miruši dzimtenē, trimdā, vai tālā Sibirijā un dus nezināmos kapos aiz sniega un tumsas — mēs gaidām! Tā ir cerības augstā dziesma, ko mūsdienu izsakņotais un dvēselē saplosītais cilvēks bieži nepazīst: viņam nav cerību, viņš nekā negaida aiz kapa vārtiem. Bet ja nav cerību, nav arī ticības; tur uzplaukst bezdievība, un cilvēku nomāc nāves bailes un šausmas.

Vai arī mums, trimdiniekiem, nav nekā ko gaidīt un cerēt? — Mums, ļaudīm bez mājām un dzimtenes, kas tik bieži esam vaigu vaigā skatījuši nāvi?! — Jā, — daudzi piekeras šīs pasaules dzīvei un tās kārībām kā kaut kam paliekošam; un, kaut gan esam tik ļoti daudz zaudējuši, materiālās vērtības dažkārt ir tas pamats, uz kā no jauna gribam celt savu dzīves ēku, aizmirstot, ka pāri visam nāve un iznīcība pūš savu salto dvašu, laupot cilvēkam pēdējo cerību un ilgošanos.

Bet pēc Viņa apsolīšanas tas arī šodien ir citādi. Kas to pareizi sapratis, tam pat vistumšākajā nāves naktī, vissmagākajā zaudējumu un sāpju brīdī iespīd mūžības gaisma, tam Dzīvības Lielkungs Kristus, kas pats ir patiesība, ar apustuļa Pētera vārdu apliecina, — „Būs jauna debess un jauna zeme, kur taisnība mājo!" Un mēs ilgojamies pēc šīs jaunās zemes, kur atkal skatīsim savus mīļos un kur vairs nebūs nāves, šķiršanās, asaru nedz sāpju. To mēs, kristīgie, gaidām un lūdzam no Dieva, stāvēdami pie kapiem.

Tādēļ kopā ar dzīvības apustuli Pēteri liecināsim savu aizgājušo draugu svētkos: „Mēs gaidām pēc Viņa apsolīšanas jaunu debesi un jaunu zemi, kur taisnība mājo!" Un šodien vēl celsimies un dosimies gara spārnos uz aizgājušo draugu zināmiem un nezināmiem kapiem aiz tumsas un aizmirstības robežām, uz kapiem, kas palikuši trimdas ceļa malā Vāczemē; skumsim un sērosim par šīs dzīves īso un nepastāvīgo plūdumu, par tās nepilnību un sāpēm, bet sirdī ļausim plaukt mūžīgās dzīvības cerībai, ka drīz redzēsim Viņa apsolīšanas godību — jaunu debesi un jaunu zemi, kur taisnība mājo, ja vien būsim dzīvojuši pēc Dieva likumiem un ticējuši Viņa apsolīšanai.

KULTŪRAS CHRONIKA

Mākslinieks Ēriks Dzenis jau divi gadi strādā kādā Toronto reklāmu birojā par zīmētāju. Viņa pagatavotā propagandas attēlu serija Kanadas valsts iekšējam aizņēmumam guvusi ievērību arī Otavā.

Balerīna Edīte Feifere Dānijā cietusi papēža dzīslas plīsumu, un pēc operācijas pēdas elastība vēl kādu laiku būs traucēta.

Negadījums piemeklējis arī baletdejotāju Irēni Apīni Kanadā, kuŗai kājā bija radusies asins saindēšanās. Komplikācijas tomēr novērstas, un dejotāja jau sagatavojusies pirmajai debijai Kanadas nacionālajā baletā.

Bostonas latviešu teātŗa aktieŗu gadskārtējā sapulcē ievēlēta paplašināta valde: J. Lejiņš, A. Mitrēvics, R. Birzgalis, A. Rozīte un administrātors J. Kājiņš.

Gleznotāji R. Kronbergs un V. Valdmanis rīko kopīgas izstādes Zviedrijas provincē. No 3.—11. novembrim izstāde notika Karlskūgā, bet 18. nov. to pārcēla uz Lindesbergu.

Pianists Ēižens Freimanis un dziedone Elvīra Ārone devušies koncertturnejā uz Kvīnslendu, paredzot arī koncertu Brisbēnas latviešiem. 28. dec. latviešu kultūras dienu koncertā Sidnejā, abi mākslinieki izpildīs prof. Jāzepa Vītola darbus.

DVF Stoke-on-Trentas novada drāmatiskā sekcija ar Blaumaņa Pazudušā dēla izrādi Alsagerā atzīmēja 2 gadu darbību.

Studenšu korporācija Daugaviete 6. nov. atskatījās uz 30. dibināšanas dienu.

Komponists T. Ķeniņš no Parīzes pārcēlies uz Toronto, Kanadā.

Operdziedone A. Pulciņa-Karpa saņēmusi aicinājumu dziedāt titullomu operā Madame Butterfly Pabsta operas namā Milvokijā (Viskonsinā), kā arī uzstāties Viskonsinas mūzikas festivala atklāšanas koncertā nākošajā gadā.

Prof. P. Putniņš ieradies Kvībekā, sākot strādāt savā speciālitātē amerikāņu lauksaimniecības meteoroloģijas dienestā, kuŗa darbs daļēji norit arī Kanadā.

Pēc nesaskaņām ar Stokholmas karaliskās operas direktoru — pazīstamo zviedru dziedoni J. Berglundu savu vietu atstājis līdzšinējais operas baleta šefs krievs Boriss Knazevs. Viņa vietā stājies bij. Liepājas operas un teātŗa baleta solists Alberts Kozlovskis, lai līdz turpmākam vadītu Stokholmas baleta darbību. Līdz šim A. Kozlovskis vadīja operas baleta skolu.

Rakstnieks Andrejs Iksens devies uz Gronu, lai no turienes izceļotu uz Austrāliju pie saviem piederīgiem. Par spīti prāvajam gadu skaitam, viņš tomēr cer strādāt fizisku darbu, līdztekus pabeidzot arī trīs iecerētās un pasāktās grāmatas.

Emigrantu dzīves memuāri

DADZĪVOTĀJI REZONĒ, Jāņa Grīna Zviedrijas stāsti; apgādājusi Ziemeļblāzma, Jānis Abučs, Vesterosā, 1951. g.

Ar Jāni Grīnu vienmēr patīkami parunāt par literatūru un mākslu, — liekas, viņš nekad neliekuļo. Dažreiz viņš kritizē bargi, bet nepazūd pārliecība, ka viņš sacījis, ko pats atzinis pareizu. Un viņš neliedz arī pamēģināt citādi. Varbūt tāpēc viņš un žurnāls Daugava varēja izaudzināt veselu literāru plejādu, kuŗas tagad, diemžēl, tikpat kā vairs nav. Tā, protams, radās ar savu talantu, bet zināmas saistības tomēr pastāvēja, un arī tagad Jānis Grīns ar savu vīriškīgo dumpinieka raksturu ir izsaucis dažu labu garu, kas nemin vairs viņa paša pēdās.

Pēc ilgiem gadiem sirmais redaktors pamēģinājis pats. Nupat Zviedrijā apgādāts viņa stāstu krājums, kas savā fabulārā viengabalainībā vienreizējs mūsu līdzšinējā emigrācijas grāmatniecībā. Šie reālistiskie vērotāja atzīmējumi piezīmnīcā ir pirmā grāmata (ja atskaita K. Raudives pēdējā romāna II daļu), kur no pirmās līdz pēdējai lappusei runā par latviešu emigrantu zviedru zemē. Tā ir īpata pasaule, kas reālistiskam stāstījumam prasa apstākļu pamatīgu pārzināšanu un vērīgu aci. Šajā kopojumā Jānis Grīns centies iedzīvināt paša vairākkārt deklarēto prasību pēc laikmetīgas daiļās literatūras.

Dadzīvotāji rezonē ir pilnīgi reālistisku stāstu krājums, un šis reālisms, jādomā, nav ļāvis autoram laikmeta iztirzājumā pieskarties nepārzināmām psiholoģiskām kustībām, kādas varētu būt bēgļiem citās zemēs, UNRAS un IRO nometnēs etc. Tāpat pierādījies, ka laikmetīgais sižets — mūsu okupētā zeme šodien — dod tikai vājus, un no reālistiskā viedokļa arī dos, literārus darbus, jo mums pilnīgi svešas šīsdienas izjūtas un faktiskā norise Baltijas telpā. Par to nav jāskumst — romānu par okupēto Latviju uzrakstīs tie, kas tur ir tagad. Grīna stāstu reālismu vēl apzīmogo vietu, laika un apstākļu faktiskā esamība, stāsti ietilpināti esošās latviešu dzīves un domu pasaules ietvarā, un tāpēc stāstos blakus Zviedrijas vietuvārdiem — dažviet gan tulkojumos — pamirdz faktiski bijušu personu vārdi kopā ar viņu citātiem — Rainis, Niedra, Lāgerlefa, Čerojls. Tās ir galēja reālisma, gandrīz naturālisma rekvizītes. Naturālismam raksturīgo dzīves ēnas pusu tēlojumu aizstāj Grīna izlīdzinātā un mierīgā skatienā redzētais, bet konsekventā reālitāšu respektēšana vietām atņem pārāk daudz literārā sulīguma un rada memuāru vai protokolu raksturu. Atzīstami, ka Grīns respektējis Zviedrijas latviešu valodu ar tādiem vārdiem, kā diskarēt jeb diskot (aprakstījumā — mazgāt traukus restorānā, parastā latviešu nodarbība šajā zemē sākuma gados), flika (meitene, īpats zviedrietes stils), formanis (priekšstrādnieks). Šo vārdu īpatnējais svars ir citāds, nekā dod aprakstījumi vai mechaniski tulkojumi, un reālistiska darba autora pienākums ir šos vārdus ielikt vietā. Vienīgi par vienviet pasprukušo „feirāms" gribas iebilst, ka tas še nav dzirdēts.

Krājumā ir pieci stāsti. No tiem labākais ar novelistisku iekrāsojumu Lāga nelaiķis. Trīsdaļīgā kompozīcija ar ievadu, stāstījumu un kodu; pēdējā ir ne tikai šī gabala, bet visas grāmatas kvintesence — vielisks fantazijas zīmējums ar simbolistisku apakštoni, vienīgā nindkopa visā grāmatā, kas ir nereālistiska, bet kas esenciāli nedaudz teikumos noraksturo visu šejienes dzīvi, tās efektivitāti un nokrāsu. Pašus pēdējos teikumus der šeit atkārtot: „Viss ir drausmīgi kluss, tikai gaiss trīc. Skati, vai viens no trolliem nepārmeta čigāna kūleni? Varbūt pārmeta, varbūt nē. Bet visi viņi sēž tālāk, it kā tas nekādā ziņā nebūtu varējis notikt."

Trīs citi — Varonības atjaušana, Kollekcionāre un Traka tautieša memuāri ir puslīdz vienā līmenī. Pirmajos divos jaušams humors, vieglā ironijas iejavā, prasme smieties, bet pēdējā — dienasgrāmatas formā — dots psihoanalitisks kādas bēgļu traģēdijas seismografa zīmējums. Šis emigrantiskais pataloģisms ir raksturīgs, un ja autors būtu izmantojis savam stāstam arī Pētera Atkalas domu plūsmas tiešu transkripciju, būtu pilnībā atsegts kāds emigranta psihiskās pārveidošanās process. Taču arī atstāstījumā gūstams ieskats, kā tas notiek; ir vienreiz pamēģināts izgaismot vientuļa emigranta dvēseli aiz parastiem šabloniskiem pļāpājumiem. Šinī stāstā lieka un pārāk traucējoša ir striktā pieturēšanās vispārējām reālitātēm ar Raiņa un citiem vārdiem kā rekvizītēm.

Beidzamais stāsts Pazaudēti krustbērni stipri atgādina Jāņa Klīdzēja nevarēšanu, bet gribēšanu mēģināties tiešu sāpīgu trimdas un latviskuma problēmu risināšanā. Arī Jānis Grīns no tā nav izbēdzis, stāsts ir vajadzības literatūra ar publicistikas vērtību, lai gan nobeigums ir spēcīgs un daudz ko attaisno.

Kopsavilkumā — Jānis Grīns devis reālistisku Zviedrijas stāstu krājumu par dzīvi, kāda tā te ir. Autors cieši ieturējies konvenciālajās stāstīšanas robežās, un vispārējā noskaņa grāmatā ir objektīva, vietām drusku ironiska, vietām līdzjutīga, bet katrā ziņā mierīga vērotāja iekšējā forma, ko simpatisku padara godīgā atturēšanās no ikdienas appušķošanas ar papīra karodziņiem, kaut tomēr visur jūtama autora latvieša sirds un cilvēciskais lietu redzējums.

Apgādnieks pelna atzinību par grāmatā ievietotām bibliografiskajām ziņām, kās tik ļoti nepieciešamas zinātniekiem un bibliotēkāriem. Bet kāpēc nekur nav atzīmēts, ka savā vienkāršībā patīkamo grāmatas vāku zīmējis un iekārtojis juniors — Ervīns Grīns?

Andrejs Irbe

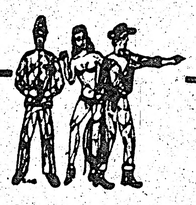

NEKĀ SAUSI AKADEMISKA

nekā atbaidoši skolmeistariska Jūs neatradīsit mūsu jaunajā kursā

ANGĻU UN AMERIKĀŅU VALODA

Ikdienas gaitās.

Stāstiņi, anekdoti, dzejoļi, dialogi, asprātīgi vingrinājumi, zīmējumi mācīšanos padara vieglu, interesantu, patīkamu.

Iznākusi 2. burtnīca.

Saturā tā ir vēl bagātāka par pirmo, kas sanēmusi lielskas atsauksmes. Jauniem abonentiem izsūtīsim 1. un 2. burtnīcu nekavējoties, pārējās tūliņ pēc to iznākšanas (apm. pa 2 mēn. reizi).

Neatkārtosim: A. Pogiņas-Eiches kundze kursu sastādījusi speciāli latviešu trimdiniekiem pēc modernākajiem valodas mācīšanās principiem. Neviens cits mācību līdzeklis to efektīvi aizstāt nevar.

Kā pasūtināt?

ASV un Kanadā: sūtot Dol. 3.— tieši apgādam vai pārstāvjiem: Mr. J. Porietis, 600, Tremont St., Boston, Mass., vai Laika grāmatu nodaļai, vai Mr. V. Ziedipš, 92, Morse St., Toronto, Ont.

Anglijā: sūtot Šil. 20/— Mr. E. Alksnis, 72, Queensborough Terrace, London W 2.

Austrālijā: sūtot A. šil. 24/6 Mr. J. Strautiņš, 12, Seventh Avenue, Alberton, S. A.

Vācijā: sūtot DM 11,50 Mr. Dīķis (23) Hahn in Oldenb., Postfach.

Zviedrijā: iemaksājot Kr. 14.— apgāda pasta tek. lēsē 450582.

No citām valstīm pieprasiet tieši apgādam; norādīsim, kur abonements kārtojams.

Garvarg, 11, I, Stockholm, Sweden (525)

DAUGAVA

Tautieši Vācijā un ārzemēs,

izlietojiet gadījumu un iegādājieties LCK apgādā LATVIJA lētas

latviešu mūzikas notis

Rakstiet tieši apgādam. Notis jums izsūtīs pa pastu ar norādījumu, kam izdarāma samaksa.

	DM
ĀDOLFS ĀBELE:	
Aizvestais	0.50
Atmiņu dārzs	0.50
Bērna lūgšana	0.50
Dzimtenei	0.50
Lāses	0.50
P. BARISONS:	
Latvija	0.50
JĀNIS CIRULIS:	
Līgo	0.35
Seši bandinieki	0.35
Dziesmu avots. Īss mūzikas elementārteorijas un soli-dzio kurss	1.—
Dziesmu pūriņš	2.50
E. DĀRZIŅŠ: Reziģnācija **A. JURJĀNS:** Lūgšana	4.50
J. GRAUBIŅŠ: Aiutiņš, bāleliņš	0.50
ALBERTS JĒRUMS:	
Miniatūra	0.75
Pa putna ceļu	0.50
Vieglas rokas	0.75
V. LINDE:	
Ardievas (vīru korim)	0.50
Golgātas krusts	0.50
Kalna avots (jauktam korim)	0.50
Kapsēta naktī	0.50

	DM
JĀNIS MEDIŅŠ:	
Bij' toreiz nakts	0.50
Daina Nr. 15 (vīru solo)	3.—
Debesīm pretim	0.75
Nebēdība	0.50
Toreiz	1.—
EMĪLS MELNGAILIS:	
15 dziesmas korim	6.25
JĀNIS NORVILIS:	
Mana dzimtene	0.75
HELMERS PAVASARS:	
Pusnakts sirds	0.75
Sirds un saule	0.75
J. VĪTOLS:	
Gājēja dziesma naktī Trimdā	0.50
Tumša nakte, zaļa zāle	0.50
32 dziesmas jauktam, sieviešu un vīru korim	1.—
14 dziesmas jauktam, sieviešu un vīru korim	0.75
Dziesmu kamols	4.25
Kora dziesmas Eslingenas dziesmu svētkiem	0.50
Skolēnu kora 60 dziesmas	5.—

LCK APGĀDS LATVIJA

AUSTRĀLIJĀ

latviešu grāmatas visplašākā izvēlē piedāvā

J. STRAUTIŅŠ,

12, Seventh Ave., Alberton, S. A. (715)

Iznākusi līgi gaidītā

V. BĒRTIŅAS

Pavāru grāmata

„Praktiskās virtuves" un „Mājas cepumu" kopsējums.

V. Bērtiņas grāmatas līdz šim pārdotas 107.000 eks. Tās ir nepieciešamas katrai noma mātei.

V. Bērtiņa — **PAVĀRU GRĀMATA** DM 10.—
TĒVIJAS KALENDĀRS 1952. gadam „ 1.50
J. Jaunsudrabiņš — **BALTĀS GRĀMATAS** grezni iesiets kopsējums „ 18.30
E. M. Remarks — **TRIUMFA ARKA** iznāks drīzumā.

Ed. Alainis,
(13b) Memmingerberg, postlagernd. (521)

Latviešu grāmatu apgāds

IMANTA

c/o I. Reitmanis, Postbox 292, Kobenhavn V, Danmark,

piedāvā tikko iznākušās grāmatas:

SALLIJAS SALMINENAS romāna **KATRĪNA**

II grāmatu (beigas)

DM 6,75; Zv. kr. 8.25; D. kr. 10,50; Šil. 11/6; Dol. 1,75; A. šil. 14/6

Vēl nedaudz eksemplāros krājumā arī šī romāna I grāmata
DM 5,75; Zv. kr. 6,75; D. kr. 8,75; Šil. 9/10; Dol. 1,50; K. dol. 1,60; A. šil. 12/10.

KATRĪNA — grezns kopsējums ar autores autogrammu saņemams tiem kas grāmatu pasūtināja iepriekš caur visām apgāda pārstāvībām, kā arī ierobežotā skaitā, pasūtinot tieši apgādam, pievienojot ā Dol. 3,75.

INGRĪDAS VĪKSNAS lielais romāns

Mums jābrien jūrā

I un II daļa

kopsējumā ar mākslinieka Niklava Strunkes trīskrāsu vāku un iekārtojumu

DM 9,50 (ies. 12,50); Zv. kr. 11,75 (15,25); D. kr. 15,75 (19,75); Šil. 16/3 (21/-) Dol. 2,50 (3,10); A. šil. 19/6 (25/6).

Latviešu tautas pasakas par zvēriem

ar Ojāra Jēgena daudzkrāsu un vienkrāsainām latviskām ilustrācijām būs skaista dāvana lieliem un maziem Ziemsvētkos.

DM 5,75 (7,50); Zv. kr. 6,75 (9,00); D. kr. 9,00 (12,75); Šil. 9/6 (12/9); Dol. 1,40 (1,90); A. šil. 12/10 (18/10).

BRĀĻU GRIMMU

Pasaka par Sarkangalvīti

ar daudzkrāsu ilustrācijām — atlikuši nedaudz eksemplāri.
DM 3,75; Zv. kr. 4,75; D. kr. 6,00; Šil. 7/2; Dol. 1,10; A. šil. 8/2.

MAZAIS VALSTS ĢERBONIS sudrabā uz nac. krāsu pamata.
DM 2,50; Zv. kr. 3,25; D. kr. 4,75; Šil. 5/0; Dol. 0,90; A. šil. 6/8.

VALSTS ĢERBONIS lielas pastkartes formātā, uz krīta papīra, ar ērkšķu vīpeti grezna izpildījumā.
DM 0,30; Kr. 0,50; Dol. 0,10; Šil. —/6.

NACIONĀLO KRĀSU VAIRODZIŅŠ, piespraužams, dāmām — nēsājams ķēdītē, sudraba izstrādājumā.
DM 2,50; Zv. kr. 3,25; D. kr. 4,75; Šil. 5/—; Dol. 0,90; A. šil. 6/8.

Šinīs dienās iznāk:

E. SALNĀ romāns **BADA BIEDI**

Romāna darbība, karavīra katliņa skatījumā, risinās no Tornas līdz Čēdelheimai. Šajā romānā mēs pirmo reizi redzam vienkārša karavīra ikdienu. Bez tam šis ir pirmais jaundarbs latviešu emigrācijas literātūrā, kur preciīzi tiķšēts II pasaules kara latviešu karavīru žargons.

Populārā vācu jaunatnes autora

ERIKA KESTNERA vispopulārākais darbs

Emīls un Berlīnes zēni

Nav zēna, kas šo grāmatu nelasītu ar vislielāko interesi. Arī pieaugušie šo grāmatu lasīs ar prieku.

Sagatavošanā

un iznāks vēl pirms Ziemsvētkiem pazīstamā rakstnieka Kronina lielais romāns trīs daļās ZVAIGZNES RAUGĀS LEJUP, kas Latvijā iznāca 1944. g. vasarā un līdz lasītājiem pa lielākai daļai nenokļuva.

Pieprasiet grāmatas laikus savā grāmatnīcā. Pasūtinot grāmatas pirms iznākšanas tieši apgādam, tās saņem grezņā sējumā par brošētas grāmatas cenu. Bez tam visiem apgāda pastāvīgajiem grāmatu abonentiem rabats, sākot ar 2. pasūtinājumu, uz visām latviešu grāmatām. (522)

Bijušie karavīri!

Lūdzu ziņas par **Ernestu PULEKSI,** dzim 1924. g. 14. apr.; bijis 19. div. kaprālis, pēd ziņas no Opočkas. Lūdzu rakstīt māsai: Dz Hodackis, 1, Staverley Rd., Herne Hill, Geelong, Vic., Australia. (503)

G. STEINBERGS

APGĀDS UN GRĀMATNĪCA

Importa un eksporta firma

371, Clarendon St., Sth. Melbourne, Australia

Tālrunis: MX 5970, (privāti) Win. 7260

Piedāvā ļoti plašā izvēlē:

latviešu grāmatas,
laikrakstus, žurnālus,
vācu periodiskus izdevumus,
grāmatas uz pasūtinājumu,
etnogrāfiskas un modernas rotas zeltā un sudrabā,
izstrādājumus kokā un ādā,
dāvanu sainīšus Eiropai uc. valstīm,
dažādu darbu pavairošanu,
preču un ražojumu apmaiņu dažādu valstu un kontinentu starpā u. t. t.

(342)

LATVIJA

Nr. 74 (518) 1951. g. 24. nov.

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

Abonements Vācijā,

pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 3.50 par eks. mēnesī, pasūtinot **kolektīvi** (vairāk par 3 eks.), DM 3.— mēn., **uz ārzemēm** DM 4.50 mēn., **atsevišķa numura cena** DM 0.85; **uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu** DM 8.50 mēn., **uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu** DM 9.50.

Sludinājumi Vācijā

maksā DM 0.90 par viensl. nonparelle iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu sludinājums **piederīgo meklēšanai** DM 3.—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tieši apgādam, aprēķinām 30 proc atlaidi.

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši:

LCK APGĀDS LATVIJA
(13b) Grafenaschau, Obb.,
Regierungslager,
US-Zone, Germany

Ziemsvētkos

LASIET UN DĀVINIET LABĀS DAUGAVAS GRĀMATAS

Veronika Strēlerte

GAISMAS TUKSNEŠI

Sai jaunajā krājumā Strēlertes dzeja kļuvusi vēl tīrāka, caurspīdīgāka, vēl smalkāk kalta.

Brošē.: Šil. 11/3, A. šil. 14/—, DM 6.50, Kr. 8,—
Iesi.: Šil. 15/6, A. šil. 19/3, DM 9.20, Kr. 11,—

Andrē Žids

SIEVU SKOLA

Kāda ģimenes drāma, kas norisinās 20. gadsimta un kas atklājas lasītājam 3 dienasgrāmatās, ko rakstījuši vīrs, sieva un meita.

Brošē.: Šil. 13/3, A. šil. 16,9, DM 7,90 Kr. 9,—
Iesi.: Šil. 18/—, A. šil. 22/—, DM 10,40, Kr. 12,—

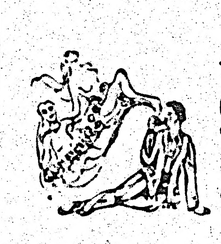

Eriks Adamsons

SAPŅU PĪPE

Tā ir neikdienišķe grāmata, kur lietu vienīgā mērauklā ir skaistums, kur autors pārvērtis par skaistumu visu, kam pieskāries.

Brošē.: Šil. 10/3, A. šil. 12/9, DM 6.—, Kr. 7.20
Iesi.: Šil. 14/3, A. šil. 18/—, DM 8,50, Kr. 10,20

Hermanis Hese

NARCISS UN ZELTAMUTE

Šis vācu lielā rakstnieka un Nobela prēmijas laureāta darbs lasāms kā visraibākais avantūru romāns, bet tā augstā literārā vērtība ar to nemazinās.

Brošē.: Šil. 13/3, A. šil. 16,9, DM 7,90 Kr. 9,—
Iesi.: Šil. 18/—, A. šil. 22/—, DM 10,40, Kr. 12,—

Kārlis Zariņš

DRĀMAS IKDIENĀ

Ar vērīga portretista aci autors skatās pasaulē, un viņa tipu galerija, reizē reljefa un smalki stilistiski iezīmēta, atmirdz šai prāvajā stāstu un novelu kopojumā.

Brošē. Šil. 14/6, A. šil. 21/—, DM 10.—, Kr. 11,50
Iesi. Šil. 21/—, A. šil. 26/—, DM 12,50, Kr. 14,50

Gustavs Flobērs

BOVARĪ KUNDZE

Tas ir viens no lielākajiem klasiskajiem romāniem pasaulē, kas tagad pieejams arī latviešu lasītājiem.

Brošē.: Šil. 18/—, A. šil. 22/—, DM 10.50, Kr. 12,50
Iesi.: Šil. 22/3, A. šil. 27/—, DM 12,—, Kr. 15,50

Jānis Veselis

DIENAS KRUSTS

Mierīgā ziemas diena Rīgā iesākas ar smagas likteņības nojautām, un līdz vakaram divu jauniešu jutekliskā, nepastāvīgā mīlestība sakāpināta līdz traģēdijai.

Brošē.: Šil. 11/9, A. šil. 14/10, DM 7,10, Kr. 7,80

Džordžs Orvels

1984

Mūsdienu ievērojamākais utopiskais romāns, kas divos gados sasniedzis miljonu tirāžu. Pravietiska nākotnes aina. Tāda būs pasaule pēc 30 gadiem, ja lietu gaitā neiestāsies pēkšņs lūzums.

Brošē.: Šil. 13/3, A. šil. 16,9, DM 7,90 Kr. 9,—
Iesi.: Šil. 18/—, A. šil. 22/—, DM 10,40, Kr. 12,—

Pieprasiet savam grāmatu piegādātājam: ja tam nav krājumā, vai Jūsu pieprasījums palicis bez atbildes, rakstiet tieši apgādam.

(524)

DAUGAVA Garvargatan 11, I Stockholm, Sweden

J. un A. ŠIRMAŅU un A. KAUGARA sastādītā lasāmā grāmata latviešu bērniem svešatnē

CELA MAIZE

iznākusi otrreizējā iespiedumā Latviešu Centr. Komitejas izdevumā.

Cena: DM 4.—; ASV — Dol. 1.10; Kanadā — Dol. 1.20; Anglijā — Šil. 7/3; Austrālijā — Šil. 8/8; Zviedrijā — Kr. 5.—.

Bez tam piedāvājam **Eduarda ZICĀNA ābeci un lasāmo grāmatu**

VIEGLA GAITA

Cena: DM 5.—; ASV — Dol. 1.25; Kanadā — Dol. 1.35; Anglijā — Šil. 8/6; Austrālijā — Šil. 10/6; Zviedrijā — Kr. 5.50.

Pasūtinājumi nododami LCK apgādam LATVIJA. (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, un pie LATVIJAS pārstāvjiem ārzemēs.

Norčēpingas „nailona nāve"

Zviedru pilsētas Norčēpingas sievietes — nailona zeķu nēsātājas bija gluži izmisušas: tikko kāda nailona zeķēs tērpta pilsētniece nonāca kādā noteiktā ielā, vai pat tikai šķērsoja to, tūlīt dārgajām zeķēm bija gals klāt. Tās neglābjami saira. Uztrauktās norčēpingietes prasīja firmām atlīdzināt zaudējumus, un sākumā arī visas cietušās sairušo zeķu vietā dabūja jaunas. Bet tad lieta likās tomēr pārāk aizdomīga, firmas pārtrauca jaunu zeķu izsniegšanu un dažas izīrušās aizsūtīja uz ASV laboratorijām. Kā ziņoja Aftonbladet, līdzīga parādība nesen novērota ASV, pie kam konstatēts, ka vainīga kāda sēru saturoša gāze, kas nailona audumu dažos mirkļos saēd un izārda. Pieņem, ka arī Norčēpingas dāmu „nailona nāve" izskaidrojama līdzīgā kārtā, un ka vainīga kāda daudzo pilsētas fabriku novadgāze.

„Eremīts" Piters pārsteidz iesaukšanas komisiju

Amerikāņu prese plaši izrakstās par tikko armijā iesaukto rekrūti Piteru Greindžeru, kura līdzšinējās dzīves stāsts gan nav garš, bet toties ļoti savdabīgs. Piters paskaidrojis, ka līdz 17 g. vecumam viņš bez savas mātes nebija redzējis nevienu citu sievieti, jo visu mūžu pavadījis no visas pasaules noslēgtā stūrī Jaunmeksikas kalnos. 26 g. vecais kalnieša dēls bija pārsteigts, kad restorānā uzzināja, ka kazas piens ēdienu kartē neesot paredzēts. Ļoti uzmanīgi Piters nogaršoja Kokakolu, kas viņam garšoja itin labi. Visvairāk tomēr „eremīts" Greindžers pārsteidza armijas vīrus, kad parastajā armijas inteliģences pārbaudē sasniedza 93 punktus. Viņš paskaidroja, ka visas savas zināšanas esot iemantojis no tēva un no kāda ārsta, kas viņam sagādājis ap 200 grāmatu. Pitera vismīļākās grāmatas bijušas Enciklopēdija un Senās romiešu tiesības. Piters apgalvoja, ka nekad nav reģistrējies nevienā iestādē un pat neesot zinājis, ka pastāv kāds obligāts karadienests.

Četru personu pilsētnieku ģimenei ASV vajadzīgi 300—350 dol. ienēmumu mēnesī

Amerikāņu darba ministrijas mēneša apskatā publicēti rezultāti par dzīves dārdzību 34 ASV pilsētās, pie kam konstatēts, ka „mērenam, bet pieklājīgam" dzīves standartam caurmērā pilsētnieku ģimenei ar 4 galvām visu vajadzību apmierināšanai vajadzīgi 3600—4200 dol. gada ienēmumi. Vērtējums dibināts uz 1950. g. oktobra cenām, kas gan bija par vairāk nekā 6 proc. zemākas nekā pašreiz. Dzīves izdevumos ieskaitīta ne vien pārtika, dzīvoklis un apģērbs, bet arī sabiedriskās vajadzības — iespiestā vārda iegāde, kino apmeklēšana, biedrību biedru maksa uc. Paredzēti pat izdevumi par bērnu biedru maksām skautu un YMCAs organizācijām.

Vecākam bezbērnu pārim, kas var paši sevi aprūpēt, normāla dzīves standarta uzturēšanai, pēc šīm aplēsēm, vajadzīga apmēram puse minēto ienēmumu. Ieskaitīti palielināti ārstniecības izdevumi, kā arī izdevumi par divu vai trīs istabu dzīvokli. Pag. gadā vecuma grupa virs 65 gadiem sastādīja vienu divpadsmito daļu visu ASV iedzīvotāju resp. 12,3 milj. personu.

Izskrīnēto ievērībai

Lai pārbaudītu izskrīnēto skautu un palīdzinātu to ar IRO uzdotajiem darbiem, Latviešu centrālā komiteja Vācijā lūdz rakstiski pietiekties visus, kas izskrīnēti un nav vairs atguvuši IRO statusu. Pieteikumi adresējami Latviešu centrālai komitejai — (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9.

Harlju Matrozi,

(pēd. dzīves vieta Kenterberijā, Anglijā)

lūdz steidzoši atsaukties. Ir svarīgas ziņas.

M. Buks, 20, Gladsmuir Rd., London N. 19, England. (528)

VĒL NAV PAR VĒLU!

Kas reiz redzējis un lasījis vienu Daugavas grāmatu kluba grāmatu, tas vēlas arī pārējās. Izrādās, ka liela daļa DGK dalībnieku grib pasūtināt visas desmit, bet ne visiem iespējams par tām samaksāt uzreiz. Ievērojot daudzos lūgumus, iemaksu termiņi tagad pagarināti

līdz 1951. g. 17. decembrim

BOVARI KUNDZEI Dol. 2,60, K. dol. 2,80, Šil. 18/—, A. šil. 22/—, DM 10,50, Kr. 12,50 (izņākusi);

NARCISAM UN ZELTAMUTEI Dol. 2,—, K. dol. 2,10, Šil. 13/3, A. šil. 16/9, DM 7,90, Kr. 9,— (izņākusi);

SIEVU SKOLAI Dol. 2,—, K. dol. 2,10 Šil. 13/3, A. šil. 16/9, DM 7,90, Kr. 9,— (izņākusi);

GAISMAS TUKSNEŠIEM Dol. 2,—, K. dol. 2,10, Šil. 11/3, A. šil. 14/—, DM 6,50, Kr. 8,— (izņākusi);

SAPŅU PĪPEI Dol. 1,80, K. dol. 1,90, Šil. 10/3, A. šil. 12/9, DM 6,—, Kr. 7,20 (izņākusi);

līdz 1952. g. 15. janvārim

MANAI PARADĪZEI Dol. 5,—, Šil. 29/—, A. šil. 36/—, DM 17,—, Kr. 20,—;

JŪRAS VILKIEM Dol. 2,50, K. dol. 2,60, Šil. 14/3, A. šil. 18/—, DM 8,50, Kr. 10,20;

VAKARAM UZ EZERA Dol. 1,80, K. dol. 1,90, Šil. 10/3, A. šil. 12/9, DM 6,— Kr. 7,20;

BARABAM Dol. 1,75, Šil. 10/6, A. šil. 13/3, DM 6,25, Kr. 7,—;

GULIVERA CEĻOJUMIEM Dol. 2,40, Šil. 15/—, A. šil. 19/—, DM 9,—, Kr. 10,50.

(Šīs pēdējās 5 grāmatas iznāk novembra beigās un decembrī.)

Dalībnieki iegūst skaistu sējumu par brošētas grāmatas cenu (augstāk minētās), pasūtinot un iemaksājot izziņotajos termiņos tieši apgādam

DAUGAVA, Garvargatan 11, Stockholm, Sweden,

vai pārstāvjiem:

ASV Mr. J. Porietis, 600, Tremont St., Boston, Mass., Laika grāmatu nodaļai, 232—76th Street, Brooklyn 9, New York;

Kanadā Mr. V. Ziedinš, 92, Morse St., Toronto, Ont.;

Anglijā Mrs. V. Alksnis, 5, Park Hill, Richmond, Surrey;

Austrālijā Mr. J. Strautiņš, 12, Seventh Ave., Alberton, S. A.;

Vācijā Mr. M. Dīķis (23) Hahn i. O., Postfach.

(No citām valstīm pieprasiet apgādam; kā kārtojami pieteikumi un maksājumi.)

Par grāmatu kluba dalībnieku, baudot visas kluba priekšrocības (bez kādām saistībām) var kļūt, izdarot pasūtinājumu ar atzīmi DGK, vai vienkārši atrakstot apgādam kartīti. (526)

LATVIJAS PĀRSTĀVJI, ABONĒŠANAS UN SLUDINĀJUMU MAKSA ārzemēs

Abonēšanas maksa minēta par eksemplāru mēnesī, bet sludinājumu maksa par vienslejīgas nonpareille iespiedumrindas aizņemamo telpu, par vienreizīgu 5 iespiedumr. un par vienreizīgu 5 iespiedumr sludinājumu.

ANGLIJĀ: galvenais pārstāvis un Anglijas abonentu kartotēkas vadītājs **A. Veinbergs**, 41, Carysfort Rd., London N. 16

E. Rirdans, 10, Winchester Rd., London N. W 3.

Abonem. £ —/5/—; slud. —/1/1; —/6/3; —/3/9.

ARGENTĪNĀ: Asociacion Letona en Argentina, Buenos Airės, Boedo 737.

ASV: galvenais pārstāvis **A. Āboliņš**, 187-16, Ilion Ave., St. Albans, L.J., N.Y.

A. Blimanis, 207, Channing Str., N E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knoepfle, 624, Boehlke Str., Saginaw, Mich.

Ed. Dobelis, 503, 2nd Street, N W. Waverly, Iowa.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

A. Egītis, 2123 24th Ave S. Minneapolis, Minn.

P. E. Irbe, 501, Brightwater Court Brooklyn, 35, N. Y.

J. Kājiņš, 600, Tremont Str., Boston, Mass.

R. Krūkītis, Latviešu grāmatnīca, 1201, E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Rūd. Kraits, Zion Lutheran Church, Dalton, Minn.

A. Ozoliņa, 1635, N. Orchard Str., Chicago, Ill.

V. Puriņš, 1043, Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich

J. Runiķis, 6226, 20th Ave N. E., Seattle 5, Wash.

J. Sobolevskis, 2120 „O" Str., Lincoln, Nebrasca.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton. 7151, Enclid Rd., Cincinnati 27, Ohio.

J. Upesleja, 5322, W. Wisconsin Ave. Milwaukee 13, Wis.

Abonem. $ 1.—, pa gaisa pastu 2.—; slud. 0.19; 1.04; 0.62.

AUSTRĀLIJĀ: galvenais pārstāvis un Austrālijas redakcijas un abonentu kartotēkas vadītājs **A. Šmits**, 18, Linden Avenue, Wendauree, Ballarat Vic.

A. Strazdiņš, 45, Clara St., South Yarra, Vic.

E. Liepiņš, 6, Boorea St., Lidcombe, Sydney, N. S. W.

Latviešu vienības draudze (māc. **J. Lūsis**, 66, Woodburn Rd., Lidcombe, N. S. W.).

A. Priedītis, 32, St. Mary Str., Camperdown (Sydney), N. S. W.

O. Strauts, P. O. Box 1560, G. P. O. Adelaide, S. A.

A. Medenis, Migrants Centre, Staff Bl. B, Bathurst, N. S. W.

L. Kukura, 24, Grenfell Str., Kent Town, S. A.

E. Meija, Box G. 440, G. P O Perth, W. A.

Erna Dzintars, Holding Centre, Greta 2, N. S. W.

Dž. Raudziņš, Accomm. Centre Holding, via Northam, W. A

Vilis Eglīte, Migrant Holding Centre C. J. C. Somers, Vic.

V. Buks, 315, Enoggera Rd., Newmarket, Brisbane Q. L. D.

G. Steinbergs, 371, Clarendon St., South Melbourne, S. C., 5.

J. Strautiņš, 12, Seventh Ave, Alberton, S. A.

Abonem. £ —/6/—, pa gaisa pastu £ —/18/—; slud. —/1/4, —/7/3, —/4/5.

BEĻĢIJĀ: galvenais pārstāvis un Beļģijas abonentu kartotēkas vadītājs **J. Pīpiņš**, Boite Postale CHATELINEAU.

Latv. Sark. K. Beļģijā, 25, rue Jacques Jordaens, Bruxelles.

Abonem. B. fr. 30; slud. 7; 36; 22.

BRAZILIJĀ: pārstāvis un Brazilijas abonentu kartotēkas vadītājs **Z. Leimanis**, Sao-Josē dos Campos, L. C. B., Est. de Sao-Paulo.

Abonem. $ 1.—; slud. 0.19; 1.04; 0.62

DĀNIJĀ: Ed. Zalpeteris, Prags Boullvard 71, Kobenhavn.

I. Reitmanis, Postbox 292, Kobenhavn V.

V. Briedis, Postbox 212, Kobenhavn V.

Abonem. D. kr. 4.50; slud. 0.94; 5.20; 3.12

DIENVIDAFRIKĀ: E. Dancigers, „Happy Acres", off Gordon Rd., Somerset West, C. P., South Africa.

Abonem. $ 1.—; slud. 0.19; 1.04; 0.62.

FRANCIJĀ: E. Baumane, 56, rue Mchal Foch, Lorient.

K. Birznieks, 31, rue de Seine, Paris 6-eme.

Abonem. Fr. fr. 250; slud. 48; 270; 162.

HOLANDE: A. E. Pariss, Herschelstraat 50, den Haag.

Abonem. H. fl. 2.50; slud. 0,56; 3.10; 1.86.

JAUNZELANDE: Vl. Auziņš, 43, Averill Street, Shirley, Christchurch.

Abonem. £ —/6/—, pa gaisa pastu pasūtinot pie mūsu galvenā pārstāvja Austrālijā A. Šmita £ —/18/—; slud. —/1/4; —/7/3; —/4/5

KANADĀ: I. Batraks, P. O. Box 1006, Sta. C, Toronto 3 Ont.

Brīvā Balss, Canadian Latvian Newspaper, 1534, King Str., W. Toronto, Ont.

A. Kaliņš 71, Indian Grove, Toronto, Ont.

Artūrs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

V. Ziedinš, Latviešu grāmatn., 92, Morse Str., Toronto 8, Ont.

Abonem. $ 1.—; pa gaisa pastu 2.—; slud. 0.19; 1.04; 0.62.

NORVĒĢIJĀ: H. Dzelzkalns, Tennisvelen 2. Slemdal, Oslo.

Abonem. N. kr. 4.50; slud. 1.03; 5.75; 3.45.

SPĀNIJĀ: Dž. Rimkelts, Gran via 15, Bilbao

Abonem. $ 1.—; slud. 0.19; 1.04; 0.62.

VENECUĒLĀ: J. Henkuzens, Urb. Michelena „S" Nr 14, Valencia.

Abonem. $ 1.—; slud. 0.19; 1.04; 0.62.

ZVIEDRIJĀ: Latvju Vārds, Postgiro 156582. Prenumerationkonto for Latvija, Box 15079, Stockholm 15.

Abonem. Zv. kr. 4.50; slud. 0.85; 4.70; 2.80.

LCK apgāds LATVIJA

SĒRU VĒSTS

1951. gada 6. novembrī, Vācijā, Geesthachtā, miris mans mīļais vīrs

korp. Lettgallia filistrs

farm. Juris Praškēvics

dzimis 1889. gada 23. decembrī, Rīgā. Krematizēts 10. novembrī Ohlsdorfas kapos, Hamburgā.

Dziļās sērās

sieva Vācijā,
dēls nezināmā vietā,
brālis un svaine Kanadā,
krustmeita Hondurā.

Tautieši Vācijā un citās zemēs, — iegādājieties LCK apgādā LATVIJA

latviešu grāmatas

Rakstiet tieši apgādam, pieprasot vēlamās grāmatas. Jūs tās saņemsit pa pastu savā dzīves vietā, ar norādījumu, kam izdarāma samaksa.

Latviešu romāni, stāsti u. c. daiļliteratūra

	DM
P. Aigars, Lietuvēna dzīres, brošē.	9 00
E. Aistars, Sirēna	4.60
J. Akuraters, Draugi un gadi	2.50
— Kalpa zēna vasara, il.	0.75
— Virsaiša galva	2.00
Apsīšu Jēkabs, Pie pagasta tiesas	0.75
— Svešos laudīs	1.00
A. Austriņš, Puiškāns	4.00
R. Blaumanis, Pērkona negaiss	0.50
R. Blaumanis un J. Poruks, Daiļdarbu izlase	1.20
A. Brigadere, Kvēlošā loka I	4.00
Doku Atis, Laimīgā vasara	0.50
K. Dziļleja, Man ir Exile	0.50
Anšl. Eglītis, Svābu kapričo	10.00
M. Eglītis, Meistara Celma kapella	0.60
— Paaudžu pils	0.50
A. Gaurs, Malduguns	0.40
I. Grebzde, Purva zāle	2 40
A. Grīns, Dvēseļu putenis, I d.	4.00
— Pelēkais jātnieks	5.00
— Melnais jātnieks	6,00
J. Janševskis, Dzimtene I	2 50
J. Jaunsudrabiņš, Atbalss	2.00
J. Kadiļa sakārt., Novelu izlase II	2.50
Brāļi Kaudzītes, Mērnieku laiki, il., brošē.	8,00
P. Kliāns, Saigales madonna	2.50
E. Kociņa, Eiropas vārtos, 1. grām. brošē.	6.00
ies.	8.00
— Eiropas vārtos, 2. grām. brošē.	8.00
Latviešu prozas meistari I (Jānis Poruks un Kārlis Zariņš)	1.00
Latviešu prozas meistari II (Rūdolfs Blaumanis un Jēkabs Janševskis)	1.50
V. Lesiņš, Leģenda	0.30
Z. Maurina, Uguns gari, esejas, ies.	6.00
— Baltais ceļš, studija par Annu Brigaderi, ies.	8.50
E. Mednis, Gadu skrējiens	0.80
H. Moors, Portreja	3.50
Aida Niedra, Maija Purene, 1. grām.	9.00
Pe Ge, Feļetoni	1.00
H. Puriņš, Ekselences piezīmes, brošē.	5.00
ies.	7.00
J. Rainis, Kalnā kāpējs	1 50
A. Rupainis, Māra mostas, brošē.	12.50
ies.	15,00
J. Sebris, Pa brieža pēdām	1.20
J. Sīlis, Gauja	10 00
K. Skalbe, Stāsti un tēlojumi	1,50
K. Skalbe, Latviešu tautas likteņpasaka, il.	0.50
— Pussy's Water Mill	0.40
E. Skujenieks, Bēthovena Ziemsvētki, il.	0.75
J. Sudrabiņš, Asiņaina gaisma aust, brošē.	5.00
ies.	7.00
P. Upe, Tumšā robeža II	1.00
— III	1.80
A. Upenieks, Likteņa viesnīca	3.00
Sauksme, mēnešraksts, 1946., 1947. un 1948. g. atsev. burtn. ā	0.20

Tulkoti romāni, stāsti un dzeja

Lords Bairons, Manfrēds, poēma, il	1.00
Fr. Bušs, Bismarka noslēpums, il.	6,00
Augusts Gailits, Pāri bangainiem ūdeņiem, brošē.	6.50
O. Henri, Stāstu izlase	1.50
Homērs, Odiseja IX—XII	1.00
Alfr. de Misē, Ticiana dēls	1.—
T. Plivjē, Staļingradas traģēdija, il.	12.00
R. M. Rilke, Vēstījums par karodznieka Kristapa mīlu un nāvi	0.50
P. Rozegers, Kad es vēl biju mežnieka zēns	1 50
S. Salminene, Katrīna, 1. grām., brošē.	5.75
H. Štērs, Pēteris Brīndelzenietis	4.50
T. Vālders, Svētā Ludviga tilts	4.50

Latviešu dzeja

Alant Vils un R. Birzgalis, Poēma pa kulšen, il.	1.50
Auseklis, Kā Daugava vaida, il.	0,20
A. Baumaņa sak., Latvian Poetry, ies.	4.00
K. Dāle, Laika rasa	1.50
F. Dziesma, Dzīvei draugos	1.50
Adr. Egītis, Dievs, Tava zeme deg	1.00
D. Freimanis, Domas krēslas stundās, il.	1.50
Nik. Kalniņš, Bajāra dziesmas	2.00
M. G. Kārkliņa sakārt., Lāpa, dzejoļu izlase tautskolām, 1948. g. 1-2	1 50
A. Kaugars Mūžīgs ritums	1.50
I. Leimane, Ugunsputns, il.	6.00
il., luksa izd	10 00
Andr. Pumpurs, Tēvijā un svešumā	0 50
J. Rainis, Daugava	2.00
R. Skujiņa, Putni	1.00
M. Urnežus, Torņi liesmās	3.00
F. Vancēviča sakārt., Atmiņai, il.	0.60
E. Virza, Dievi un zemnieki	0.50
— Karalis Nameitis	1.50
J. Ziemeļnieks, Haijalijai	0.50

Latviešu lugas

A. Brigadere, Princese Gundega un karalis Brusubārda	2 50

Jaunatnes un bērnu grāmatas

M. Bērziņa, Ganu Jūle, il.	0 90
R. Birzgalis, Ziemas prieki, bilžu gr	1.30
J. Jaunsudrabiņš, Stāsti par maziem pilsētniekiem	1 70
M. Kovaļevska, Pasaciņa, il.	3.00
J. Siliņš, Dabas vērotāja stāsti	3.00
K. Skalbe, Pīlītes	0.50
R. Skujiņa un R. Birzgalis, Palaidnīgie zaķēni, il.	2.50
J. Šīrmanis, Dadžu Juris, il.	2.00
E. Vanaga un E. R., Rūķīši palīdz, bilžu grām.	2.00
Z. Lagerlefa, Nilsa Holgersona brīnišķīgais ceļojums ar meža zosīm II un III, il., ā	4.50
Sarkangalvīte, bilžu grām.	3.75
Pasaku vācelīte	0.60
Pastnieks nāk, bilžu grām.	0.50
Izgriežamās lelles	0.15

Valodas mācības grāmatas un vārdnīcas

Prof. E. Bleses red., Ilustr. latviešu-franču-spāņu vārdnīca	2.50
M. Gaide un A. Endziņš, Tēvu valodas mācība	3.00
J. M. Barrie, Peter Pan and Wendy	0.50
Hugh Walpole, Jeremy	1.50
Dick Wittington	0.50
Modern English	0.80

Grāmatas par Latviju un latviešiem

A. Baumanis, Krišjānis Barons	2.50
H. Briedis, Dzimtenes mežos	1.50
A. Darbiņš, Latvijas iedzīvotāju skaits	0.50
K. Kalniņš, Vai Jūs zināt, ka Latvija ... il.	1.20
— Do you know that Latvia ... il.	1.20
K. Lobes un M. Goppera red., Ģenerāļis Goppers, il.	2.50
Rīga, albums	3 00
Tēvzemei un brīvībai, albums	4.00
Prof. M. M., Latvijas ekonomiski ģeogrāfiskie pamati	2.60
R. Miķelsons, Latvijas vēsture, il.	3.50
Prof. Dr. A. Švābe, Latvija 30 gados, il.	0.80
Prof. Dr. A. Švābes red., Latvju kultūra	9.20
Latvija skatos un dzejās	1.75
Latvijas vēsturnieku konferences referāti	1.00
Trimdas kopības noteikumi	2 00

Latviešu literātūra un rakstnieki

P. Ērmaņa un A. Plauža red., Trimdas rakstnieki, komplekts (I—III)	15.80
I,	4 50
II, il.	4 80
J. Kadilis, Rakstnieki un grāmatas	3.00
Prof. K. Kārkliņš, Latviešu literātūras vēsture IV	2.00
— Latviešu tautas dziesmu problēmas	2.00
— Metodisku rakstu krājums	2.50
— Tīri toniskais pantmērs latviešu dzejā	1.00
A. Ogules un J. Zvirbuļa zīmēj., Latviešu rakstnieku portrejas	2.00
J. Rudzītis, Spīdola Nāves salā	1 25
A. Skuja, Rakstniecības teorija	2.00
E. Sūna, Literāra saruna ar kritiķiem, teorētiķiem un rakstniekiem	4.50

Mācības un zinātniskas grāmatas

A. Bumbērs, Fizika II, il.	3.00
M. Celms, Matēmatika 7. kl.	3.50
Cīrulis, Kokapstrādātāju rokas grāmata, il.	4.00
K. Dziļleja, Poetika	6.00
Prof. Dr. T. Grīnbergs, Labais Gans, il.	1 50
Agr. V. Grozgalvis, Saimniekošanas pamatjautājumi	3.50
Prof. Dr. B. Jirgensons, Modernās zinātnes problēmas	1.00
Prof. P. Jurevics, Henri Bergson (vācu valodā)	7 50
Prof. Dr. A Kalniņš, Ķīmiskā mežu technoloģija, il.	15 00
H. Kreicers, Dzīves mācība	3 50
E. Nagobads, Jaunāko laiku vēsture, il.	3.00
A. Rudītis, Brīvības doma audzināšanā	3.00
M. Soste, Ģeometrija III	3.50
A. Veisbergs, Fiziskā ģeografija, il.	2.40
F. Zālītis Vispārīgā vēsture 7. kl	5.00
J. un A. Šīrmaņi un A. Kaugars, Ceļa maize, ābece un las. grām.	4.00
— Dabas mācība pamatskolām, IV kl. il.	4.00
— Dabas mācība pamatskolām VI kl., il.	2.00
E. Zicāns, Vieglā gaita, ābece un lasāmā grāmata	5.00

Dažādas grāmatas

Anša Bērziņa spalvas zīmējums grāmatai Apustuļu darbi	10 00
— spalvas zīmējums Jāņa Atkļāsmes grāmatai	10 00
A. Akmentiņš, Mūsdienu Itālija	0 20
L. Bērziņa un L. Bērziņas sakārt Tēvu dziesma	5 00
H. Birziņa un A. Švāgere-Vīksne Latviskā un modernā virtuve	10 00
A. Ceichners, Austrālija, il.	1 50
— Kanada, il.	1 50
F. Cielēns, Baltijas starptautiskā problēma	1.00
Agr. J. Grīnblats, Misisipi	1.00
Agr. V. Grozgalvis, Amerikas lauksaimniecība, il.	2 50
K. Krūklīša red., Daugavas Vanagi I un II, ā	1 00
Latvju novada tērpi (Lielvārde, Atrene), il.	3 60
Maps of the British Isles (karte)	0.75
Andr. Ozoliņa apgāda un grāmatnīcas katalogs	0.50
Inž. J. Pestmaļa sakop., Autogenā metināšana, il	1 50
K. Tumilovīča sakārt., U S A	2.00
Dr. M. Valters, Das russische Problem	1 50

LCK apgāds Latvija

SPORTS

Cīkstonis Martinsons cīnās Parīzē

Dzīve ir nežēlīga cīņa, arī ts. miera laikos. Ja deja iemieso sentimentu, vismaigākās cilvēka jūtas, tad catch as catch can ir mūžīgās, primitīvās, kaislīgās cīņas iemiesojums. Tā ir divu pretinieku cīņa. Maz šajā brīvajā amerikāņu cīņā aizliegto paņēmienu,

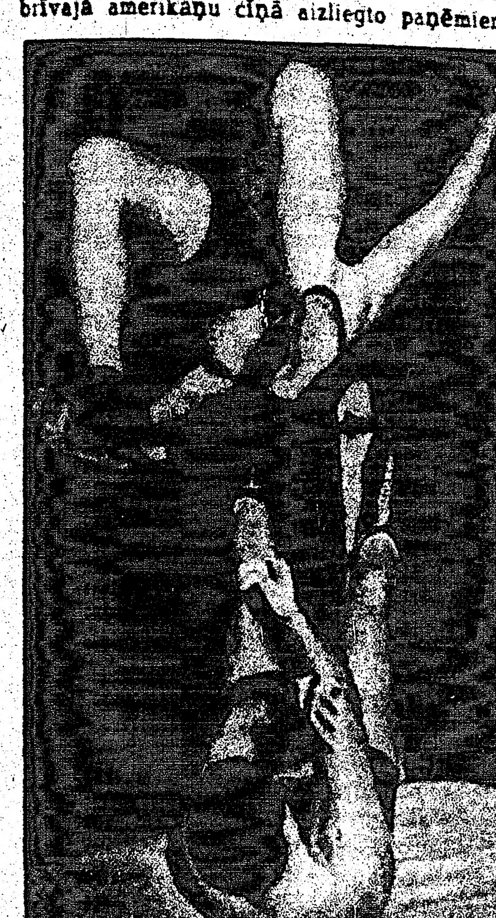

Uzņēmumā redzama kāda cita Martinsona cīņa Parīzē — 1950. g. pret toreizējo brīvās amerikāņu cīņas pasaules čempionu Franku Sekstonu (ASV). Martinsonam neklājas sevišķi spoži — Sekstons uz kāju pirkstu galiem griež viņu virpuļojošā „karuselī"...
Latvijas archīva uzņēmums

tā ka cīkstoņi cīnās visai robusti, daudz nedomājot par sāpēm, kuras nodara pretiniekam. Bet — profesionālie cīkstoņi jau par šādiem „sīkumiem" nemaz nedrīkst domāt, jo viņiem taču jācīnās par uzvaru.

Lielā Parīzes sporta pils (ziemas velodroms) šoreiz gan nav izpārdota, bet apm. 20.000 skatītāju tomēr ieradušies. Latvietis Ivars Martinsons Eiropas meistarībā cīnās ar Austrijas meistaru Poriceku. Martinsona parādīšanos ringā apsveic skaļi publikas sumināj umi, jo latviešu cīkstonis pieskaitāms Parīzes mīluļiem.

Cīņa iedegas visai karsta. Pamazām abi pretinieki iekaist, sevišķi Poriceks, kas pamazām manа, ka latvietis pārāks. Tas austrieti pamudina cīnīties arvien robustāk, bet Martinsons „nepaliek atbildi parādā". Poriceks beidzot sāk lietot aizliegtus paņēmienus, par ko izpelnās tiesneša 3 brīdinājumus. Pēkšņi Poricekam izdodas saņemt Martinsonu „kravatē" — nežēlīgajā žņaugā latvietis sten vien, un liekas, ka atliek vienīgi padoties. Martinsons tomēr atbrīvojas. Pirmais gājiens beidzas ar Martinsona pārākumu, bet cīņas turpinājums apliecina, ka viņš visu laiku taupījis spēkus, kamēr pretinieks krietni „izpumpējies". Beidzot cīņa izšķirta: Poriceks mēģina sagriezt pretinieka roku grīstē, bet, metot elegantu kūleni, Martinsons no tvēriena atbrīvojas un straujā lēcienā kājām aptver austrieša vidukli, nogāžot uz paklāja. Un tad jau arī Poriceka pleci piespiesti paklājam . . . Skatītāji uzgavilē uzvarētājam.

Kamēr ringā vēl norisinās pēdējā cīņa, dodos uz ģērbtuvi, lai apsveiktu tautieti ar pelnīto uzvaru. Martinsons nāk no dušas; kaut arī noguris, tomēr laipni atbild avīžnieka jautājumiem. „Jā, tā nebija viegla cīņa, jo ar šo pretinieku nekad vēl nebiju ticies. Bez tam viņš pieveicis daudzus spēcīgus vīrus. Nelaime izrādījās tā, ka Poriceks iedomājās, ka jācīnās kā grieķu-romiešu cīņā. Tā bija viņa kļūda!" Aizrādu, ka austrietis tomēr uzbrucis ļoti robusti, bet Martinsons pasmaidīdams atbild: „Tas nekas — jāprot belzienus panest; neviena uzvara nenāk viegli, sevišķi profesionāļu ringā."

Ivars Martinsons ar šo uzvaru ieguvis tiesības izaicināt Eiropas meistaru, un viņš cer arī uzvarēt, jo pazīst pretinieku samērā labi. Pašreizējo Eiropas meistaru Martinsons pieveicis jau pag. sezonā, iegūdams pasaules čempiona titulu. Bet pagaidām viņš domā kādu laiku atpūsties Šveicē un izšķirīgajā cīņā doties pēc apm. mēneša.

Pašreiz Ivars Martinsons gan aizstāv Francijas krāsas, bet latviešu lieta viņam vienmēr tuva, un viņš to atbalsta, cik spēdams.

E.

Latviešu sportisti Eiropā un citos kontinentos

Dienvidaustrālijas basketbola meistarsacīkšu pusfinālā latviešu Adelaides LS pusfinālā pieveica labāko austrāliešu vienību OBJ ar 26—18, bet finālā zaudēja pret lietuviešiem Vytis ar 40—46 (25—21), kas pusfinālā bija pieveikusi Estonia ar 36—30. Līdz pēdējā ceturkšņa sākumam nekas neliecināja par ALS zaudējumu, bet tad spēlē iestājās krass lūzums, un lietuvieši otru gadu pēc kārtas tika meistara godā. Latviešu vienībā šoreiz spēlēja Dancis, Tiliks, Ozoliņš, Luters, Būmanis, Resnais, Ķikalis un Sesks.

Anglijas latviešu meistarsacīkstēs desmitcīņā visus numurus beidza vienīgi Brencītis un Priede. Uzvara izšķīrās tikai pēdējā sacensībā, kad Brencītis 1500 m skr. ne vien izlīdzināja 23 p. atpalikumu, bet guva pat 55 p. pārākumu. Kopsummā Brencītis savāca 3755 p. (pēc jaun. tab.). Brencītis labāko sasniegumu atzīmēja augstlēkšanā, veicot 1,71 m, bet Priede grūda lodi 13,02 m un meta disku 40,21 m. Šai sarīkojumā Mundeciems atkārtoja Salnāja Anglijas latviešu rekordatzīmi 1500 m skr. — 4:25,4 min. Desmitcīņas meistarsacīkstēs nestartēja O. Feldmanis, kas nesen veica jauno trimdas rekorda atzīmi piecīņā.

Otavas latviešu volejbolisti viesojās Montreālā, gan zaudējot abiem montreāliešu komplektējumiem, bet apliecinot, ka nākotnē spējīgi izveidot teicamu sešnieku. Jaunajā Otavas vienībā debitēja Pļavnieks, Bērziņš, Puriņš, Alberts, Kolbergs un Alupis.

Toronto viesojās pazīstamā amerikāņu Springfildas kolledžas volejbola vienība, sacenšoties ar vietējiem latviešiem un igauņiem. Vispirms katra vienība ar katru sacentās 1 setā, vēlāk spēlējot vēl 2 setus. Visi pretinieki demonstrēja teicamu spēles veidu. Latvieši gan neprata piemēroties amerikāņu cīņas paņēmieniem un zaudēja reiz pat gandrīz jau uzvarētu setu. Techniskie rezultāti: Springfilda - igauņi 9—15, 12—15, 15—13; Springfilda - latvieši 15—4, 15—10, 15—12; igauņi - latvieši 15—17, 15—6, 12—15. Tā gala vērtējumā ar 4 punktiem 1. vietu guva amerikāņi; 2. v. igauņi ar 3 p. un 3. latvieši ar 2 p. Latviešu vienībā spēlēja Galviņš, Zunde, Lipomanis, Simsons, Cinovskis un Drengers.

Filadelfijas latviešu futbolisti piedalās ASV un pilsētas meistarības spēlēs. Pilsētas meistarībā latviešu pirmais pretinieks bija kāda priekšpilsētas amerikāņu vienība, kas, par spīti ārkārtīgi rupjai spēlei, tomēr zaudēja ar 3—5 (0—2). Otrā sacensībā latvieši pieveica poļu Polasky ar 2—0 (2—0). Abās spēlēs bij. libekietis V. Freimanis kopā ieguva 6 vārtus. Vienībā spēlēja Vītols, Dreifūss, Pickainis; Osis, Laumanis, Celmraugs; Gangnuss, Putenis, Konopaševics, Freimanis, Peičs un Anūris.

Toronto latviešu galda tenisisti atklājuši sezonu ar sacensībām, pēc kuru rezultātiem sastādīja A un B klases ranga tabulu. Turnīrā piedalījās arī Kanadas latviešu meistars Modris Žulps (Hamiltona), kas arī izcīnīja 1. vietu. A klases ranga tabula izveidojās šāda: 1. Žulps, 2. Eglītis, 3. Avotiņš, 4. Borduško, 5. Kīsners, 6. Cīrulis, 7. Simsons, 8. Kuga, 9. Ingolevičs un 10. Apsītis; B klasē labākie Zemdegs, Cube, Purmalis un Velta Ādmine, kas 1. vietu ieņem arī sieviešu klases ranga tabulā pirms Melitas Asmus uc.

Galda tenisists Aleksandrs Liepiņš no Anglijas ieradies Kanadā, kur apmeties uz dzīvi Montreālā. Otru pastiprinājumu montreālieši ieguvuši galda tenisista, basketbolista un volejbolista Šperliņa personā, kas pārcēlies no Norandas.

Latviešu jātnieks Miķelis Pūris pašreiz šana (Verkündung eines Paradieses), attēlojot Latvijas valsts un tautas iznīcināšanu, iepind saturā motīvus arī no zirgu sporta. Pūris jau arī uzņēmis sakarus ar vācu filmu produ- raksta filmas scēnāriju Paradīzes pasludinā- centiem.

No Montrealas uz Toronto pārcēlusies vieglatlēte Dzidra Graudiņa-Tore. Pēc tam, kad Toronto no Anglijas ieradusies arī V. Ādmine, vietējā sporta kopa var tagad noorganizēt sieviešu basketbola vienību.

Paukotājs A. Andersons, kas Vācijā čakli piedalījās paukošanas sarīkojumos, tagad dzīvo Ņukeslē, Austrālijā, kur izaudzinājis 10 jaunu paukotāju. Grūti viņam rast pretiniekus, jo tuvumā tādu nav. Andersona adrese: 33, Norman St., Newcastle-Waratah, N. S. W., Australia.

Sporta darbinieks E. Šteinhards izstājies no Latviešu sporta apvienības Kanadā valdes un atteicies arī no Toronto sporta vadītāja pienākumiem. Viņa vietā par Ontario apgabala sporta vadītāju izraudzīts Imants Kāpostiņš: 70, Sussex Ave., Toronto, Ont., Canada.

Ņujorkā ieradušies paukotāji Rasma un Edgars Trekteris, bet Jānis Stankēvičs apmeties Mineapolē.

Jaunās paaudzes vieglatlēts Gundārs Grīslīts visu vasaru bijis aktīvs treiņņos, tikai Peršingas apkārtnē trūkst citu latviešu vieglatlētu, kas uzņēmīgo sportistu tomēr nekavē startēt kaut vienam un cīnīties vienīgi pret sekundēm un centimetriem. Saviem pavasarī sasniegtajiem rezultātiem viņš pievienojis dažu labu it krietnu sasniegumu: tāllēkšanā 6.01 m, augstlēkšanā 1.46 m, tāllēkšanā no vietas 2.605 m, trīssoļlēkšanā 10,62 m.

Aleksis Hakelis, viens no latviešu izcilākajiem vieglatlētiem trimdā, kaut ir jau tuvu 40 gadiem, vēl vienmēr cītīgi trenējas un piedalās sacīkstēs. Dzīvodams Sidnejā, viņš šogad atkal cer sekmīgi aizstāvēt pērn izcīnīto Austrālijas meistartitulu šķēpa mešanā.

Juris Lasmanis, viens no Oldenburgas jaunajiem vieglatlētiem, kas tagad mīt Lenkesterā Ņujorkas štatā, jaunajā dzīves vietā turpinājis startēt. No viņa rezultātiem minami sekojoši: tāllēkšanā 5.31 m, tāllēkšanā no vietas 2.20 m, trīssoļlēkšanā 9,45 m. Reizi startējusi arī viņa māsa Rita, sasniedzot tāllēkšanā 3.21 m.

Basketbolists Kurts Bloks, kas Vācijā mita Karlsrūē, iestājies Losandželosas austriešu futbola klubā FC Austria, kur iedalīts pamatsastāvā.

Toronto latviešu sportisti Hamiltonā

Sekojot Hamiltonas DV aicinājumam, Toronto vīriešu un sieviešu volejbola vienības viesojās Hamiltonā. Mājinieki sacensībām bija ļoti rūpīgi gatavojušies, nodemonstrēja arī tiešām jauku sniegumu, bet visvairāk ieprecināja ar faktu, ka bez 2 vīriešu komplektējumiem spēja sastādīt arī 2 sieviešu sastāvus. Vīriešu volejbolā viesi lika laipnajiem mājiniekiem mazliet vilties, jo bija ieradušies ar vairākiem rezervistiem. Vienībā spēlēja Galviņš, Skriliņš, Lipomanis, Kāpostiņš, Kiršs un Cinovskis. Protams, vājinātā sastāvā viesi nespēja parādīt citkārtējo sniegumu, un tā abas sacensības beidzās ar Hamiltonas DV uzvarām. 1. vienība (Savickis, Kuncāns, Ervīns Treimanis, L. Žulps un Cīrulis) pieveica Toronto ar 15—10, 18—16, bet 2. vienība (M. Žulps, Richters, Avens, Plinte, Ansons un Leja) guva noteiktāku 15—7, 15—5 uzvaru. Par „stiprā dzimuma" zaudējumiem revanšējās Toronto „maigā dzimuma" pārstāves — M. Kirša, V. Ādmine, V. Pālēna-Balode, E. Ozoliņa, M. Lazda, V. Viškere un A. Balode. Viņas pārspēja Hamiltonas „balto sešnieku" (M. Berksone, I. Fogele, L. Jurševska, V. Šulmane, R. Lēvalde un A. Ansone) ar 15—11, 15—9, bet Hamiltonas „melno virknējumu" (M. Kleiberte, A. Kraukliite, H. Bekere, L. Brīvkalne, G. Uplīte un M. Laurel) ar 15—8, 16—15, 15—11. Piezīmējams, ka Toronto sieviešu vienībā vairs nespēlē vienības kapteine Dzidra Nesaule, kas pārcēlusies uz Montreālu.

P. O.

Aicinājums vieglatlētiem un sporta darbiniekiem

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem mūsu sporta statistiķi arī šīs sezones beigās sastādīs labāko latviešu vieglatlētu statistikas. Presē nav bijis iespējams publicēt visus latviešu sportistu sasniegtos rezultātus, tādēļ latviešu vieglatlēti un sporta darbinieki visās emigrācijas zemēs aicināti iesūtīt datus Bernhardam Čečinam — 168 Vincent St., North Perth, W. A., Australia. Iesūtāmi rezultāti arī jardu distancēs utt., pie tam sasniegumus nenoapaļojot. Jaunatnes (1931. g. dzimušie un jaunāki) sasniegumi iesūtāmi Gundāram Grīslītim — Pershing, Ind., U.S.A. Grīslīša jaunatnes statistiku paredzēts ievietot Jāņnīcšu apgāda kopas Vācijā jaunizdotajā jaunatnes žurnālā.

Viņpus dzelzs aizkaram

Latviešu sportistiem, liekas, Pad. savienībā vairs nav uzticības. Ja agrākajos gados viņu vārdus varēja lasīt Eiropas vieglatlētikas, basketbola un citu sporta veidu meistarsacīkšu dalībnieku sarakstā, tad tagad veltīgi meklēt latviešu sportistus. Ziņas par tiem un viņu sasniegumiem varam uzzināt vienīgi no radiofona, TASSa informācijas vai Cīņas rakstiem. Vēl šīgada Eiropas basketbola meistarsacīkstēs, lai gan stipri apsargāti, Pad. savienības vienībā spēlēja lietuvieši un igauņi, bet latvieša neviena. Tādēļ pārsteidz, ka neticama uzticība dāvāta vieglatlētam Grigalkam, kas drīkst vismaz apceļot satelītu zemes. Tā viņš viesojās Berlīnes austrumu sektorā komūnistisko jaunatnes spēļu laikā, bet nupat startējis Bukarestā, kur uzvarējis lodes grūšanā ar 16.72 m rezultātu. Šis sasniegums Grigalku ne vien ievērojami pietuvina Eiropas rekordistam igaunim Lipam (16.98 m), bet ierindo pasaules visu laiku labāko lodes grūdēju pirmajā piecpadsmitā kā trešo eiropieti (Islandietis Husebijs spējis 16,74 m). Visi pārējie ir amerikāņi.

Kā ziņo Nirnbergas Sport-Magazin, soļotājs Liepaskalns Rīgā veicis 3 jaunus pasaules rekordus: 15 km — 1:06:33,6 st., 20 km — 1:31:23,8 st. un 25 km — 2:01:44,4 st. Te nu gan jāpiebilst, ka 15 un 25 km distancē pasaules rekordus nereģistrē, bet vienīgi pasaules labākos sasniegumus. Bez tam Liepaskalna veikums 25 km distancē ir vājāks par viņa paša 1938. g. reālizēto oficiālo Latvijas rekordu 2:00:26,4 st. Tomēr jāpriecājas, ka Sport-Magazin aptvērusi, ka Latvija nepieder pie Pad. savienības, bet ir okupēta valsts. To norāda fakts, ka izdevums pirmo reizi aiz Liepaskalna vārda raksta Lettland parastā Russland vietā.

Pad. savienības meistarsacīkstēs vieglatlēti kā atzīmējamus panākumus guvuši arī baltieši. Tā lodes grūšanā un diska mešanā meistara godu iemantojis igaunis Heino Lips, reālizējot 16.83 m resp. 49,18 m tālumus. Lodes grūšanā ar 15,86 m veikumu 3. vietā ierindojies latvietis Grigalka. 1500 m skrējienā meistartituls piekritis igaunim Vētousmem, kas distanci absolvējis 3:51.6 min. laikā. Trīssoļlēkšanā latvieši Kechris (14.53 m) un Bute (14,21 m) ieņēmuši 5. resp. 8. vietu, bet Imants Gailis 400 m barjēras priekšskrējienā veicis 55.6 sek.

Vēl saņemtas ziņas par sekojošiem latviešu vieglatlētu sasniegumiem dzimtenē: Imants Gailis skrējis 110 m barj. 15,8 sek., Pīlāgs veicis 400 m 49,5 sek., Beitans 800 m 1:57.2 min., Kauliņš 1500 m 4:07,8 min., bet G. Siliņš 5000 m 15:45.2 min. un 10.000 m 32:55.0 min. Ivars Driba lodes grūšanā reālizējis 14.02 m tālumu, bet 30.000 m soļošanā Meņģis distanci veicis 2:37:24,4 st., pārspējot arī pasaules rekordistu Liepaskalnu. Milda Rambeka atsolvējusi 100 m 12.7 sek., Lidija Gaile lēkusi tālumā 5.54 m un veikusi 80 m barjēroto distanci 12.2 sek., bet Lavīze Aldzere-Pūce metusi šķēpu 42,41 m.

Pad. savienības futbola kausa izcīņā Latviju pārstāv meistarvienība Daugava un padomju Latvijas kausa uzvarētāji — AVN (sarkanarmijas virsnieku vienība). Kā lasāms Nirnbergas Sport-Magazin, kausa izcīņā Staļino pieveikusi Rīgu ar 2—1. Kas spēlējis: Daugava, AVN vai Rīgas izlase? Tas nav zināms.

Pazīstamais latviešu cīkstonis Krišjānis Kundziņš piedzīvojis lielu „godu" — viņš izsludināts par vissavienības kategorijas tiesnesi grieķu romiešu cīņā . . . Daudz interesantāka liekas ziņa, ka 1947. g. Kundziņš izcīnīja 4. vietu vissavienības čempionātā, bet mūs arī interesētu, vai izcilais latviešu cīkstonis joprojām aktīvs. Tāpat mūs interesētu, ko dara pārējie latviešu cīkstoņi, kuriem neizdevās izkļūt brīvajā pasaulē. Bet — par to padomju ziņu avoti klusē.

Zg.

Rīgas un Latvijas meistarsacīkstēs peldēšanā labākās sekmes guvuši A. Pētersona trenētie Dinamo reprezentanti. Abās meistarsacīkstēs reālizēti arī vairāki jauni rekordi. Lielākajam dalībnieku vairumam krieviski uzvārdi, bet jauno rekordu veicēju vidū atrodami arī latvieši. Tā Pad. savienības meistare Lilija Bunkša-Pētersone 100 m uz krūtīm veikusi 1:39.0 min., labojot savu rekordu par 7.7 sek. 2 rekordus reālizējis arī P. Sārs — 400 m brīvā stilā un 400 m uz muguras. R. Geomane labojusi rekordu starptautiskajā forumā nepazīstamā peldēšanas „stilā" — 200 m uz sāniem, veicot distanci 3:24.4 min. Sārs, Skudris, Svilis un Dremanis peldējuši 4×100 m brīvā stila stafeti 4:44.2 min.

Rīgā notikušas Spartaka meistarsacīkstes paukošanā visas Pad. savienības mērogā. Labākos panākumus guvuši latvieši. Sacensību vecākais dalībnieks — vecmeistars Jānis Gremze izcīnīja meistartitulu paukošanā ar špagu, bet floretes sacensībā palika 3. vietā. Paukošanā ar floreti sievietēm bez zaudējuma 1. vietu ieguva Dzidra Krauere.

Saratovā notikušas Pad. savienības jaunatnes meistarsacīkstes basketbolā, kurās pārliecinoši uzvarējuši Augusta Raubēna trenētie latviešu jaunieši, pieveicot Gruziju, Armēniju, Azerbeidžanu uc. Finālā latvieši nedrošinājās pārspēt pašu Maskavu ar 42—33. 3. vietu izcīnījuši igauņi.

AICINĀJUMS ŠACHISTIEM

DV Augustdorfas nodaļa rīko Vācijas latviešu šacha korespondenturnīru. Interesenti lūgti pieteikties pie turnīra vadītāja — C. Kitenra, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, paziņojot vārdu, uzvārdu un adresi līdz 15. decembrim. Turnīra kārtību [illegible] partijas pēc pieteikšanās. [illegible] katra gājiena nosūtīšanai [illegible] meksās 4 [illegible]. Turnīrs sāksies pēc Jaungada.

Bavārijai nesekmējas ar ārzemju bēgļu izvietošanu

No visiem 250.000 Rietumvācijā dzīvojošiem ārzemniekiem tieši puse dzīvo Bavārijā, kas ir nesamērīgi augsts procents un pārāk smaga nasta, — paskaidroja bēgļu lietu valstssekretārs Bavārijas iekšlietu ministrijā prof. Dr. T. Oberlenders pag. nedēļā preses konferencē Minchenē, kur bez Bavārijas DP preses pārstāvjiem piedalījās arī vairāki vācu laikrakstu un ziņu aģentūru pārstāvji.

Lai panāktu ārzemju bēgļu skaita taisnīgāku izlīdzinājumu, Bonnā ierosināta to pārvietošana un sadalīšana pa atsevišķām Rietumvācijas zemēm. No Bavārijas 125.000 ārzemniekiem, kas galvenokārt ir čechi, poļi un ukraiņi, apm. trīs ceturtdaļas būtu jāuzņem citām zemēm, bet sarunas ar Bonnu šai jautājumā esot atdūrušās uz grūtībām. Pārējās zemes norāda, ka tām gadā jāuzņem 200.000 līdz 300.000 pārnācēju no padomju joslas. No Austrumeiropas valstīm robežu pārnāk 600—900 ārzemnieku mēnesī; Bavārijā vien ierodas ik mēnesi 250—300, galvenokārt čechi. Otrkārt, paskaidroja valstssekretārs Oberlenders, arī daudzi ārzemnieki atsakoties tikt pārvietoti. Piemēram, Hesene esot ar mieru uzņemt 1000 ārzemnieku, sagādājot viņiem darbu un novietojot tos jaunizbūvētos dzīvokļos, bet attiecīgā Hesenes komisija apkārtbraucienā pa dažādām Bavārijas ārzemnieku nometnēm ar pūlēm esot savākusi tikai 520 interesentu.

Bēgļu Brīvās preses savienības priekšsēdis Dr. V. Dumitresku uz to paskaidroja, ka bēgļu preses pārstāvji par šādu akciju, diemžēl, uzzina tikai tagad. Savlaicīgi informējot par to pašu bēgļu pārstāvības un presi, noteikti būtu radušies vairāk interesentu. Vispār jāvēlas, lai turpmāk vācu iestāžu kontakts ar DP presi neizpaustos tikai retajās preses konferencēs, bet lai tā par svarīgākiem faktiem un akcijām taptu informēta jau laikus.

Emigrācijas jautājumā prof. T. Oberlenders paskaidroja, ka Vāciju gribot atstāt tikai 15.000 ārzemnieku. Pēc nometņu likvidēšanas nekas neatlikšot, kā vecākos gada gājumus novietot veco ļaužu mītnēs.

Kāds Minchenes vācu žurnālists pieskārās „populārajam" tematam par ārzemnieku kriminālitāti. Par šo tematu žurnāls Münchner Illustrierte ievietojis 3 lpp. garu bilžu reportāžu, kurā norādīts uz ārzemnieku, galvenokārt Dienvidaustrumeiropas un Balkānu tautu piederīgo plašajām valūtas un citām spekulācijām Minchenes galvenās stacijas rajonā. Minchenes policijas prezidents uz vācu žurnālista jautājumu esot paskaidrojis, ka vācu policija esot nespējīga kaut ko darīt, jo ārzemniekiem nekā nevarot piekļūt, un viņi tāpēc jo droši taisot savus tumšos veikalus, apgrozīdami miljonus. (Tāda pieeja izpaužas arī minētā žurnāla reportāžā.) DP preses pārstāvji uz to norādīja, ka šādi policijas paskaidrojumi neiztur kritiku, jo nepastāv nekādi likumi, kas policijai neatļautu vajāt ārzemniekus par noziedzīgiem nodarījumiem. Kriminālie elementi, kādi ir visu tautu vidū, pat būtu vajājami vēl stingrāk, jo tie met ēnu uz visiem ārzemju bēgļiem.

Valdības virspadomnieks O. Nentvigs paskaidroja, ka, pārņemot vācu pārvaldē IRO nometnes, konstatēts, ka daudzi izceļojuši DP nelegāli atgriezušies Bavārijā. Fērenvaldes nometnē pie Volfratshauzenas esot atrasti ap 500 žīdu DP, kas pēc izceļošanas uz Izraēlu ar oficiālām vīzām atkal nokļuvuši Italijā, Austrijā un Šveicē, no kurienes nelegāli pārnākuši Bavārijas robežu. Šleisheimas nometnē pie Minchenes nelegālā kārtā no Beļģijas uc. valstīm atgriezušies 300—400 ārzemnieku. Šleisheimā atrodas arī čechu bēglis Krupa, par kuru vācu prese jau raksta nedēļām ilgi, jo viņu apsūdz par pastrādātām mežonībām pret Čechoslovakijas vāciešiem. Krupa nesekmīgi mēģinājis izceļot uz Angliju un Austrāliju. Pašreiz vēl neesot izšķirts, vai viņa tiesāšana piekrīt vācu vai amerikāņu tiesām, bet par viņa atrašanos uz brīvām kājām, kā izteicās prof. T. Oberlenders, neesot ko bažīties, jo viņa eventuālu bēgšanu katrā laikā aizkavēšot amerikāņu un vācu drošības iestādes, kuru uzraudzībā Krupa atrodas.

M.D.

Staļins likvidējis arī . . . depresiju

„ŠIS BIEDRS PAR STULBU, LAI VARĒTU BŪT IZLIETĀTS PAR NAIDĪGĀS ŠĶIRAS IEROCI"

Atgriezies no Pad. savienības, slavenais amerikāņu psichoanalizes speciālists Frenkvuds Viljems 1934. g. sarakstīja brošūru „Padomju Krievija cīņā ar nervu slimībām", kurā attēloja savus iespaidus par šķietami jauno un garīgi veselīgo padomju cilvēku. Tas bija laiks pēc pirmā piecgades plāna un pirmajām lielajām tīrīšanām, kad Pad. savienība rietumu inteliektuāļu acīs rādījās visrožainākajās krāsās. Tikai viena Viljema piezīme lika dažam labam saraukt uzacis. Kad amerikāņu viesis bija lūdzis lielākās Maskavas garā vājo iestādes galveno ārstu parādīt kādu depresijas gadījumu, pēdējais bija ar lepnumu paskaidrojis: „Diemžēl, neviena vairs nav, — padomju iekārta depresiju likvidējusi!"

Kopš tā laika, atskaitot tīri technisko informācijas apmaiņu, padomju psichiatriju bija tīta noslēpumainības plīvurī. Tagad to ievērojami atsegusi Ņujorkas universitātes medicīnas kolledžas ārkārtējā profesora Votisa nule publicētā grāmata. Padomju psichiatrijā notikušas smagas tīrīšanas; to pirmais upuris bija profesors Rubinšteins, kas šķietami smagi noziedzies pret padomju režīmu, atļaudamies flirtēt ar Freudu, atzīstot zemapziņas eksistenci un psichoanalizes nepieciešamību. Arī spējīgais profesors Lurija, kas ar paša izmēģinājumiem un pētījumiem bija pārliecinājies par daudzu Freuda hipotežu pareizību un iestājies par to, ka arī marksistu psicholoģijai jābūt analitiskai, 1940. g. jau dabūja psichoanalizi smagi nosodīt. Iemesls, kādēl padomju valdībai no psichoanalizes tik pāniskas bailes, pavisam vienkāršs — paverot ieskatu psichologiskajā mechanismā, kas slēpjas aiz vadonības principa resp. diktatūras, tā smagi un radikāli sagrautu tālāku ticību šādam režīmam.

Rezultātā par galveno psichiatru Pad. savienībā kļuvis pats Staļins, un pastāv gan samērā labs psichiatrisko klīniku tīkls, kur pacientus ārstē ar fizikāliem, ķīmiskiem un fizioloģiskiem līdzekļiem, bet neviens nedrošinājas ķerties klāt saknei. Arī psichoterapija ierobežota ar sugestiju un „tiešu apelēšanu pie saprāta ar loģiku, pārliecināšanu un zinātnisku apgaismošanu", citiem vārdiem biedrisku pļāpāšanu.

Blakus dažā ziņā respektējamai vosībai, piem. šizofrēnijas laukā dažuviet joprojām vērojamas tendences atgriezties pie sen par aplamām un pat bērnišķīgām atzītām 19. g. s. „gudrībām", piem. depresijas māktos pacientus bez tālākas šķirošanas un izmeklēšanas sūtīt uz Ziemeļjūras apgabaliem, bet trakojošos — uz Krimu. Tāpat kādā vietā norādīts, ka „nomierinošu ietekmi uz nervu sistēmu atstāj arī ceļojums pa Volgu!" Daudzi aprakstītie gara slimību gadījumi līdzīgi tiem, kādus praksē ikdienas gadās sastapt arī rietumu pasaulē. Toties ir arī daži specifiski krieviski un tieši boļševistiski gadījumi, no kuriem viens, aprakstīts šādi:

„S. mīlēja sevi uzskatīt par krāpšanas un maldināšanas profesoru, un dažādu apliecību un dokumentu viņam bija vesela kollekcija. Savas karjēras sākumā viņam izdevās iegūt sarkanā karoga ordeni, un proti, pavisam vienkāršā veidā. Viņš sēdēja vilciena nodalījumā kopā ar kādu pasažieri, kam šis ordenis bija, un palūdza to uz mirkli aizdot, lai kādā stacijā varētu ar ordeni pie krūtīm nofotografēties. Vīrs piekrita, un kopš tā brīža vairs nav redzējis ne savu ordeni, ne blakussēdētāju. S. bez tam bija dažādas apliecības un nozīmes no sarkanās gvardes un partizāniem, nopelnu apliecība, ieejas kartes dažādos kooperatīvos u. t. t. S. saņēma pensiju un uzdevās par svarīgu GPU ierēdni. Atklātībā viņš parādījās visai augsta virsnieka uniformā, un reiz Krimā iedzina pāniskas bailes kādas kūrestādes darbiniekiem, draudot tos visus apcietināt par nolaidību un nevērību".

Šis pacients ticis divkārt ārstēts — vispirms juridiskās psichiatrijas institūtā, pēc tam labošanas darba nometnē. Liekas, ka viņš godam izpelnījies vietu līdzās citiem padomju garā vājajiem kādā sevišķā kategorijā. Nelaiķis Ždanovs, 18. komūnistu partijas kongresā 1939. g. runājot par starpgadījumiem tīrīšanu laikā, piezīmēja: „Daži partijas biedri, lai nodrošinātos katram gadījumam, meklēja palīdzību ārstniecības iestādēs. Kādam no šiem pilsoņiem izdotā apliecība skan: Biedra X veselības stāvoklis gara un saprašanas ziņā ir tāds, ka neviens šķiras ienaidnieks nevarētu būt izlietojis viņu par ieroci savās rokās".

A. K.

Austrālija grib uzņemt vācu izceļotājus

Kanberas valdība uzaicinājusi Rietumvācijas valdību nosūtīt uz Austrāliju delegāciju, lai apspriestu vāciešu ieceļošanu Austrālijā. Kā preses konferencē izteicies Austrālijas imigrācijas ministrs Holts, Rietumvācijai piedāvāšot imigrācijas nolīgumu, līdzīgu tiem, kādi jau pastāv ar Italiju un Holandi. Tas nozīmē, ka transporta izdevumus līdzīgās daļās segtu Austrālijas valdība, Rietumvācijas valdība un paši izceļotāji.

Šinīs dienās no Brēmenes uz ASV devās pirmais lielākais (120 personu) transports ar „tautas vāciešiem" no Austrumeiropas. Kā ziņo vācu prese, tagad atcelti arī ieceļošanas ierobežojumi agrākajiem ieroču SS piederīgiem līdz „hauptšturmfīrera" pakāpei ieskaitot. Münchener Merkur izsaka šaubas, vai līdz nākošā gada jūlijam izdošoties piepildīt Sav. valstu pašreizējā DP ieceļošanas likumā paredzēto „tautas vāciešu" kvoti — 54.000 personu, kaut arī tikko paplašināta visu šo vāciešu izceļošanas nometne Karlsfeldā, Bavārijā.

Latvijas valsts . . .

(Turpinājums no 1. lpp.)

jus, kas nākošajā dienā sanāca nacionālajā kongresā.

Vašingtonā 18. novembrī sūtnis J. Feldmanis rīkoja pieņemšanu ASV valdības, diplomātu un latviešu sabiedrības pārstāvjiem, ierazdamies arī Vašingtonas latviešu svinīgajā sanāksmē, kur teica svētku runu. Ņujorkas latviešu svinīgajā aktā 17. novembrī runāja Amerikas latviešu apvienības vicepriekšsēdis Ev. Freivalds, bet sekojošā koncertā piedalījās K. Brante, V. Ziedonis, I. Nāruns un V. Meļķis, kā arī Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes jaukts un Daugavas Vanagu vīru koris B. Skultes vadībā.

Toronto latviešiem pēc kopēja dievkalpojuma Sv. Andreja baznīcā turpat notika arī svētku akts, ko atklāja ģenerālkonsuls R. N. Braisons, bet svētku runu teica latviešu nacionālās apvienības Kanadā loceklis O. Breņķis. Runāja arī jaunieceļotāju draugs Dr. B. K. Sendvels. Sekojošā koncertā piedalījās solisti un Dainas koris. Montrealas latviešu svinīgajā aktā runāja konsuls V. Tomsons, bet koncerta daļā piedalījās L. Karlsone, N. Valdovska, A. Vērenieks uc. māksliniek.

Padomju delegācija protestēdama atstāj Mincheni

Pag. treśdienu no Astorijas viesnīcas Minchenē, trīs balti lakotu amerikāņu militārās policijas automobiļu eskortēts, ceļā devās 8-cilindrīgs Horch limuzīns. Tajā sēdēja trīs saniknoti padomju amatvīri: padomju kontrolkomisijas Berlīnē repatriācijas nodaļas vadītājs plkv. Veršiņins, padomju ģenerālkonsuls Berlīnē Naļivaiko un plkv. Jakubovs. Tā bija padomju speciālā misija, kas piedalījās amerikāņu tiesas sēdē Minchenē, kur tapa spriests par vairāku IRO gādībā esošu bērnu tālāko likteni. Pēc krievu apgalvojuma, dažu bērnu vecāki esot padomju pavalstnieki, kādēļ bērni būtu repatriējami. Vēstules, kuŗās bērniem bija rakstījušas no Pad. savienības it kā viņu mātes, tomēr likās apšaubāmas.

Tiesas sēdē otrdien padomju pārstāvji atteicās ievērot amerikāņu tiesneša norādījumus par tiesas procesa kārtību un izpildīt dažas formālitātes, un delegācija protestējot atstāja sēdi. Nākošajā dienā krievi mēģināja iegūt atļauju apmeklēt bērnus IRO mītnē Feldafingā, bet augstā komisāra pārstāvis norādīja, ka bērnus varēs sastapt un brīvi runāt nākošajā tiesas sēdē ceturtdien. Tad padomju delegācija protestēdama atstāja Mincheni.

PADOMJU MIERA PIEDĀVĀJUMI

Jozefīna Loreleiska dzied savu sirēnas dziesmu.

Westfälische Nachr. Minsterē

NEDĒĻAS POLITIKA ĪSUMĀ

Bonna cer uz Parizi — Višinskis joprojām saka „nē" — Jau 200 upuŗu un 200.000 bezpajumtnieku Po līdzenumā — Ziemsvētkos miers Korejā?

VĀCIJA:

Sarunas starp Rietumvācijas valdību un rietumu sabiedrotajiem par līgumu, kam jāaizstāj līdzšinējais okupācijas statūts, pagājušajā nedēļā Bonnā pagaidām pārtrauktas; šīs nedēļas vidū tās turpinājās Parīzē augstākā instancē starp bundeskanclera un 3 rietumvalstu ārlietu resoru vadītājiem. — Bonnas politiskajās aprindās valda pārliecība, ka Parīzē izdosies vismaz principā panākt vienošanos par jauno līgumu un nepieciešamajiem blakus nolīgumiem. Šai sakarībā īpašas cerības liktas uz Adenauera-Ečesona personīgās satikšanās rezultātiem, kas notika dienu pirms kopējo četrvalstu sarunu sākuma. Aptuvenajā konferences darba kārtībā: vēl neatrisinātie jautājumi jaunajā līgumā, Eiropas aizsardzības kopības veidošanas gaita, apstākļi austrumjoslā sakarā ar iespējamajām vēlēšanām visas Vācijas mērogā, kā arī iespējas Eiropas politiskai koordinācijai, papildus Šumana plānam saimnieciskajā un Plevēna — militārajā plāksnē. — Kā paskaidrojis Rietumvācijas delegācijas vadītājs Plevēna plāna valstu Parīzes sarunās Teodors Blanks, Eiropas aizsardzības kopība solas izveidoties Bonnai pieņemamā garā, bez jebkādas diskriminācijas iepretim Rietumvācijai. Eiropas armijai nebūs savas virspavēlniecības, bet gan aizsardzības pārvalde ar komisāru priekšgalā, kuŗa postenim par nopietnāko kandidātu uzskata Beļģijas bijušo ministru prezidentu, Eiropas padomes konsultatīvās sapulces priekšsēdi Spāku. Arī Rietumvācijas bruņotajiem spēkiem tādēļ nebūs sava virspavēlnieka, bet gan īpašs ministrs Eiropas aizsardzības jautājumiem. Rietumvācijai, tāpat kā citām Plevēna plāna valstīm, būs tiesība uzstādīt trīs dažāda veida divīzijas — tanku, kājnieku un jauktās, kā arī pašai savus taktiskos gaisa spēkus.

Rietumvalstīs vislielāko ievērību izsaucis fakts, ka Bonnas valdība beidzot nolēmusi iesniegt nule dibinātajā Satversmes tiesā sūdzību pret abām radikālajām partijām, kas apdraud jauno vācu demokratiju — komūnistu partiju un — SRP Rēmera vadītājiem neonacistiem. Valdība savā sūdzībā, balstoties uz satversmes 21. panagrāfu, prasa abas partijas kā pretlikumīgas slēgt. Iekšlietu ministrs Lērs, paziņojot kabineta lēmumu, deklarēja, ka nākotnē valdība darīs visu iespējamo demokratiskās iekārtas pasargāšanai, izmantojot visas satversmē deklarētās tiesības un pienākumus.

FRANCIJA:

Melnais kaķis, kas iepriekšējā nedēļā pēkšņi parādījās Šaijo pils sēžu zālē un ko Francijā uzskata par sevišķi labu zīmi, tomēr nav atnesis optimistu cerēto pagriezienu padomju UN delegācijas nostājā. Višinskis no jauna katēgoriski noraidīja rietumvalstu atbruņošanās priekšlikumu, kaut arī vairāki rietumu valstsvīri ar ASV ārlietu ministru Ečesonu priekšgalā bija viņu uzaicinājuši tos vēlreizējas, rūpīgās pārbaudes rezultātā pieņemt. Tā kā UN kopsapulces darbs pašlaik notiek dažādās komisijās, rietumvalstu atbruņošanās priekšlikumus kopā ar padomju „miera plānu" tagad apspriedīs attiecīgā komisijā, lai vēlāk nāktu ar savu ieteikumu plēnumam. Nesatricināms optimists attiecībā uz miera izredzēm joprojām palicis ASV prezidents Trumens, kas pašlaik pavada atvaļinājumu amerikāņu flotes atbalsta punktā Kijvestā, Floridā. To īslaicīgi pārtraucis, lai demokratu partijas vārdā ievadītu 1952. g. prezidenta vēlēšanu cīņu, Trumens no jauna izteica pārliecību, ka ASV izdosies aizkavēt trešo pasaules karu. — Plevēna vadītās Francijas valdības liktenis nedēļas vidū karājās mata galā. Tikai ar 247 pret 229 balsīm tai beidzot izdevās iegūt uzticības votumu. Nacionālajā sapulcē pirms nobalsošanas izcēlās lielāks tracis, kad kāds labā spārna deputāts aicināja valdību darīt galu „ciniskā konditora" nievām par cīņām Indoķīnā — domāts bija komūnistu vadonim Diklo. Tas stiprināja valdības pozicijas.

ITALIJA:

Negaisa un plūdu posts Italijā pagājušajā nedēļā gājis plašumā un kļuvis par vienu no lielākajām šī gadsimta dabas katastrofām visā Eiropā. Po upei pārplūstot, ūdens masas 16 km platumā virzījās uz Adrijas jūru, ieslēdzot trešo daļu no 32.000 lielās Adrijas pilsētas iedzīvotājiem. Viņu evakuācijas mēģinājumi beidzās nesekmīgi. Līdz šim orkāna un plūdu rezultātā galu dabūjuši 200, bet bez pajumtes palikuši ap 200.000 iedzīvotāju. Pēc pagaidu vērtējumiem Po līdzenumā nodarītie zaudējumi sasniedz 200.000 miljardu liru resp. 1,4 miljarda vācu marku. Pāvests Pijs XII radiorunā uzaicināja katoļus visā pasaulē palīdzēt plūdu katastrofās cietušajiem. Kā norāda lietpratēji, pat vismaz vairāki gadi, līdz Itālijas apgādē ar pārtiku visai nozīmīgais Po līdzenums sasniegs savu agrāko auglību.

EĢIPTE:

Pēc „nacionālās cīņas dienas" demonstrācijām Aleksandrijā, Izmailijā, Kairo un citās Ēģiptes pilsētās notikuši divi jauni starpgadījumi, kas britu-ēģiptiešu konfliktu ievērojami paasinājuši. Ielu cīņās Izmailijā kāds britu civīlists un trīs ēģiptieši ievainoti, kāds britu virsnieks dabūjis galu, bet Aleksandrijas tuvumā ēģiptiešu policija piespiedusi nolaisties kādai britu kara lidmašīnai. Ēģiptes valdība atteikusies apstiprināt divu Eiropas diplomātu akreditēšanos, jo tie attiecīgajā rakstā nav uzrunājuši Faruku kā Ēģiptes un Sudānas karali. Toties starplaikā Kairo atzinusi Bonnas valdību un paziņojusi, ka tuvākajā laikā izmainīs ar to diplomātiskos pārstāvjus. Parīzē joprojām turpinās mēģinājumi pierunāt Ēģipti kopā ar citām arābu valstīm pieslēgties kopējā aizsardzības sistēmā Tuvējiem austrumiem. Īpašu aktīvitāti izrādījis jaunais britu ārlietu ministrs Īdens.

KOREJA:

UN delegācija, lai lauztu pašreizējo burvju loku pamiera sarunās Korejā, nākusi klajā ar priekšlikumu izbeigt 18 mēnešu ilgo karu šajos Ziemsvētkos. Sabiedroto delegācija ar mieru piekrīst demarkācijas līnijai, kas atbilstu pašreizējam frontes stāvoklim, ja komūnisti savukārt būtu ar mieru panakstīt vienošanos par kara darbības izbeigšanu 30 dienu laikā. Kāds UN sarunvedējs deklarēja, ka pamiers Korejā šodien šķiet tuvāks nekā jebkad. Ziemeļkorejas ārlietu ministrs krizes atrisināšanai griezies pie UN spēkiem ar 4 prasībām — nekavējoties pārtraukt kaujas darbību, abpusīgi atvelkot karaspēka vienības 2 km aiz frontes, radīt demilitarizēto joslu, atvilkt no Korejas visu ārzemju karaspēku un sodīt „kara noziedzniekus", kā arī pret civīliedzīvotājiem noziegušos.

G. G.

Tuhačevski nodevis Benešs

Savos memuāros par otro pasaules karu Vinstons Čerčils, atsaucoties uz savu sarunu ar Čechoslovakijas republikas prezidentu Benešu 1944. janvārī, Marakešā, pastāsta par šī valstsvīra lomu Pad. savienības maršala Tuhačevska sazvērestības atklāšanā.

1935. g. Hitlers licis saprast Benešam, ka Vācija neaizkars Čechoslovakiju, ja Benešs garantētu, ka vācu-franču koflikta gadījumā Čechoslovakija paliks neitrāla. Uz to Benešs atbildējis izvairīgi, atsaucoties uz Čechoslovakijas-Francijas savienības līgumu. 1936. g. rudenī augstākās vācu militārās aprindas informējušas Benešu, ka tam jāpasteidzas ar Hitlera priekšlikuma pieņemšanu, lai saglabātu Čechoslovakijas neatkarību, jo Pad. savienībā briestot notikumi, kas Čechoslovakijas neitrālitāti Vācijai padarītu lieku. Šī ziņa padarījusi Benešu nemierīgu. Viņš sācis ievākt informāciju un noskaidrojis, ka ar padomju sūtniecības Prāgā starpniecību notiek slepenas sarunas starp iespaidīgām antistaliniskās opozīcijas aprindām Maskavā un Vācijas valdību. Vecie komūnisti ar Zinovjevu, Radeku un Buhārinu priekšgalā noorganizējuši sazvērestību kopā ar sarkanarmijas ģenerāļiem, lai gāztu Staļinu un nodibinātu Krievijā jaunu režīmu ar vāciem draudzīgu orientāciju.

Visu par šo sazvērestību ievākto informāciju Benešs nekavējoties nodevis Staļinam. Pēc paša Beneša apgalvojuma, viņa ziņojuma rezultātā sākušies veco boļševiku tiesāšanas procesi un sarkanarmijas augstākās vadības „likvidēšana", sākot ar sazvērestības dvēseli — maršalu Tuhačevski.

Tā vācieši ar veiklu provokāciju sagrāva sarkanarmijas vadību, iegūdami sev izdevīgāku stāvokli tālākajās slepenajās sarunās ar Staļinu, kas beidzot vainagojās ar Pad. savienības-Vācijas draudzības līgumu. Bet Benešs nenosargāja Čechoslovakijas neatkarību ne Hitlera, ne Staļina varas priekšā un nomira kā vilšanās satriekts gūsteknis savā čekistu apsargātajā pilī.

Kominforma naudas viltošanas centrāle Bukarestā

Kā ziņo Stokholmas Newsletter from behind the Iron Curtain, no diviem dažādiem avotiem saņemtas saskanīgas informācijas, ka kominformam Bukarestā esot iekārtota īpaša laboratorija visādu veidu banknošu un dokumentu viltošanai. Tā novietota spiestuves uzņēmuma Scynteia atsevišķā ēkā. Šī spiestuve ir viena no lielākajām Eiropā un ražo lielāko daļu no visām komūnistu propagandas publikācijām, ko izplata šaipus dzelzs priekškara. Viltojumu laboratorija rūpīgi apsargāta, un tai pašā ēkā iekārtoti pat dzīvokļi techniskiem darbiniekiem, kas bez apsardzības nedrīkst atstāt novietojumu. Kā ziņo, laboratorija nevilto dolarus un angļu mārciņas, bet franču un beļģu frankus, spāņu pesetas, itaļu liras uc., dibinoties uz apsvērumu, ka viltotu naudu vieglāk izplatīt inflācijas zemēs, kur katru naudas zīmi saņēmējs tik rūpīgi neapskata. Banknotes noviltotas tik labi, ka tās var atšķirt vienīgi lietpratējs. Tās izsūta uz ārzemēm prāvos saiņos, kopā ar propagandas literātūru. Lieta nākusi zināma Scynteia strādniekiem, kad laboratorijas ēkā izcēlies ugunsgrēks un, glābjot iekārtu, pagalmā uz laiku parādījušies ārzemju banknošu un jaunu ārzemju pasu saiņi. Tikai pēc tam policija strādniekus padzinusi no degošās ēkas.

Laboratorijas 20 stāvu zem zemes

Rietumberlīnes laikraksts Montag-Echo sniedz kāda bij. vācu karagūstekņa stāstu par pieredzējumiem slepenajā padomju atomrūpniecības centrā Atomgradā, kur viņš bijis vergu darba strādnieks līdz 1948. g. beigām. Tikko pēc kara auguši saspīlējumi ASV un Pad. savienības starpā, no Sibirijas koncentrācijas nometnēm uz Atomgradu nosūtīti miljoni ieslodzīto, lai šo pētniecības un bruņošanās centru padarītu drošu pret atombumbu uzbrukumiem.

Pēc minētā gūstekņa ziņām, Atomgradu tās milzīgo apmēru dēļ dēvējot par Gigantsku. Trīs galvenās Atomgradas sastāvdaļas atrodas Tannutuvas republikā, tuvu Mongolijas „tautas republikas" robežai. Atomgrada Nr. 1 atrodas dienvidos no Sibirijas Kuzneckas baseina, Altaja kalnu pakājē, Atomgrada Nr. 2 ap 1000 km tālāk austrumos — ziemeļrietumos no Irkutskas, Baikala ezera tuvumā, bet Atomgrada Nr. 3 starp abām iepriekšējām.

Visas padomju atomlaboratorijas kopš 1948. g. vada pasaules atklātībai nepazīstamais vīrs Vladimirs Mochorkovs, kam palīdz liels skaits vācu zinātnieku. Atombumbu ražošana notiek Atomgradās Nr. 2 un Nr. 3, bet Atomgradu Nr. 1 gūsteknis savā stāstā apzīmē par visas Pad. savienības nervu centru atomkara gadījumā. Tur esot iekārtotas plašas laboratorijas pat līdz 20 stāvu dziļi zem zemes. Tur kara briesmu gadījumā paredzēts pārcelt no Maskavas svarīgākās ministrijas un militāros štābus. Stāsta, ka arī Staļinam Kremlī esot personīgs pret atombumbām drošs bunkurs. Atomgrada, kā tālāk stāsta vācu gūsteknis, apjozta nocietinājumiem, kazarmām, lidlaukiem un sarkanarmijas triecienvienībām, kam šis atomkara centrs jāaizsargā kara gadījumā. Pret spiegiem un sabotieŗiem territoriju sargā vairāk desmit kilometru dziļumā sadalītas NKVD karaspēka vienības.

DAŽOS VĀRDOS

Iesūdzēt Kremli UN par deportācijām Latvijā, izmantojot kā apsūdzības pierādījumu aizvesto sarakstus, ASV valdību 18. nov. uzaicināja Latvijas sūtnis ASV Jūlijs Feldmanis — ziņo lielā amerikāņu preses aģentūra UP, sniedzot informāciju par 30.000 latviešu deportāciju 1941. g. sensacionālā ietērpā un piemetinot, ka ASV oficiāli atzīst mūsu sūtniecību Vašingtonā.

Vācijas remilitārizāciju neapspriedīs Atlantika padomes konferencē, kas sākās 24. novembrī Romā.

Par ASV vēstnieku Maskavā Elena Kerka vietā prez. Trumens nodomājis dīrzumā iecelt pazīstamo padomju jautājumu speciālistu Džordžu Kennanu.

Pārmaiņas Franko valdībā sagaidāmas drīzumā. To rezultātā ārlietu resoru no Artajo pārņems pašreizējais vēstnieks ASV Lekveriko.

„Tikai ar Austrumeiropu iespējams radīt vienotu un pilnīgu Eiropu", kādā parlamentāriešu sanāksmē Strasburgā deklarējis vācu sociāldemokrātu pārstāvis Eiropas padomē Karlo Šmids.

Jūsmīgi apsveikts Kairo Irānas ministru prezidents Musadeks, kas atcelā no Vašingtonas uz Teheranu Ēģiptē uzturējās 4 dienas.

Lielu sašutumu amerikāņos izsaukusi ziņa, ka 6000 no 11.000 Korejas frontē bez vēsts pazudušajiem ASV karavīriem Ziemeļkorejā noslepkavoti.

Virs Jugoslavijas pazudusi ASV transportlidmašīna.

Starptautiskā glābšanas komiteja, kā sauc kāda amerikāņu labdarības organizācija, nolēmusi savākt 2 milj. dolaru 11 politisko bēgļu nometņu ierīkošanai un uzturēšanai dzelzs aizkara tuvumā Rietumvācijā.

„Austrumvācijas virslīgas futbolistiem nav nekā kopēja ar amatierismu," paziņoja kāds Rietumberlīnē iebēdzis Leipcigas sporta komitejas loceklis. Lielākā daļa Pīka valsts labāko „amatieŗu" saņemot algu dažādās iestādēs, kur tie nedarot nekā, un bez tam vēl 50 marku par katru spēli.

Civīlistu deportēšanu no pierobežas joslām, saskaņā ar jaunu dekrētu, var izdarīt Polijas armijas virspavēlnieks maršals Rokosovskis, tāpat nōteikt jaunas aizliegtās joslas. Tādas Polijā jau pastāv piekrastē, padomju karaspēka novietojuma rajonos un jauno urana raktuvju apgabalā Lejassilēzijā.

Tikai 30 Polijas žīdiem šovasar izdevies izceļot uz Izraēlu. Tie pa lielākai daļai ir veci cilvēki, invalīdi utt., jo pārējiem izceļotājiem valdība liek šķēršļus, īpaši, ja tie bijuši kādā nozīmīgākā postenī. Gimenes līdzi ņemt neļauj.

Pārtraukt bekona eksportu un pārkārtoties vienīgi uz gaļas konservu ražošanu padomju armijai drīz vajadzēs pošu bekona fabrikām. Bekona eksports uz Angliju caur Gdiņu jau visu laiku mazinājies.

„Lūdzu, nealzmirstiet tos, kas vēl palika viņā pusē," teicis apsveicējiem miljonais Eiropas DP, čechs Ranecajs, izkāpjot Amerikas krastā. Viņš ir arī pēc skaita 280.571. DP, kas izvietots Sav. valstīs IRO programmas ietvaros.

380 zemūdeņu ir Pad. savienības flotē, pēc britu bruņoto spēku gada grāmatas Brassey's Annual vērtējuma, bez tam 120 zemūdeņu atrodas būvē. Patlaban Kremlim esot zem ieročiem ap 2,8 milj. vīru, bet kara gadījumā 2 mēnešos varētu mobilizēt 300 padomju divīziju.

Hitlera mītnes atliekas Oberzalcbergā, Berchtesgadenā sāka noārdīt pag. nedēļā, iepriekš brīdinot policiju novērst eventuālu fanātisku nacistu iejaukšanos.

„Mātes-varones" titulu un īpašu ordeni turpmāk saņems rumānietes ar vismaz 10 bērniem.

100 kg smagu torti un 116.000 dol. pensijas fondu savā 21. dzimumdienā saņēma līdz šim vienīgais no Korejas kara amerikāņu invalīdiem, kam amputētas abas rokas un kājas — dižkareivis Smiss.

Ziemas sporta sezona Bavārijā atklāta Cugšpicē. Bavārija šo sezonu sagaida 150.000 viesu.

Pēc Ziemsvētkiem iznākšanu pārtrauks ar amerikāņu valdības līdzekļiem izdotais, stipri izplatītais vācu ilustrētais žurnāls Heute. Dienas laikraksts Die Neue Zeitung un mēnešraksts Der Monat, ko tāpat izdod par amerikāņu valdības līdzekļiem, iznākšanu turpinās.

Vācu un citu tautību līdotājus, kā ziņo Holandes preses birojs ANP, meklē Indonēzijas gaisa satiksmes sabiedrība. Lidotājus paredzēts apmācīt Holandē.

Eslingenas pilsēta uzvarējusi prāvu pret 6 pikantu vācu „magazīnu" apgādiem, kas iesūdzēja Eslingenu par aizliegumu uz pilsētas zemes celto kiosku īpašniekiem tirgoties ar šiem izdevumiem. Eslingenas piemēram tagad sekojušas vairākas citas Virtembergas Badenes pilsētas, aizliedzot uz pilsētas zemes pārdot jaunatnei kaitīgus izdevumus.

Pastiprinātu kafijas kontrabandu no Brazilijas caur Gdiņas un Dancigas ostu un Vācijas padomju joslu komūnisti iepludina Rietumberlīnē, kur pārdod par 50 proc. zem oficiālajām cenām, lai iegūtu vērtīgās rietumvācu markas.

Istabas ar spoguļiem grīdas, sienu un griestu vietā Čechoslovakijas cietumos izmantojot par psīchiskas spīdzināšanas līdzekli nopratināšanās, — liecināja čechu advokāts Dr. Polaks Ņujorkā, kas 8 gadus pavadījis komūnistu cietumos.

Vājas sekmes ir Varšavas valdības mudinājumiem poļu zemniekiem pārcelties uz reti apdzīvoto Austrumprūsiju un Pomerāniju, piesolot poļiem privātīpašumā bijušās vācu saimniecības.

Šnorchela tipa padomju zemūdenes ieradušās Rostokas ostā un nodotas Austrumvācijas tautas policijas rīcībā.

„Čechoslovakija līdzinās pārkarsētam tvaika katlam, kas kuŗu katru brīdi var eksplodēt," raksturodams stāvokli, izteicās kāds nule Bavārijā ieradies politisks bēglis.

Sarkanarmijas pleminekli Hindenburgā (Augšsilēzijā) mēģināja uzspridzināt poļu partizāni. Piemineklis stipri bojāts. NKVD apcietinājusi ap 150 personu.

Pad. savienības bruņošanās rūpniecības jaunākais „šlāgeris" ir raķete V 7, — ziņo vairāki vācu laikraksti. Tā esot daudz spēcīgāka par vācu V 2, jo apgādāta ar trīspakāpju dzinējagregātu. V 7 maksimālais lidojuma tālums esot 4000 km. Masu produkcija sākšoties 1—2 gadu laikā.

Par „riebīgo rietumu kapitālistu bezkaunīgiem mellem", kas izdomāti, lai kaitētu padomju mākslinieku reputācijai, Maskavas operas prīmabalerīna un Staļina prēmijas laureāte Galina Uljanova nosaukusi ziņu, ka viņa lietojot amerikāņu ražotas nailona zeķes un triko veļu. Vairākos Pad. savienības laikrakstos ievietots viņas „zvērests", ka vienīgi Maskavas „Sarkanās austuves" ražojumi atrodami viņas „pūrā".